

Intellectual Archive

Volume 11

Number 1

January - March
2022

Intellectual Archive

Volume 11, Number 1

Publisher : Shiny World Corp.
Address : 9200 Dufferin Street
P.O. Box 20097
Concord, Ontario
L4K 0C0
Canada

E-mail : support@IntellectualArchive.com
Web Site : www.IntellectualArchive.com
Series : Journal
Frequency : Every 3 months
Month : January - March 2022
ISSN : 1929-4700
DOI : 10.32370/IA_2022_03
Trademark : **IntellectualArchive™**

© 2022 Shiny World Corp. All Rights Reserved. No reproduction allowed without permission.
Copyright and moral rights of all articles belong to the individual authors.

Editorial Board

Editor in Chief

Mark Zilberman, MSc, Shiny World Corporation, Toronto, Canada

Scientific Editorial Board

Viktor Andrushhenko, PhD, Professor, Academician of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, President of the Association of Rectors of pedagogical universities in Europe

John Hodge, MSc, retired, USA

Petr Makuhin, PhD, Associate Professor, Philosophy and Social Communications faculty of Omsk State Technical University, Russia

Miroslav Pardy, PhD, Associate Professor, Department of Physical Electronics, Masaryk University, Brno, Czech Republic

Lyudmila Pet'ko, **Executive Editor**, PhD, Associate Professor, National Pedagogical Dragomanov University, Kiev, Ukraine

Intellectual Archive, Volume 11, Number 1

Publisher : Shiny World Corp.
Address : 9200 Dufferin Street
P.O. Box 20097
Concord, Ontario
L4K 0C0
Canada

E-mail : support@IntellectualArchive.com
Web Site : www.IntellectualArchive.com
Series : Journal
Frequency : Every 3 months
Month : January - March 2022
ISSN : 1929-4700
DOI : 10.32370/IA_2022_03
Trademark : **IntellectualArchive™**

© 2022 Shiny World Corp. All Rights Reserved. No reproduction allowed without permission. Copyright and moral rights of all articles belong to the individual authors.

Intellectual Archive

Volume 11

Number 1

January/March 2022

Table of Contents

Physics

M. Pardy	The Trajectory Nonstability of Charges in LHC Due to Bremsstrahlung	1
M. Pardy	The Quantum Motion of the Nerve with a Local Defect	10

Law

Y. Komarynska, O. Nesen, O. Chuprina, H. Strilets, R. Kutsyi	Prolonged Experience in Combating Economic and Organized Crime in Ukraine (1999-2022)	17
L. Kotlyarenko, M. Kulyk, Y. Tereshchenko, A. Symchuk, S. Kharchenko	Features of Officer Training in Military Educational Institutions of Ukraine	24

Education

L. Pet'ko, N. Kirilchuk	The Eternal City and Eternal Love in the Rose "Roman Holiday"	31
S. Kushniruk, V. Vyshkivska, A. Voinalovych	Cultural and Leisure Activity as a Factor of Preservation of Ukrainian Identity	58
V. Vyshkivska, A. Kinash, O. Patlaichuk, T. Kravchenko	Methodological Discourse of Polycultural Education as a Conceptual Pedagogical Idea	67
V. Vyshkivska, O. Shykyrynska, O. Malinka, I. Lobachuk	Theoretical and Methodological Aspects of Using Dialogue for the Purpose of Organizing Productive Interaction of Subjects of the Educational Process	75
O. Voichun, V. Pylnenkyi, O. Slavityak, N. Kovalova	Conceptual Fundamentals of Building an Innovative Model of Professional Training of a Teacher of Physical Culture	84

continued

Table of Contents (continued)

O. Voichun, V. Molotynikova	Distance Learning of Physical Education as a Component of the System of Modern Education within the Framework of the "New Ukrainian School" Reform ...	94
--	---	----

Economics

D. Andriushchenko	Features of the Development of Startup in the Context of Globalization	105
--------------------------	--	-----

	Manuscript Guidelines	111
--	-----------------------------	-----

Toronto, January/March 2022

The trajectory nonstability of charges in LHC due to bremsstrahlung

Miroslav Pardy

Department of Physical Electronics
Masaryk University
Kotlářská 2, 611 37 Brno, Czech Republic
e-mail:pamir@physics.muni.cz

January 31, 2022

Abstract

The quasi-classical behavior of a charged particle moving in a magnetic field is derived by the WKB approximation and wave-packet method from the Klein-Gordon equation with the Schwinger radiative term. The lifetime of the wave-packet state is calculated for a constant magnetic field. The finite lifetime of the trajectory is the proof of the nonstationary motion of charges moving in magnetic field.

1 Introduction

The problem of the influence of the bremsstrahlung on a charged particle moving in an electromagnetic field has been a subject of interest for many years (Cloetens, 1969; Grandy, 1970; Jaffe, 1972; Sen Gupta, 1972; Sorg, 1971; Shen, 1972a; Shen, 1972b; Rowe, 1975; Rowe, 1978). The natural approach to

solve this problem is to derive the equation of motion involving the bremsstrahlung term and the Lorentz-Dirac equation is generally considered as the most appropriate equation describing the physical process. It was obtained on basis of classical electrodynamics by decomposing the energy momentum tensor of the retarded self field into the sum that renormalizes mass and a term that gives radiation reaction (Dirac, 1938).

A theoretical re-derivation of this equation based on an absorber theory was provided by Wheeler and Feynman (Wheeler, et al., 1945). Nevertheless the Lorentz-Dirac equation by the different methods has certain imperfections which needs special discussions and approaches not involved in the theory. The difficulties are as follows: a) The Lorentz-Dirac equation involves the derivative of acceleration and it needs an extra-conditions in addition to the Newtonian initial condition to determine the motion. b) It gives runaway solutions which can be avoided only by pre-acceleration (Landau, et al. 1988).

In certain cases it implies that the external energy supplied to the particle goes only into kinetic energy and radiation is created from an acceleration self-energy which becomes more and more negative (Tse Chin, 1971).

The purpose of the present article is not of the re-derivation of the Lorentz-Dirac equation without imperfections but to derive by the combination of the WKB approximation and wave packet method the classical behavior of a charged radiating particle from the Klein-Gordon equation with the Schwinger radiative term. Our problem is relate to the method Censor who has considered the quantum mechanical problem of motion of particles in a dissipative system using wave-packet and eikonal representation of the wave function (Censor, 1979). The natural idea which is presented in the Censor article and which is accepted in our article is the stipulation that the group velocity must be real quantity in a dissipative system using wave-packet and eikonal representation of the wave function (Censor, 1979). We follow the author article (Pardy, 1985)

2 Formulation of the problem and solution

Our starting point is the Klein-Gordon equation with the Schwinger mass operator, or, in other words, with the radia-

tive term (Schwinger, 1973; Tsai, 1973):

$$(\Pi^\mu \Pi_\mu + m^2 + \delta m^2)\varphi = 0, \quad (1)$$

where

$$\Pi_\mu = \frac{1}{i}\partial_\mu - eqA_\mu \quad (2)$$

with

$$\partial_\mu = \frac{\partial}{\partial x^\mu}, \quad x^\mu \equiv (ct, \mathbf{x}) \equiv (\mathbf{x}^0, \mathbf{x}) \equiv (-\mathbf{x}_0, \mathbf{x}) \quad (3)$$

and

$$q = \begin{pmatrix} 0 & -i \\ i & 0 \end{pmatrix}. \quad (4)$$

The symbol A_μ is four-vector the electromagnetic potential, q is the charge matrix in the charge space and φ is the two-component wave function and the term δm^2 is the radiative correction of the following mathematical form (Schwinger, 1973; Tsai, 1973):

$$\delta m^2 = ie^2 \int \frac{(dk)}{(2\pi)^4} \times \\ (2\Pi - k)^\mu \frac{1}{k^2} \frac{1}{\Pi - k)^2 + m^2} (2\Pi - k)_\mu + C.T., \quad (5)$$

where $C.T.$ are the so called contact terms (Schwinger, 1973; Tsai, 1973).

The eigenvalues of the operator (5) has been calculated for a constant magnetic field by Tsai to give

$$\delta m^2 = \kappa + i\lambda, \quad (6)$$

where (with $\hbar = 1$, $n = 0, 1, 2, \dots$) and $\kappa = \text{Re } \delta m^2(\mathbf{E} = 0, \mathbf{H} \equiv (0, 0, H = \text{const}))$, or,

$$\kappa = \frac{\alpha}{\pi} m^2 \left\{ \left(\frac{eH}{m^2} \right) \left(\frac{4}{3} \lg \frac{m^2}{2eH} - \frac{7}{12} \right) + \right. \\ \left. (2n + 1) \frac{eH}{m^2} \left(\frac{8}{3} \ln \frac{m^2}{2eH} - \frac{32}{5} \lg 2 + \frac{343}{90} \right) \right\} \quad (7)$$

and $\lambda = \text{Im } \delta m^2 (\mathbf{E} = 0, \mathbf{H} \equiv (0, 0, H = \text{const}))$, or,

$$\lambda = -\alpha m^2 \times \left\{ \frac{4n}{3} \left(\frac{eH}{m^2} \right) + \left(\frac{eH}{m^2} \right)^3 \left(-\frac{2}{15}(2n+1)^2 - \frac{4}{3}(2n+1) + \frac{22}{15} \right) \right\}. \quad (8)$$

In order to find some information concerning the classical motion of the particle, we replace the operator δm^2 in eq. (1) by its eigenvalues and then use the well known fact that the classical limit of the quantum-mechanical equations can be obtained by the WKB approximation of the form:

$$\varphi_{WKB} = e^{\frac{i}{\hbar}S} (a_0 + \hbar a_1 + \hbar^2 a_2 + \dots). \quad (9)$$

It is easy to see that the zero-order approximation

$$\varphi_{(0)WKB} = a_0 e^{\frac{i}{\hbar}S}. \quad (10)$$

generates the Hamilton-Jacobi equation

$$(P^\mu + eA^\mu)(P_\mu + eA_\mu) + m^2 + \delta m^2 = 0 \quad (11)$$

with $(eq)' = -e$, where the latter incorporates the charge assignment of particle with charge e , $P^\mu = \partial^\mu S$ is the generalized momentum. However, the expression $m^2 + \delta m^2$ in the Hamilton-Jacobi equation is a complex number and it therefore makes the Hamilton-Jacobi equation meaningless in the classical sense.

To overcome this obstacle in order to get the classical information on the particle motion we will combine the zero-order WKB approximation (10) with the wave packet method.

We can obviously write in the sufficiently space-time interval the following formula (Parzy, 1985):

$$S \approx S_0 + \frac{\partial S}{\partial \mathbf{x}} \cdot \mathbf{x} + \frac{\partial S}{\partial t} t, \quad (12)$$

or using the Hamilton-Jacobi equation $\mathbf{P} = \partial S / \partial \mathbf{x}$ and $-H = \partial S / \partial t$, we have

$$S \approx S_0 + \mathbf{P} \cdot \mathbf{x} - Ht, \quad (13)$$

where $\mathbf{P}$ is the generalized momentum of a particle and H is its energy. It is obvious for $|\delta m^2| \ll |m^2|$ and $A^0 = 0$, that ($\mathbf{p} = \mathbf{P} + \mathbf{A}$)

$$H(A^0 = 0) = (\mathbf{p}^2 + m^2 + \delta m^2)^{1/2} \approx E + \frac{\kappa}{2E} + \frac{i}{2} \frac{\lambda}{E}, \quad (14)$$

where $E = -(\mathbf{p}^2 + m^2)^{1/2}$ for bound states.

After insertion of eq. (14) into eq. (12) and then eq. (12) into eq. (10) we get

$$\varphi_{(0)WKB} \approx a_0 e^{\frac{i}{\hbar}[S_0 + \mathbf{P} \cdot \mathbf{x} - Et]} e^{\frac{i\lambda}{2E\hbar}t} e^{\frac{i\kappa}{2E\hbar}}. \quad (15)$$

which means that the particle with the complex mass is in the quasi-stationary state which decays according to the decaying law $\exp \lambda/2E\hbar t$ with the decay rate

$$\gamma = -\frac{\lambda}{\hbar E}; \quad E < 0; \quad \lambda \geq 0, \quad (16)$$

where the formula (16) is in agreement with formula (69) in monograph (Akhiezer, et al., 1969). To get further information, we use the obvious approximation:

$$H \approx H_0 + \frac{\partial H}{\partial \mathbf{P}} \cdot (\mathbf{P} - \mathbf{P}_0) + \dots = H_0 + \mathbf{v} \cdot (\mathbf{P} - \mathbf{P}_0) + \dots, \quad (17)$$

where we have used the Hamilton equation $\mathbf{v} = \partial H / \partial \mathbf{P}$, $\mathbf{v}$ being the velocity of the particle with momentum $\mathbf{P}$. Then after insertion of eq (17) into eq (13) we have:

$$S \approx S_0 - H_0 t + \mathbf{P}_0 \cdot \mathbf{x} + (\mathbf{x} - \mathbf{v}t) \cdot (\mathbf{P} - \mathbf{P}_0). \quad (18)$$

Now, we construct the wave packet solution of eq. (1) by $\mathbf{P}$ -integration of eq. (10) with the exponent (18). We find

$$\begin{aligned} \varphi = a_0 \exp \left\{ \frac{i}{\hbar} (S_0 - H_0 t + \mathbf{P}_0 \cdot \mathbf{x}) \right\} \times \\ \int d\mathbf{P} g(\mathbf{P}) \exp \left\{ \frac{i}{\hbar} (\mathbf{x} - \mathbf{v}t) \cdot (\mathbf{P} - \mathbf{P}_0) \right\}, \end{aligned} \quad (19)$$

where $g(\mathbf{P})$ is the suitable weight function which forms the envelope of the wave packet $G(\mathbf{P}_0, \mathbf{x} - \mathbf{v}t)$, or,

$$G(\mathbf{P}_0, \mathbf{x} - \mathbf{v}t) = \int d\mathbf{P} g(\mathbf{P}) \exp \left\{ \frac{i}{\hbar} (\mathbf{x} - \mathbf{v}t) \cdot (\mathbf{P} - \mathbf{P}_0) \right\} \quad (20)$$

The function φ in eq. (19) describes a wave packet with a carrier wave

$$a_0 \exp \left\{ \frac{i}{\hbar} (S_0 - H_0 t + \mathbf{P}_0 \cdot \mathbf{x}) \right\} \quad (21)$$

and an envelope $G(\mathbf{P}_0, \mathbf{x} - \mathbf{v}t)$ which moves at constant velocity according to the law $\mathbf{x} = \mathbf{v}t$ in the small space-time interval.

We identify the motion of the envelope with their classical motion of the particle moving at the velocity $\mathbf{v}$. But at this stage of the investigation, $\mathbf{v}$ is the complex quantity and therefore it does not mean that it is the physical velocity. To avoid this obstacle in order to get the physically meaningful description of reality, we stipulate the transformation

$$\mathbf{P}_0 \rightarrow \mathbf{P}_0 + i\boldsymbol{\varepsilon}, \quad (22)$$

where $\boldsymbol{\varepsilon}$ is to be determined from eq.

$$\text{Im } \mathbf{v} = 0. \quad (23)$$

Using

$$\mathbf{v}(\mathbf{P}_0 + i\boldsymbol{\varepsilon}, m^2 + \delta m^2) \approx \mathbf{v}(\mathbf{P}_0, m^2) + i\boldsymbol{\varepsilon} \frac{\partial \mathbf{v}}{\partial \mathbf{P}} + i\lambda \frac{\partial \mathbf{v}}{\partial m^2} + \kappa \frac{\partial \mathbf{v}}{\partial m^2}. \quad (24)$$

For $|\delta m^2| \ll |m^2|$, $|\boldsymbol{\varepsilon}| \ll |\mathbf{P}_0|$, we get after the application of the requirement (23) the following equation for $\boldsymbol{\varepsilon}$:

$$\frac{\partial v_i}{\partial P_j} \varepsilon_j + \lambda \frac{\partial v_i}{\partial m^2} = 0. \quad (25)$$

Then instead of equation (24) we have

$$\mathbf{v} = \mathbf{v}(\mathbf{P}_0, (m^*)^2); \quad (m^*)^2 = m^2 + \kappa. \quad (26)$$

The last formula $(m^*)^2 = m^2 + \kappa$ can be easily interpreted in such a way that the radiation of a charged particle moving in an electromagnetic field changes its mass not only in the quantum theory but also in its the quasi-classical limit.

The transformation (22) leads to the transformation

$$\frac{i}{\hbar} \mathbf{v} \cdot \mathbf{P}_0 t \rightarrow +\frac{i}{\hbar} \mathbf{v} \cdot \mathbf{P}_0 t - \frac{2\mathbf{v} \cdot \boldsymbol{\varepsilon}}{2\hbar} t, \quad (27)$$

which necessitates the time dependence of the wave function of the form

$$\varphi = \exp -\frac{\Gamma}{2} t, \quad (28)$$

where

$$\Gamma = \gamma + \frac{2\mathbf{v} \cdot \boldsymbol{\varepsilon}}{\hbar} \quad (29)$$

and may be easy to specify the quantity Γ using the obvious relations

$$(\delta_{ij} - v_i v_j) \varepsilon_j = \frac{1}{2} \lambda (\mathbf{p}^2 + m^2)^{-1/2} v_i \quad (30)$$

$$\mathbf{v} \cdot \boldsymbol{\varepsilon} = \frac{\lambda}{2} \frac{v^2}{1 - v^2} (\mathbf{p}^2 + m^2)^{-1/2}. \quad (31)$$

Then with $\mathbf{v} = \mathbf{p}(\mathbf{p}^2 + m^2)^{-1/2}$, we have

$$\Gamma = \gamma + \frac{2\mathbf{v} \cdot \boldsymbol{\varepsilon}}{\hbar} = \frac{\lambda (\mathbf{p}^2 + m^2)^{1/2}}{\hbar m^2}. \quad (32)$$

The quantity Γ is here interpreted as a lifetime of a wave packet moving at velocity $\mathbf{v}$ in a magnetic field on the orbit corresponding to the quantum number n .

3 Discussion

The radiation of the accelerated particle with the nonzero charge is the key for understanding certain phenomena in modern physics and astrophysics, e.g. accelerators of particle, pulsars and so on.

We have seen that by representing the motion of the particle by the wave packet, corresponding to the solution of the Klein-Gordon equation with the Schwinger radiative bremsstrahlung term, the particle state is quasi-stationary with the decay rate given by eq. (31). The result (31) is not in contradiction with

the relation (15) because the decay rate (15) corresponds to the quasi-stationary state of the wave function

$$\varphi_{(0)WKB} = a_0 e^{\frac{i}{\hbar} S}, \quad (10)$$

while the decay rate (31) corresponds to the quasi-stationary state of the wave packet, or, in other words to different real situation.

The derived results in the present paper suggest the classical picture of the motion of the particle undergoing the radiation reaction. In the very small space-time interval a particle with mass $(m^2 + \kappa)^{1/2}$ is moving with velocity $\mathbf{v}$ and it remains at this velocity only for time Γ , Γ being the decay rate of the wave packet (31) and after time γ the particle changes its velocity. The change of velocity is caused by the complex mass of the particle which corresponds to the influence of radiation of the particle on the particle motion. The change of velocity leads to the stochastic change of trajectory which is equivalent to the Zitterbewegung of particle in magnetic field of LHC.

References

Akhiezer, A. I. and Berestetskii, V. B. *Quantum electrodynamics*, (Nauka, Moscow, 1969)

Censor, D. (1979). Geometrical Mechanics For Particles In Dissipative Systems, Phys. Rev. D19, 1108-1111

Cloetens, W. J. M. et al. (1969). A theoretical energy paradox in the Lorentz-Dirac-Wheeler-Feynman-Rohrlich Electrodynamics - Nuovo Cim. A62, 247-254

Dirac, Paul A.M. (1938). Classical theory of radiating electrons, Proc. Roy. Soc. Lond. A167, 148-169

Grandy, W.T. (1970). Concerning a "theoretical paradox" in classical electrodynamics, Nuovo Cim. A65, 738-742

Jaffe, J. (1972). Anomalous motion of radiating particles in strong fields, Phys. Rev. D5, 2909-2911

Landau, L. D. and Lifshitz, E. M., *The Classical Theory of*

Fields, Fourth Revised English Edition, (Amsterdam, Boston, Heidelberg, London, ..., 1988).

Pardy, M. (1985). Radiative corrections to classical particle motion in a magnetic field, *Phys. Rev. D* 31, 325,

Rowe, E. G. P. (1975). Resolution of an Ambiguity in the Derivation of the Lorentz-Dirac Equation, *Phys. Rev. D* 12, 1576-1587

Rowe, E. G. P. (1978). Structure of the Energy Tensor in the Classical Electrodynamics of Point Particles, *Phys. Rev. D* 18, 3639-3654

Shen, C.S. (1972a). Magnetic bremsstrahlung in an intense magnetic field, *Phys. Rev. D* 6 2736-2754

Shen, C. S. (1972b). Comment on the "new" equation of motion for classical charged particles - *Phys. Rev. D* 6 3039-3040

Sen Gupta, N. D. (1972). Comments on relativistic motion with radiation reaction, *Phys. Rev. D* 5, 1546-1547

Schwinger, J. *Particles Sources and Fields*, (Addison-Wesley, Reading, Mass., 1973)

Schwinger, J. (1973). Classical radiation of accelerated electrons - a quantum viewpoint, *Phys. Rev. D* 7, (1973) 1696-1701

Sorg, M. (1974). Classical, Covariant Finite-size Model of the Radiating Electron *Z. Naturforsch.*, A29, 1671

Tsai, Wu-Yang, (1973). Magnetic bremsstrahlung and modified propagation function. spin-0 charged particles in a homogeneous magnetic field, *Phys. Rev. D* 8, 3460-3469

Tse Chin, Mo. et al. (1971). New equation of motion for classical charged particles, *Phys. Rev. D* 4 , 3566-3571

Wheeler, J. et al. (1945). Interaction with the absorber as the mechanism of radiation, *Rev. Mod. Phys.* 17, 157-181

THE QUANTUM MOTION OF THE NERVE WITH A LOCAL DEFECT

Miroslav Pardy
Department of Physical Electronics
Masaryk University
Kotlářská 2, 611 37 Brno, Czech Republic
e-mail:pamir@physics.muni.cz

January 6, 2022

Abstract

We consider the nerve as the elastic string, the left end of which is fixed at the beginning of the coordinate system, the right end is fixed at point l and mass m is fixed between the ends of the string. We determine the classical and the quantum vibration of such system. The quantum motion is obtained by the so-called non-conventional oscillator quantization method by author. The proposed model can be also related in the modified form to the problem of the Mössbauer effect, being the recoilless nuclear resonance fluorescence, which is the resonant and recoil-free emission and absorption of gamma radiation by atomic nuclei bound in a solid. (Mössbauer,1958). It is not excluded that our oscillator quantization of the string can be extended to generate the new way of the string theory of matter and physiology of nerves.

1 Introduction

A nerve is an enclosed, cable-like bundle of fibers (called axons) in the peripheral nervous system. A nerve transmits electrical and mechanical impulses. A nerve provides a common pathway for the electrochemical nerve impulses transmitted along each of the axons to peripheral organs or, in the case of sensory nerves, from the periphery back to the central nervous system.

The propagation of the nervous impulse is one of the oldest problems in biophysics. Luigi Galvani first described the contraction of a frog muscle after connecting two electrodes to the spine and the leg. He attributed the contraction to some kind of "animal

electricity". In contrast, his contemporary Alessandro Volta was of the opinion that the pulse propagation is a purely electrical phenomenon (Heimburg, 2005).

In the middle of the 19th century Hermann Helmholtz was the first to measure the velocity of a nerve pulse quantitatively. In his dissertation Helmholtz found that the pulse velocity in frog sciatic nerves is about 30 m/s. This occurred practically simultaneously with his formulation of the first law of thermodynamics. Today, it is practically unthinkable to find careers that span the whole range from physiology to theoretical physics (Heimburg, 2005; 2010).

The propagating electrical phenomena in nerves are called "action potentials". During a typical nerve pulse the voltage between the interior and the exterior of a cell changes locally by about 100 mV. The contemporary view of these phenomena originates from the model of Alan L. Hodgkin and Andrew F. Huxley from 1952, for which they received the Nobel Prize in Medicine in 1963.

Nerve signals can not only be triggered by voltage changes. The observed excitability caused by mechanical stimuli was interpreted by Wilke (Wilke, 1912) that the nervous impulse cannot just be a purely electrical event. So, we consider here the mathematical and physical model of nerve which can reflect some new aspects of the nerve motion in the classical regime and in the quantum regime. We use so called the string model at the classical motion and at the quantum motion with the defect realized by the interstitial massive point.

2 Classical string motion

First, let us consider the string, the left end of which is fixed at the beginning of the coordinate system, the right end is fixed at point l and mass m is fixed interstitially between the ends of the string. The vibration motion of the string and the massive point with mass m is the problem of the mathematical physics in case that the tension is linearly dependent on elongation.

The differential equation of motion of string elements can be derived by the well known way. We suppose that the string tension force acting on the element dl of the string is given by the law (Tikhonov et al., 1977):

$$T(x, t) = ES \left(\frac{\partial u}{\partial x} \right), \quad (1)$$

where E is the modulus of elasticity, S is the cross section of the string. We easily derive that

$$T(x + dx) - T(x) = ES \left(\frac{\partial u}{\partial x} \right) (x + dx) - ES \left(\frac{\partial u}{\partial x} \right) (x) = ES u_{xx} dx. \quad (2)$$

The mass dm of the element dl is $\varrho S dx$, where ϱ is the mass density of the string matter and the dynamical equilibrium gives

$$\varrho S dx u_{tt} = ES u_{xx} dx. \quad (3)$$

Or, after minimal modification we get

$$\frac{1}{c^2} u_{tt} - u_{xx} = 0; \quad c = \left(\frac{E}{\varrho} \right)^{1/2}. \quad (4)$$

The last procedure was performed evidently in order to get the wave equation.

3 The string motion with the interstitial massive point

Now, let us consider the string with the point-like mass at coordinate s in the interval $(0, l)$. Then, the left part string motion of the string be $u_1(x, t)$ and the right side of the string motion is $u_2(x, t)$. The corresponding equation of motion of both part of the string are as follows (Koshlyakov, et al., 1962):

$$(u_1)_{tt} = c^2(u_1)_{xx}; \quad (0 < x < s), \quad (5a)$$

$$(u_2)_{tt} = c^2(u_2)_{xx}; \quad (s < x < l). \quad (5b)$$

The boundary and interstitial conditions are $S = 1$:

$$u_1(x = 0) = 0, \quad u_2(x = l) = 0. \quad (6)$$

$$u_1(x = s) = u_2(x = s). \quad (7)$$

The dynamical equation involving interstitial point is with $E = \rho c^2$:

$$\rho c^2(u_1)_x(s) - \rho c^2(u_2)_x(s) = m(u_1)_{tt}(s) - m(u_2)_{tt}(s). \quad (8)$$

Let us look for the solution of the last equation in the form

$$u_1(x, t) = C_1 \sin \frac{\omega x}{c} \sin \omega t \quad (9)$$

$$u_2(x, t) = C_2 \sin \frac{\omega(l-x)}{c} \sin \omega t. \quad (10)$$

We see that the suggested solution is in harmony with the boundary conditions:

$$u_1(x = 0) = 0, \quad u_2(x = l) = 0. \quad (11)$$

After insertion of $u_1(x, t)$, $u_2(x, t)$ from (9-10) into eqs. (7-8), we get the system of equations

$$C_1 \sin \frac{\omega s}{c} = C_2 \sin \frac{\omega(l-s)}{c} \quad (12)$$

and

$$\begin{aligned} C_1 \rho c \omega \cos \frac{\omega s}{c} - C_2 \rho c \omega \cos \frac{\omega(l-s)}{c} = \\ C_1 m \omega^2 \sin \frac{\omega s}{c} - C_2 m \omega^2 \sin \frac{\omega(l-s)}{c}. \end{aligned} \quad (13)$$

In order to get the regular solution, the determinant of the system must be zero. Or,

$$\begin{vmatrix} A & B \\ C & D \end{vmatrix} = 0, \quad (14)$$

where

$$A = \sin \frac{\omega s}{c} \quad (15)$$

$$B = -\sin \frac{\omega(l-s)}{c} \quad (16)$$

$$C = \rho c \omega \cos \frac{\omega s}{c} - m \omega^2 \sin \frac{\omega s}{c} \quad (17)$$

$$D = -\rho c \omega \cos \frac{\omega(l-s)}{c} + m \omega^2 \sin \frac{\omega(l-s)}{c}. \quad (18)$$

It follows from eq. (14)

$$\begin{vmatrix} A & B \\ C & D \end{vmatrix} = AD - BC = 0. \quad (19)$$

Or,

$$\begin{aligned} & \sin \frac{\omega s}{c} \left[-\rho c \omega + m \omega^2 \tan \frac{\omega(l-s)}{c} \right] + \\ & \sin \frac{\omega(l-s)}{c} \left[\rho c \omega - m \omega^2 \tan \frac{\omega s}{c} \right] = 0, \end{aligned} \quad (20)$$

So, we see, that the determination of the frequency ω involves the transcendent equation. The solution can be performed graphically, or by computer. Such problem is the integral part of the university mathematical methods (Arfken, 1967).

Nevertheless, it is evident that the trivial solution is for $\omega = 0$ and for

$$\omega s = \pi n c, \quad n = 0, 1, 2, \dots; \quad \omega(l-s) = \pi k c, \quad k = 0, 1, 2, \dots, \quad (21)$$

which implies that the correspondence between l and k is only for

$$\frac{l}{s} = \frac{(k+n)}{n}. \quad (22)$$

The determination of the ω from the transcendent equations

$$\left[-\rho c \omega + m \omega^2 \tan \frac{\omega(l-s)}{c} \right] = 0, \quad \left[\rho c \omega - m \omega^2 \tan \frac{\omega s}{c} \right] = 0 \quad (23)$$

is difficult and it can be solved by the appropriate mathematical methods (Arfken, 1967).

4 The un-conventional quantization of the string motion by harmonic oscillators

The non-relativistic quantization of the equation for the energy of a free particle

$$\frac{p^2}{2m} = E \quad (24)$$

consists in replacing classical quantities by operators. We get the non-relativistic Schrödinger equation for a free particle. The operator replacements are $E \rightarrow i\hbar\partial/\partial t$, $\mathbf{p} \rightarrow -i\hbar\nabla$.

The Schrödinger equation suffers from not being relativistically covariant, meaning it does not take into account Einstein's special relativity.

It is natural to perform the special relativity generalization of the energy relation describing the energy:

$$E = \sqrt{p^2 c^2 + m^2 c^4}. \quad (25)$$

Then, just inserting the quantum mechanical operators for momentum and energy yields the equation

$$i\hbar \frac{\partial}{\partial t} = \sqrt{(-i\hbar\nabla)^2 c^2 + m^2 c^4}. \quad (26)$$

This, however, is a cumbersome expression to work with because the differential operator cannot be evaluated while under the square root sign.

Klein and Gordon instead began with the square of the above identity, i.e. $E^2 = p^2 c^2 + m^2 c^4$, which, when quantized, gives

$$\left(i\hbar \frac{\partial}{\partial t}\right)^2 = (-i\hbar\nabla)^2 c^2 + m^2 c^4. \quad (27)$$

So, we have seen that the quantization of classical mechanics is the simple replacing classical quantities by operators. We use here the novel quantization method where classical oscillators forming the classical systems are replaced simply by the quantum solution of quantum oscillators. The natural step is to apply the method to motion of the classical string.

It is well known that harmonic oscillator equation

$$\ddot{x} + \omega^2 x = 0; \quad \omega = \sqrt{k/m} \quad (28a)$$

has the solution

$$x(t) = A \cos(\omega t + \varphi). \quad (28b)$$

In case of the quantum mechanical oscillator motion, the solution for the stationary states is (Grashin, 1974)

$$\psi_n = N_n H_n \exp(-\xi^2/2); \quad \xi = x\sqrt{m\omega/\hbar}, \quad (29)$$

where N_n is the normalization constant

$$N_n = \left(\frac{m\omega}{\pi\hbar}\right)^{1/4} \sqrt{\frac{1}{2^n n!}} \quad (30)$$

and H_n are the Hermite polynomials defined by the following relation

$$H_n = (-1)^n e^{\xi^2} \frac{d^n}{d\xi^n} \exp(-\xi^2/2). \quad (31)$$

So, the wave function of the one string oscillator of the string with the periodic force at point c in the form:

$$\psi_i(x, t) = AC_1 \sin \frac{\omega(x_i - x)}{c} N_{n_i} H_{n_i}; \quad 0 < x_i < c \quad (32a)$$

and

$$\psi_i(x, t) = AC_2 \sin \frac{\omega(x_i - x)}{c} N_{n_i} H_{n_i}; \quad c < x_i < l. \quad (32b)$$

The total wave function of the string system of oscillators is then

$$\begin{aligned} \Psi_1(x, t) &= \Pi_i^\infty \psi_i(x, t) = \\ &\Pi_i^\infty AC_1 \sin \frac{\omega(x_i - x)}{c} N_{n_i} H_{n_i}; \quad 0 < x_i < c \end{aligned} \quad (33a)$$

and

$$\begin{aligned} \Psi_2(x, t) &= \Pi_i^\infty \psi_i(x, t) = \\ &\Pi_i^\infty AC_2 \sin \frac{\omega(x_i - x)}{c} N_{n_i} H_{n_i}; \quad c < x < l. \end{aligned} \quad (33b)$$

So, the quantization of string is possible only if we divide the string into elementary discrete points supposing that in every point of string $X \in (0, l)$, there is a quantum oscillator with the stationary states described by eq. (32). There is an analogue representation to eq. (33), which was applied by Feynman for determination of the quantum theory of the Mössbauer effect (Feynman, 1972).

5 Discussion

This elaborate is the integral part of modeling of signals in nerves (Engelbrecht et al., 2020). The general starting point is classical equations of mathematical physics deduced from basic equations describing electrical and mechanical dynamical processes and heat conduction. The equations used for describing physiological effects are based on experimentally observed phenomena. Such an approach means the interface of physics, continuum mechanics, thermodynamics and physiology. The mathematical model is a system of differential equations united into a whole by coupling forces. The general aim is to describe fundamental physiological effects as well as leaving the door open for quantum mechanical modifications.

The present elaborate was inspired by the author diploma work (Pardy, 1965), in which the interaction of light with the crystal defect was calculated. At this theory the crystal was replaced by the Euler-Bernoulli linear chain (Landau, et al., 1965) with some defects.

The proposed model can be also related in the modified form to the problem of the Mössbauer effect, or, recoilless nuclear resonance fluorescence, which is the resonant and recoil-free emission and absorption of gamma radiation by atomic nuclei bound in a solid. (Mössbauer, 1958). In this effect, a narrow resonance for nuclear gamma emission and absorption results from the momentum of recoil transited to a surrounding crystal lattice and not to the emitting or absorbing nucleus alone. No gamma energy is lost. Emission and absorption occur at the same energy, resulting in strong, resonant absorption.

The generalization of our continual model can be performed in such a way that we replace one massive point m by the massive points $m_1, m_2, m_3, \dots, m_k$ at points $s_1, s_2, s_3, \dots, s_k$ and solve the adequate system of differential equations.

The string theory can be extended to the quark-quark interaction by the string potential, defined as the quark mass correction to the string potential, which was performed by Lambiase and Nesterenko (1996). The calculation of the interquark potential generated by a string with massive ends was performed by Nesterenko and Pirozhenko (1997), and others. The propagation of a pulse in the real strings and rods which can be applied to the two-quark system as pion and so on, was calculated by author (Pardy, 2005). So, it is not excluded that our oscillator quantization of the string can be extended to generate the new way of the string theory of matter and physiology of nerves.

References

- Arfken, G. *Mathematical Methods for Physicists* (Academic Press, New York and London, 1967).
- Engelbrecht, J., Tamm, K. and Peets, T. *Modelling of Complex Signals in Nerves* (Springer, 2020 Gewerbestrasse 11, 6330 Cham, Switzerland)
- Feynman, R. P. *Statistical mechanics*, (W. A. Benjamin, Inc., Reading, Massachusetts, 1972).
- Grashin, A. F. (1974). *Quantum mechanics*, (Enlightenment, Moscow). (in Russian).
- Heimburg, T. and A. D. Jackson. (2005). On soliton propagation in biomembranes and nerves, *Proc. Natl. Acad. Sci. USA* 102:9790–9795.
- Heimburg, T. (2010). The Physics of Nerves, Physical concepts help describing the propagation of nerve pulses, arXiv:1008.4279v1 [physics.bio-ph]
- Koshlyakov, N. C., Gliner E. B. and Smirnov, M. M. *The Fundamental Equations of Mathematical Physics*. (GIFML, Moscow, 1962). (in Russian).
- Lambiase, G. and Nesterenko, V. V. (1996). Quark mass correction to the string potential. *Phys. Rev. D* **54**, 6387.
- Landau, L. D. and Lifschitz, E. M. *Mechanics* (Nauka, Moscow, 1965). (in Russian).
- Mössbauer, R. L. (1958). Kernresonanzfluoreszenz von Gammastrahlung in Ir191. *Zeitschrift für Physik A* (in German). **151** (2) 124-143
- Nesterenko, V. V. and Pirozhenko, I. G. (1997). Calculation of the interquark potential generated by a string with massive ends. *Phys. Rev. D* **55**, 6603.
- Pardy, M. (1965). *The interaction of light with the crystal*, Diploma work, (The Library of the University of J. E. Purkyně, Brno, Czech republic), (in Czech).
- Pardy, M. (2005). The propagation of a pulse in the real strings and rods, e-print math-ph/0503003.
- Tikhonov, A. N. and Samarskii, A. A. *The Equations of Mathematical Physics* (Nauka, Moscow, 1977). (in Russian).
- Wilke, E. and E. Atzler. (1912). Experimentelle Beiträge zum Problem der Reizleitung im Nerven, *Pflügers Arch.* 146:430-446

Prolonged Experience in Combating Economic and Organized Crime in Ukraine (1999-2022)

Komarynska Yuliia

PhD of Juridical Sciences, Associate Professor, Professor of Department of Criminology and Forensic Medicine of the National Academy of Internal Affairs, Kiev, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-1747-1816 ubk2006@ukr.net

Nesen Olha

Professor of the Department of Criminalistics and Forensic Medicine National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor

ORCID ID 0000-0001-9340-815X katynesen@gmail.com

Chuprina Olena

Professor of the Department of Criminalistics and Forensic Medicine National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor

ORCID ID 0000-0001-6349-9361 ev_65@ukr.net

Strilets Halyna

PhD of Judicial Sciences, Associate Professor of the Department of Law of Prydnai Branch of Private Jointstock Company «Higher Educational Institution of Interregional Academy of Personnel Management», Izmail, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-1067-0820 galinastrelets2018@gmail.com

Kutsyi Roman

PhD of Juridical Sciences, Senior Teacher of Criminal Law Disciplines and Operative and Investigative Activities of the Precarpathian Department of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-1979-7019 romakrv2009@ukr.net

Abstract

In the research papers on victimology the academicians usually define victimization as the whole complex of all cases when an individual (a social community) suffers moral or bodily injury and damage in a crime. Under the cited above meaning “victimization” as the gene-realization of the whole vicinity realized is the most appropriate term that corresponds to the term “crime”. In a certain extent victimization is simultaneously the measure of human destructibility realized in crimes. At that business victimization levels exceed the levels of crimes registered and

related to them one and a half time. At the same time the level of residential victimization totally tops the number of crimes committed against businessmen in 2 and 2,5 times. Thus the breach is the more, the better is the public's activity in combating crime and the less is its reliance in private security. Thus businessmen's anxiety about property security and extra emergency measures undertaken by them equalize the levels of victimization and crime. On the other hand, equalization of the victimization and crime levels is caused by the process of objective coalescence of business units and criminal groups and the pronounced tendencies to restricting influence of organized crime upon businessmen.

Keywords: criminal activity, illegal opening, using currency accounts abroad, parallel economy, victimization, parallel justice.

Introduction Part VII, the Special Section of the new Criminal Code of Ukraine (hereinafter CC) provides for criminal responsibility for management related crimes. The early criminal legislation considered the former as economic. The name of the cited above criminal activity and its system was changed since adoption of CC. The innovations were caused by re-comprehension of the role of Criminal Law under safeguarding economic relations in the transition to market period. As a result of reforming the economic system, changing the principles of regulating the state and law relations established under carrying out management activities Criminal Law is called for mainly combating new and earlier unknown harmful to society forms of economic behavior including illegal entrepreneurship, unfair competition and monopoly activity, credit fraud and other. Included in the new CC the provisions about responsibility for management related crimes are aimed at preserving evading taxes, takings and other compulsory payments (Art. 212, CC); illegal producing, storing, selling or transporting to sell excisable goods (Art. 204, CC); illegal producing, counterfeiting, using or selling documentary stamps or check marks produced, obtained illegally or counterfeited (Art. 216, CC). Crimes against social relations regulating bankruptcy: false bankruptcy (Art. 218, CC); bringing to bankruptcy (Art. 219, CC); concealing constant financial inability (Art. 220, CC); illegal acts under bankruptcy (Art. 221, CC). Crimes against social relations regulating trade and consumer services: fraud against customers and clients (Art. 225, CC); producing and selling unsound products (Art. 227, CC).

Crimes against social relations regulating privatization of national, municipal or enterprises' property: unlawful privatization of national, municipal or enterprises' property (Art. 233, CC); illegal operating privatization documents (Art. 234, CC); breaking compulsory terms of privatizing and subsequent using national, municipal or enterprises' property (Art. 235, CC).

The proposed system is characterized by definite orderliness and balance facilitating, by no

means, applying criminal law provisions precisely and by dynamics as the system gives opportunities to improve the legislation on responsibility for management related crimes [1; 2].

Under conditions of economic and market reforms in Ukraine foreign economic activity is called upon to attract foreign capital. Liberalization of Ukrainian foreign economic relationships caused a new economic problem raised, i.e. currency outflow. By some judgment placed abroad and controlled really by legal entities and individuals hard currency amounts to tens of billions dollars. According to different data annual capital outflow comes to \$ 2–2.5 billion. At that foreign trade transactions, no doubt, play key role in forming a currency outflow system. The new Criminal Code (hereinafter CC) stipulates responsibility for evading return of currency proceeds and illegal opening and using currency accounts abroad.

Under Article 207, CC officials of enterprises, establishments and organizations, irrespectively of the property forms, or individuals engaging in economic activities without founding legal entities are liable for willful evading returning to Ukraine currency proceeds from exported goods (services) or other values acquired there from as well as for willful concealing of the cited proceeds, goods or other values by any means on the terms provided for by the law.

Article 208, CC provides for liability for illegal opening and using individual currency accounts abroad under violating the lawful procedure by a Ukrainian national permanently residing in Ukraine as well as currency accounts of legal entities in Ukraine by officials of enterprises, establishments or organizations or by a third person on their behalf and also for committing the above activities by individuals engaging in business activities without founding legal entities.

On the assumption of the above provisions and the object of perpetration the subject in these crimes is currency proceeds and currency accounts of enterprises, establishments, organizations or individuals opened without permission of National Bank of Ukraine. Currency proceeds of economic subjects are the sum of currency earnings from goods [1; 3].

The gaps of the former Criminal Code as well as the shortcomings in law enforcement caused economic crime remaining latent. Tax evasion became “a favorite sport”. Credit fraud is a contract crime now. Crime among businessmen poses a threat to national security. Another reality of Ukraine is that organized criminal groups are monopolizing definite legal business branches, economic and social control (better to say anti-social) under businessmen.

Government fails in regulating economic relations. As a result the cited gap is bridged by shadow mechanisms of “parallel economy”, “parallel banking system”, “parallel justice”, in which under world experience and Ukrainian reality organized criminal groups play considerable part. Collapse and ineffectiveness of social control, oligarchic ways to combat business-related crimes entail serious consequences: mass involving businessmen into shadow and improving organization and stability of organized criminal groups. Under the cited above circumstances, as a rule, businessmen are simultaneously victims and participants of criminal activities. Such dualism is caused by the totality of social and psychological factors. Businessmen strive for uncontrolled enrichment. Criminal groups and the power strive for enriching at the expense of businessmen [4].

The present research of business victimization demonstrates that under the development of the Ukrainian State, the improvement of social control system and the transformation of a considerable number of criminal groups from “gangs” of racketeers into secret and, very often, legalized economic entities engaging in business activities, the vector of victimization of business has changed: from mass criminal extortion to mass legalized “extortion” by abuse of power. The merging of criminal and power institutions facilitate the cited above process. Assimilating businessmen with crime and corruption in general the amalgamation of businessmen and criminal groups and laundering of money through business entities also limit victimization of businessmen to some extent. On the other hand, the growth of criminal business activities causes merging of business and crime and homeostatic process of interdependencies and interrelations between organized crime and business. At that it is a question of symbiosis and supplementing each other - victimization of business and organized crime. Nourishing organized crime business is assimilated with the former. In its turn, organized crime legalizes itself by business. The cited mechanism of interpenetration and inter-supplement is more affective when a businessman can benefit more by interacting with organized crime, rather than with government [4; 5].

About 3% of the entrepreneurs interviewed only consider that organized criminal groups exist in the region of their business activities and impede their work. 77% hesitate to answer. Only 20% suppose that such criminal groups are not in their region. The high percentage of the hesitating respondents may be caused by the fact that the entrepreneurs don't want to describe their criminal protectors. Along with the cited above the following facts are demonstrative: 17%

of the entrepreneurs consider the region of their business activities safe completely as to the level anti-crime protection, 60% – rather quiet and only 23% – dangerous. However, for the purposes of property and private security and protection from criminal encroachments 27% entrepreneurs concluded contracts with State Security agencies, 21% employed private security agencies, 25% set up their own security service, 27% protected the estimates with grating, 43% protected the estimates with security signaling. Businessmen in trade more often strike bargains with private security agencies – totally 53%. The cited above tendencies are an alarm factor that in certain extent indicative of presence of criminal ties and interdependence of business and crime. Taking into account that organized criminal groups keep the private security agencies under control we can assume the high level of latent victimization there. A security agency or market administration “legally” takes a tribute for providing with safe trade or property protection and so on. Thus in spite of the low level of threatens to business activities according to the data of the cited survey, victim perception of businessmen is high enough. It is explained by the anxiety about the general level of crime in general and the connection of some businessmen with legalized entities, which are in fact shelter for one, or another “security” criminal organized activity [4; 6].

According to the preliminary data the main forms of criminal victimization are property thefts including private one, involvement in corruption through conversion centers and entities parallel to economic institution, and by fraud and sometimes extortion. At least 4% suffered assault and battery; 5% – extortion; 0.2% bodily harm; 12% – theft of private property; 9% – fraud. The motive was conditioned by skepticism toward the law enforcement capabilities or by insufficient damage done. The results of the survey are also evident that unfortunately the government and some power institutions mainly facilitate today business victimization. The cited circumstance causes involving a considerable number of businessmen in illegal activities of organized criminal groups. The government doesn’t protect and make businessmen highly corruptive. The results of the survey prove the former. 60% businessmen participated in the anonymous poll confessed that they had to give bribes to officials (in most cases – nearly 40% – to tax administration officials). 25% denied answering the question. Only 15% stated that they had not to give bribe. To our mind, the last figure is too high. The reason is probably that a number of businessmen are aware of law consequences, i.e. liability for giving a bribe. The

answer to the question about suggestive ways to deter organized criminal groups is also demonstrative. In opinion of most businessmen the law enforcement are well informed about leaders and members of criminal groups, “They know who they must imprison but they don’t”. The facts that businessmen don’t rely upon effective law enforcement and the country is infected by corruption are evident that “anemia” more and more affects businessmen. It is a troublesome factor facilitating criminalization of business [4; 7].

Conclusions Making the conclusions we want to outline the following: Business victimization mostly depends on the economic status of businessmen and the interests taken by criminal groups in someone’s business activities; The indicator of business victimization (suffering extortion) is indicative of the fact that as a rule businessmen are engaged in illegal business (prostitution, alcohol and tobacco trade); The involvement of businessmen into criminal activities passes two stages. On the first stage, under the market relations’ development a businessman was considered “milch cow” for organized criminal groups like gangs. On the second one, under merging organized criminal groups and governmental and administration agencies, businessmen more often get under pressure of authorities and their corrupt officials; “Protection shelter” and “extortion” suffered by businessmen are of total character as law enforcement officers and private security agencies that keep the respective segments of market under control implement the cited above methods rather than organized criminal groups do; Legalized great part of their activities organized criminal groups focus on developing and exploiting parallel banking system (conversion centers), laundering money through shame firms, establishing firms - accumulators which are granted with tax privileges and assist their client to evade taxes, credit fraud, prevailing at markets segments of product export and import, smuggling; Taking into account that the cited above economic activities by criminal groups need maintaining permanent relations with law enforcement officers and broadening sphere of influence, the battle for power redistribution and the corruption of certain officials is still underway. Under that businessmen victimity is just increasing as the “tribute” press and the involvement in criminal economic turnover cause businessmen depending on criminal groups in finance management, foreign and liquid product trade and parallel justice.

References

1. Criminal Code of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

2. Perepelycja O.I. *Do pytannja pro systemu zlochyniv u sferi gospodars'koi' dijal'nosti za novym Kryminal'nym kodeksom* [On the issue of the system of crimes in the sphere of economic activity under the new Criminal Code]. Materials of the final conference of the Ukrainian-American scientific and academic programs of the Academy of Legal Sciences of Ukraine and the National Institute of Justice for the US Justice Department. Kharkiv, Ukraine. 2001, pp. 26, 29.
3. Gorodys'kyj O.M. *Pytannja protydii' kryminal'nym tehnologijam u zovnishn'oekonomichnij dijal'nosti*. [Issues of combating criminal technologies in foreign economic activity.] Materials of the final conference of the Ukrainian-American scientific and academic programs of the Academy of Legal Sciences of Ukraine and the National Institute of Justice for the US Justice Department. Kharkiv, Ukraine. 2001, pp. 49, 50.
4. *Viktymologija: monografija* [Victimology: monograph]. URL: http://provizitku.ru/yourisprudenciya/fiutr/tuljakov_v_a__viktymologija__monografija__kiev__2003__148_s. Html
5. *Viktyimizacija biznesu ta organizovana zlochynnist'*. [Business victimization and organized crime.] URL: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/pr/204376.pdf>
6. *Dejaki pytannja suchasnoi' kryminal'noi' polityky*. [Some issues of modern criminal policy.] URL: <http://mopi.bakuvirtual.net/wp-content/uploads/2012/10/Tulyakov-VA-Some-issues-of-modern-criminal-policies2.pdf>
7. Partnership of Rivals: Criminal Law, Sovereignties and Human Rights through essential character of punitive ideology. URL: https://www.youtube.com/watch?v=jZfrmHB_2S4&list=PLT-eFDRSEgMPmnpGK1qm_cUeYE1k0TKpl&index=1

Features of Officer Training in Military Educational Institutions of Ukraine

Kotlyarenko Lidiya

*Doctor of Biological Sciences, Professor,
Professor of Department of theory, methodology and organisation of physical
training and sports of the National University of Defence of Ukraine
ORCID ID 0000-0001-5237-8564 lida_oleg@ukr.net*

Kulyk Maryna

*PhD of Juridical Sciences, Associate Professor of Criminal Produce of the
National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID ID 0000-0003-1373-6749 coolss777@ukr.net*

Tereshchenko Yuliia

*PhD of Juridical Sciences, Professor of the Department of Criminal Procedure
of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-5353-0887 vladysikter@ukr.net*

Symchuk Anatolii

*Senior Teacher at the Department of Criminal Procedure of the National
Academy Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-8663-8210 symchukas@gmail.com*

Kharchenko Serhii

*Senior Teacher at the Department of Criminal Procedure of the National
Academy Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID ID 0000-0001-5603-8030 F500@i.ua*

Abstract

Purpose: 1) to determine the content and peculiarities of the existing method of forming the skills of the future of the arrow, the problems, directions and prospects for improvement; 2) formulate proposals for improving the professional training of future arrowheads by introducing IDPA in the methodology of the principles, means and methods of training the shooters.

Material: 299 applicants for higher education (cadets) I-IV courses of the educational-scientific institute for the training of criminologists, in the 2021-2022 academic year. The cadets were divided into groups according to the age and gender: (48,5% young men i 51,5% young girls), 16-17-year-old (n = 49) - 21 young men and 28 young girls, 18-year-old (n = 58) - 21 young men and 37 young girls, 19-year-old (n = 97) - 46 young men and 51 young girls, 20-21-year-old (n = 95) - 57 young men and 38 young girls.

Key words: occupations-trainings; methodology of weapons handling; infantry exercises; vocational training; sports; pedagogical conditions.

Introduction The current system of infantry training in Ukraine does not meet modern requirements [1], and often it is aimed only at preparing the gunner to score in the system of sports training. Scores often have a formal character, with a clear distinction between the theoretical part of the fire training and the practical implementation of a shootout exercise.

Of particular interest are the following modern sports games such as: "Applied, Defensive Shooting", "Practical Shooting", "Tactical Shooting". The exercises performed by the shooters of these kinds of sports are dynamic and are represented as those that most suit the specifics of the use or use of weapons (Rules of competitions of the All-Ukrainian Federation of Applied Rifle Sports) [2; 3].

For carrying out of our pedagogical experiment there is a significant theoretical and methodological basis, consisting of scientific works of specialists in the field and personal experience of work in a specialized educational institution: improvement of fire training for improving the professional skills of law enforcement officers (Kovalchuk, 2001; Kozyra, 2002; Malichevsky, 2003; Gorbenkova, 1997; Glushchenko, Kolokolova, 1994; Solonitsina, 2011; Afanasyeva, 2011; Vitolnik, 2000; Kopeykina, 2007; Naumenko, 2008; Zolotnitsky, 1997; Urakova, 2003; Sadkova, 2010; Toropova, 2001; Skvortsova, 2006; Sautina, 2003).

A training session in the unit under the direction of a teacher (coach) [4] is the main organizational form of training in infantry, which is used throughout the period of training in educational institutions.

According to the content of educational subjects, such classes may have different directions: theoretical (studying the course of firing, the legal basis for the use of weapons, etc.), practical (studying the material part of the weapon [6], working out standards and exercises from shooting), methodical (mastering the knowledge and skills necessary for organizing and conducting archery lessons), as well as complex, when several different educational issues are being taught at the lesson. In the context of the practice of infantry training, the most commonly used is the integrated direction of occupation.

By way of organizing the activities of the cadets during the classroom, distinguish frontal, group, circular and current methods.

The frontal method consists in the fact that the training unit in its entirety simultaneously works out the training questions according to the plan. This organizational method allows for a high density of occupation, but creates some inconvenience to the conditions of infantry

training, since it requires logistics (training or combat weapons, kits of training sets, firing directions, targets, holster, etc.) in an amount that corresponds to the quantity present at the occupation of persons. This is possible only in conditions of well-equipped shooting range or small group composition.

Circular method involves the division of personnel into groups (departments) and the availability of training facilities for materials that are equipped with appropriate material and technical resources. However, in this case, all groups, having worked out certain tasks in their places, simultaneously transfer to others. Thus, during each class, each group must complete all training places.

Training sessions within a unit under the direction of a teacher (coach) are predominantly complex, since they involve the study or repetition of the theoretical sections, the material part of the weapon, the implementation of standards and exercises on the firing of a particular type of weapon. In view of this, the appropriate methods of organizing the activities of students in lessons are group and circular. They require the availability of several training places, which involves the presence of a trained assistant at each such place, the responsibility of which is to manage the work of the group. Therefore, the teacher during the preparation for such classes should determine the number of training places, material and technical support of each of them, the sequence and order of changing teams in training places, calculate the time for the processing of each training issue. In addition, the instructor must appoint in advance assistants who will manage the work of the teams, as well as provide appropriate instruction.

Training before the competitions is conducted with the personnel in the form of unpaid training, and in case of need – shooting, during which work out exercises, where the actions are as close as possible to the actual conditions of the exam or competitions. It is important that all tricks and actions be performed with the use of the equipment, ammunition and weapons that will be used during the exam or the competition. To simulate typical tactical situations involving the use of firearms, it is advisable to use computer simulators, the software of which allows to reproduce various possible scenarios of the exam or competition.

During the final part (5–10 minutes), it is necessary: 1) to balance the expenses of ammunition, to check the availability and serviceability of weapons, accessories, inventory, visual aids, etc.; if necessary, arrange cleaning of weapons; 2) sum up the lesson, indicating the degree of assimilation by the group of educational material; analyze the typical mistakes made

by students during the class, provide tips for eliminating them. It is also desirable to note those who worked most productively in the classroom; 3) announce assessments based on the results of the implementation of educational tasks; 4) give the group the opportunity to ask questions and answer them; 5) give a task for self-processing, if necessary, Methodology for studying the material part of a firearm [5] (on the example of a 9-mm pistol Makarov) [6].

The principle of systemicity and continuity of learning assumes that: firstly, the teaching material must be taught in a logical sequence; second, students must form a system of knowledge in which certain topics, exercises or techniques are perceived as inalienable and interrelated integral training components. For example, the tactical and technical characteristics and design features of certain types of weapons determine the specific procedure for ensuring safe handling of it, and the type of equipment and a certain way of carrying weapons determine the algorithm of preparatory action for the rapid transfer of weapons to readiness and acceptance of the position for shooting. In the process of constructing an educational process, in accordance with the principle of systemicity and continuity of learning, each separate topic is based on the previous educational material and is the foundation for the following topics. This enables the cadets to learn the causal relationships, understand the specific logic of the infantry case.

Principle of educational visibility is aimed at creating visual and semantic ideas about the subject of study in students. Visual representations help to determine what and how to do, and semantic representations make it possible to determine what needs to be studied for a certain action or reception. This principle requires the use of visual means of training (posters, schemes, video materials, etc.). When teaching practical sections of infant training, it is an important tool to demonstrate certain techniques and actions with weapons that the teacher (coach) must perform exemplary, since it is observation that is the primary source of human knowledge of reality. However, visibility should be accompanied by commentary, an explanation that directs the attention of the audience to the main features of the object, which may not be obvious during visual perception, especially for beginners. So, in the process of demonstrating the reception of the disconnection of the store from the base of the handle should be explained: in what direction should be applied to the lock; how the action of the big and index fingers matches. In addition, the explanation should explain the essence, sense of acceptance or action in the context of the activity for which this method is to be studied, that is, to apply the rule "from the meaning of the activity to the meaning of the action and the operations forming it". So, while studying the

disassembly and assembly of a gun, the following should be explained: why do these actions; in which cases do incomplete, and when complete disassembly.

Table «Contents of shooting exercises»

The aforementioned approach to the formation and conduct of classes was tested and implemented during the training of "Sport Exercises for Applied Shooting". The content and conditions for performing shooting exercises are indicated below. exercise index	Distance (m)	Number of shots and time taken						Target	Note
		Trial series		Scoring series					
		Number of shots	Execution time	Number of the series	Position for shooting	Number of shots in a series	The time of the series		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pistols: "Fort-12", "Fort-17", "Makarov" caliber 9 mm									
Makarov-1, Makarov-1(a)	25	3	3 min	1	standing up	10	10 min	Target number 4 - with a black circle in exercises with the index (a) target number 4 - a chest figure with circles	Shooting is carried out with one hand
Makarov-2, Makarov-2(a)	25	5	5 min	1-2	standing up	10	10 min		
Makarov-3, Makarov-3(a)	25	5	5 min	1-3	standing up	10	10 min		
Makarov-4	25	5	20 sec	1	standing up	5	20 seconds, taking into account the time to advance the distance 25 m	5 combined figured targets - upper parts (targets number 4 - pectoral figures with circles)	Shooting is carried out with one hand
				2	standing up	5		5 combined shaped targets - lower parts (targets № 1 - silhouettes of the legs)	
Makarov-5	25	3	8 sec	1-3	standing up	3	8 sec	3 targets № 1 - silhouettes of the legs	The shooting is performed from one hand after turning
Makarov-6	50	3	30 sec	1	standing up	12	100 sec taking into account the time for the previous overcomin g of the 100 m obstacle band	Target № 1 is a figured target	The shooting is carried out from one hand, the test shots are performed without overcoming the barrier of obstacles.
Makarov-7	15	3	25 sec	1	standing up	12 (6+6)	25 sec	3 targets number 4 - a chest figure with circles	Two-handed shooting is permitted
Makarov-8	25	5	3sec for the shot	1-3	standing up	10	3sec for the shot	Target № 5	Shooting is carried out with one hand

Uniform conditions for performing shooting exercises [7]

Makarov gun-1 - gun shooting from one hand at a distance of 25 m on a stationary target number 4 with a black circle, an exercise PM-1 (a) on the target number 4 (chest figure with circles), 3 test and 10 scored shots. **Makarov gun-2** – gun shooting from one hand at a distance of 25 m on a stationary target number 4 with a black circle, an exercise PM-2 (a) on the target number 4 (chest figure with circles), 5 test and 20 shot shots. **Makarov gun-3** – gun shooting from one hand at a distance of 25 m on a stationary target number 4 with a black circle, an exercise PM-3 (a) on the target number 4 (breast figure with circles), 5 test and 30 shot shots. **Makarov gun-4** – after overcoming a 25-meter distance gun shooting from one hand (except sports types) at a distance of 25 m with the transfer of fire by five combinations of emerging-shaped targets - the first series in the upper part of the target (target number 4 chest figure with circles) and the second series in their lower part (target number 1-in the silhouette of the legs), 5 test shots and two series for 5 shot shots. **Makarov gun-5** – after turning the speed gun shooting from one hand at a distance of 25 m with the transfer of fire on the three targets number 1-in the appearing silhouettes of the legs, 3 test shots and 3 series for 3 scored shots. **Makarov gun-6** – after overcoming the 100-meter band of obstacles, one-handed gun shooting at a distance of 50 m on the figured target number 1, 3 test shots and one series of 12 shot shots. **Makarov gun-7** – speed gun shooting from one hand or from two at a distance of 15 m with fire transfer on three fixed targets No. 4 (chest figure with circles), 3 test shots and one series of 12 shot shots, which is executed by double shots in each target when using two stores equipped with six cartridges. **Makarov gun-8** – speed gun shooting from one hand at a distance of 25 m on the target number 5, which appears (in the initial position, the hand with a pistol lowered at an angle of 45 °), 5 test and 30 shot shots.

Conclusions Will be based on the general pedagogical principles and special principles of the theory and method of physical education using the conceptual apparatus of these branches of knowledge. In the course of our research, the most acceptable principles, means and methods of forming the professional shooting skills necessary in real conditions of professional and sporting activity were determined.

References

1. Koval'chuk AM. *Optymizacija profesijno-strilec'koi' pidgotovky osobovogo skladu*

pidrozdiliv organiv vnutrishnih sprav Ukrai'ny. [Optimization of professional and shooting training of personnel of subdivisions of internal affairs bodies of Ukraine.] Lviv; 2001. 14 p. (in Ukr.)

2. *Pravyla zmagan' Vseukrai'ns'koi' federacii' prykladnyh strilec'kyh vydiv sportu*. [Rules of competitions of the All-Ukrainian Federation of Applied Shooting Sports.] *Pravyla*, [Rules] 2013. <http://ufps.org.ua/pravila.html>

3. *Pravyla sorevnovanyj Mezhdunarodnoj Konfederacyy Praktycheskoj Strel'by (ukrayns'kyj region): Pravyla MKPS, 2012*. [Competition Rules of the International Practical Shooting Confederation (Ukrainian region): IPSC Rules, 2012.] <http://ipsc.org.ua/rules/rulesua>

4. Maksymchuk Y, Maksymchuk B, Frytsiuk V, Matviichuk T, Emchenko I, Babii I, Tsymbal-Slatvinska S, Nikitenko A, Bilan V, Sitovskiy A, Savchuk I. Developing pedagogical mastery of future physical education teachers in higher education institutions. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 2018; 18(2): 810-815. doi:10.7752/jpes.2018.02119

5. Zaporozhanov O.V., Maksymov S.P. *Metodyka vyvchennja material'noi' chastyny vognepal'noi' zbroi' (na prykladi 9-mm pistoleta Makarova)* [Methods of studying the material part of firearms (for example, 9-mm Makarov pistol)] Kyiv; 2017. 64 p. (in Ukr.)

6. *Bler Klod. Pystolety myra*. [Claude Blair. Pistols of the World.]; Moscow; 2007: 38-39. (in Russian)

7. Zaporozhanov O.V., Loboda A.M., Nesterenko A.V., Maksymov S.P. *Osnovy tehniky shvydkisnoi' stril'by z pistoleta dlja pracivnykiv organiv vnutrishnih sprav*. [Basics of high-speed pistol shooting for law enforcement officers.] Kyiv, 2011. 112 p. (in Ukr.)

THE ETERNAL CITY AND ETERNAL LOVE IN THE ROSE "ROMAN HOLIDAY"

Pet'ko Lyudmila

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor
Dragomanov National Pedagogical University

Kirilchuk Natalia

Student of Faculty of Natural and Geographical Education and Ecology
Dragomanov National Pedagogical University

Abstract

The authors present the movie "Roman Holiday" (USA, 1953) in unusual way, namely the consideration of the relationship between characters not only in the movie but also in life. We focus on the relation between Audrey Hepburn and Gregory Peck. They became lifelong friends through "Roman Holiday".

What is love? What should love look like? For thousands of years, countless people have practiced and explored, but no one has found a standard answer.

This "love story" with seemingly imperfect endings are always more moving and attractive than stories with perfect endings, and they have a kind of infinite space for imagination.

The authors don't interpret the friendship between two people as love wishful thinking, it may be slightly wrong to these two people of the century who are respected by the audience. But from a certain point of view, touching and beautiful love stories are widely circulated, and it can also make many young people understand that love that is destined to be unfulfilled requires restraint and will become better because of restraint.

The authors describe the rose "Roman Holiday" (1966), and give biological characteristics of the rose "Roman Holiday".

Key words: the movie "Roman Holiday" (USA, 1953), Audrey Hepburn, Gregory Peck, lifelong friends, love, friendship, Rabindranath Tagore, the rose "Roman Holiday" (1966).

**Clad in the light of a pole-star piercing the darkness of time:
You become an image of what is remembered forever
*Rabindranath Tagore***

"Roman Holiday" is considered one of the great romance stories of 1950s classic cinema, yet, the film is more making a statement about the profound experience two people can discover by prioritizing their connection and not rushing into romantic couplehood simply because there is attraction there. If you focus on the other person, understand who they are, and feed into their energy, aren't possibilities for mutual stimulation and individual learning endless as the thing begins? [47].

Roman Holiday (1953, USA) is one of our favourite films and this article is devoted to the stars of the world cinema Audrey Hepburn and Gregory Peck, and the rose *Roman Holiday*, which keeps the secret of love of the main characters from the film *Roman Holiday*: only in the movie or in their real life? (see the movie [58]).

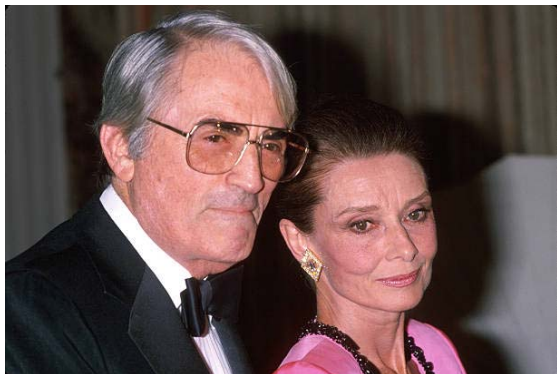

Fig. 1. Gregory Peck and Audrey Hepburn, 1988.

Fig. 2. Our project group: Kirilchuk N. [35] (left), Maksymenko A., and Porokhnitska A. [54; 55] (right).

Fig. 3. *Roman Holiday* (1953, USA). Ann (Audrey Hepburn), A European princess, and Joe Bradley (Gregory Peck).

Fig. 4. The *Roman Holiday* Rose, 1966.

And, on a relationship level of lessoning, the film is saying, if two people are attracted, there are options besides couplehood; they don't even need to be together, physically, to have "won" with each other. *Roman Holiday* asks us, what is a holiday capable of giving? A holiday, by definition – its etymological meaning is a "holy day" – takes us away from our routine doing. But, what if a holiday gives us an opportunity to access more of the surprising, innermost parts of ourselves that are there all along? Letting go, going deep, is a gift we give to ourselves. If there is someone who vibes at that frequency with you, let that access loose [47].

Roman Holiday was a commercial success, finishing 22nd in the box office in 1953. The film continued to garner money after its release, with "modern sources

noting it earned \$10 million total at the box office". Critics praised Peck's performance (Fig. 3, 5, 7); Bosley Crowther stated that "Peck makes a stalwart and manly escort...whose eyes belie his restrained exterior," while the Hollywood Reporter commented that "Peck turns in another of his outstanding performances playing the love-smitten reporter with intelligence and good-humored conviction." The film was met with critical acclaim. It was nominated for multiple accolades, including 8 Academy Awards, with Hepburn winning for Best Actress; Peck also scored a BAFTA nomination for Foreign Actor. At the 1955 Golden Globe awards, Peck and Hepburn were named the World Film Favorite Award winners for their respective genders [22].

Fig. 5. *Roman Holiday* (1953, USA).

**Fig. 6. The Rose
Roman Holiday, 1966.**

Fig. 7. In Joy's flat.

Peck stated that he had told his agent "I'm smart enough to know this girl's going to win the Oscar in her first picture, and I'm going to look like a damned fool if her name is not up there on top with mine" [22], **see the video [12]**.

Roman Holiday (1953) was the Hollywood romantic comedy that introduced Audrey Hepburn in a leading role and immediately established her as a star – she won the Academy Award for Best Actress [69] (Fig. 3, 5, 7, 8, 10).

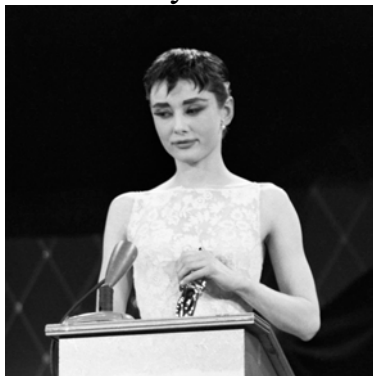

Fig. 8. 26th annual Academy Awards. New York Ceremony on March 25, 1954. Best Actress winner Audrey Hepburn for "*Roman Holiday*".

**Fig. 9. The Rose
Audrey Hepburn (1991).**

Fig. 10. Audrey Hepburn with her Oscar, 1954.

The film was shot entirely in studios and locations in Rome [17; 33; 34; 38; 39; 42; 73; 75; 76] and seems to feature a famous monument or ancient site in the background of almost every outdoor shot [69], **see the video [60; 61]**.

"It was my good luck during that summer in Rome to be the first of her cinema swings, to hold out my hand and help her keep her balance as she did her spins and pirouettes and made..." said Gregory Peck, one of the most popular film stars (Fig. 11, 12; 13). In 1999, the American Film Institute named Peck among 25 Greatest Male Stars of Classic Hollywood Cinema, ranking him at No. 12 [22], **see the video [25]**.

Fig. 11. The cast and crew leaving Rome after the filming of *Roman Holiday* (1953).

Roman Holiday is a romantic comedy about a princess who rebels against royal restraints – and falls in love with an American journalist [64].

Of course, the film's outer theme is about a romantic relationship that never took flight. It was rumored,

by the way, that Peck and Hepburn had their own offscreen amorous relationship during the shooting. However, since Peck was a married man with 3 children, they apparently mutually agreed to terminate the affair. In any case, what does it all amount to? Was it just a one-day flirtation, a momentary fantasy that merely created a

Fig. 12. "...to hold out my hand and help her" (Gregory Peck).

Fig. 13. On the Spanish steps, *Roman Holiday*, 1953.

nice memory? Perhaps. But the story here uncovers the kind of crucial-to-life opportunity that rarely comes along – true love. In this film's case, that opportunity was abandoned in favor of attendance to mundane responsibilities. That crucial opportunity should not have been lost... [69]. (Fig. 13).

"You have to be a little bit in love with your leading man and vice versa," Audrey has said, who was rumored to have really fallen for Gregory Peck on the set. "If you're going to portray love, you have to feel it. You can't do it any other way" [8] (Fig. 13, 15).

During *Roman Holiday* she was 24, Gregory Peck was 37 years old. He was 13 years older than Audrey (Fig. 14). Gregory Peck was married to Finnish-born Greta Kukkonen for a while and had three sons from her. But this marriage failed because it was too hard for Greta to share her husband with his another passion – his work (Fig. 16). Thirteen years later, the couple had an amicable divorce in 1955. After a painful divorce, Gregory Peck focused on his work.

Fig. 14. G.Peck and A.Hepburn in *Roman Holiday*, 1953.

Fig. 15. The Roman Holiday rose.

Fig. 16. Gregory Peck, Greta Kukkonen (left), Audrey Hupburn (right), during *Roman Holiday*, 1953.

Peck's marriage to the former Greta Kukkonen was an unhappy one at this point, and there were many rumors of his dalliances with other women. Still, they remained together for the sake of their three children, and the whole family went to Rome together. On the way there, however, at Paramount's request, Peck stopped in Paris to do an interview [18, p. 175–177]. The reporter was a lovely young woman named Veronique Passani. She visited Rome to interview Peck again during the shoot, and Wyler said that's when the two fell in love (though Peck always maintained it wasn't until later). Whatever the timeline, Peck and Passani were married on December 31, 1955, shortly after his divorce from Greta was finalized.

They remained married for the rest of Peck's life [67].

In 1952 Hepburn became engaged to James Hanson (Fig. 17). While filming *Roman Holiday*, *Express* reports that Hepburn was busily planning the wedding, rushing out of rehearsals to get her ivory satin gown fitted (Fig. 18). When

Fig. 17. Audrey Hepburn and James Hanson, 1952. Fig. 18. Audrey Hepburn in her gown dress, 1952.

Hepburn was filming her break-through role in *Roman Holiday* in the Italian capital, she was rushing from rehearsals to the couturiers run by the Fontana Sisters at the foot of the Spanish Steps ([see the video \[5\]](#), where she had several fittings. In love with a rich, powerful and handsome man, it looked as if Hepburn was going to have everything – a marriage to a loving, protective husband, children and a career [43; 45].

But in the time it took to adjust the seams and secure the buttons, doubt had set in and Hepburn called off the wedding. (The unworn bridal gown, with its 21-inch waist and stream of tiny buttons along the back, has since been auctioned off). Hepburn broke off the engagement with the powerful businessman – who would later become "the archetypal corporate raider of the 1980s" – and wrote about her disappointment over the split in one of her cursive correspondences (Fig. 17).

"It is with a heavy heart I am writing to tell you James Hanson and I are no longer engaged," Hepburn wrote her friend. "I know there is little I need explain to you, a gentleman of this profession. For a year I thought it possible to make our combined lives and careers work out... It is all very unhappy making but I am sure it is the only sensible decision" [43; 45].

The gown was hanging in the shop of the Fontana Sisters in Rome. Audrey asked the sisters to give the dress to a beautiful Italian girl who would never be able to afford such a dress. The sisters carried out Audrey's generous request, and Amabile Altobella had the wedding gown of her dreams as a gift from Audrey [11] (Fig. 18).

In December 1953 Gregory introduced her to Mel Ferrer at a party (Mel and Greg were friends (Fig. 18). Ignoring the warning signs, the actress dove headfirst into a romance with the divorced father of five, who was still married to his third wife. They wed a year later, but the union spelled trouble from the start. "Mel was an unpleasant, difficult, controlling person. He was jealous of Audrey's fame" [8], Fig. 19.

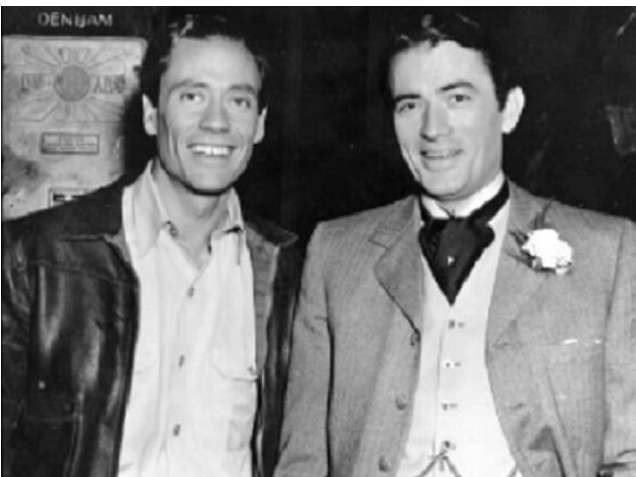

Fig. 18. Mel and Greg, 1955.

Fig. 19. Audrey and Mel Ferrer (September, 1954).

In spite of her best efforts, she never succeeded in achieving a "normal married life".

Following the disengagement, she went on to marry the actor Mel Ferrer (1954) (Fig. 20), (see the video [80]). Hepburn's mother called Ferrer a "frog faced delinquent with the spindly legs" and accused Ferrer, who married five times, of causing "sufficient havoc to last a long time." She vented, "I believe that Audrey is getting rather sick of the neurotic side to him!" [43].

And what about Gregory Peck?

During an interview in 1953, Peck met a French journalist, Véronique Passani, who interviewed him before he went to Italy to shoot "Roman Holidays." Seven months later, the couple started dating.

On New Year's Eve of 1955, the day after his divorce from Kukkonen was made final, Passani and Peck got married (Fig. 20). For love, she gives up her job, and from their union, they had two children, Anthony (b. 1956) and Cecilia (b. 1958). The couple stayed together till Peck's death from bronchopneumonia in 2003 [15].

Let's take a look at the photos of A. Hepburn (Fig. 19) and E. Passani (Fig. 20, 21). Don't you find they look alike?

Fig. 20. Passani and Peck (1963). Fig. 21. Oscar winner: Peck and his wife on the night when he won an Oscar for the film, *To Kill a Mockingbird*, 1963.

After 14 years Audrey Hupbern and Mel Ferrer divorced. 'I can't tell you how disillusioned I was,' Hepburn later said, according to biographer Barry Paris' Audrey Hepburn, "I'd tried and tried" [19].

In 1969 she married Andrea Dotti (1969) (Fig. 22), an Italian psychologist. They divorced and she spent her remaining years happily attached, though not married, to Dutch actor Robert Wolders, probably the only man with whom she was content [43; 45] (Fig. 23).

Fig. 22. Audrey and Andrea Dotti's wedding day, January 18, 1969.

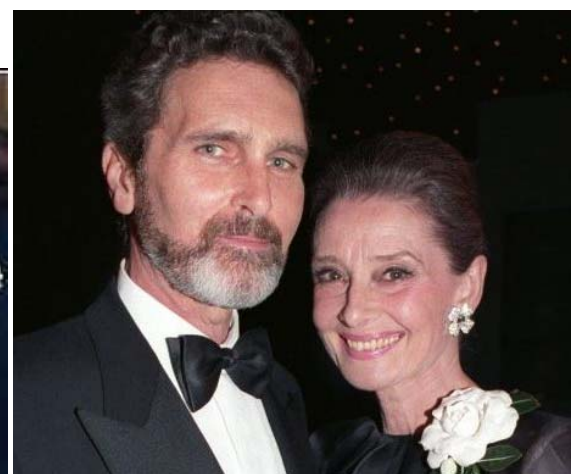

Fig. 23. Audrey and Robert Wolders. The Bafta Awards at the Grosvenor Hotel, London, Britain, 1992.

Hepburn's traumatic and courageous experiences during the war (1939–1945) and the malnutrition which accounted for her wraithlike physique, combined to forge her personality. Her sense of insecurity never left her and she felt in constant need of affection. Moreover, her mother had instilled in her the tenets of selflessness, to think of others first and not to talk about herself. "you are not interesting," she declared. "It's others who matter" [45].

From that time on Hepburn would gravitate towards men who offered her both security and protection and who could speak for her as well as themselves. James Hanson filled the bill admirably at first. But as an entrepreneurial industrialist he simply had no understanding of the pressures of life in the movies [45].

With roles in *Breakfast at Tiffany's* (1961), *Funny Face* (1957), and *Roman Holiday* (1953), Fig. 23, 24, 25. Audrey established herself as a new type of

Fig. 23. *Breakfast at Tiffany's*, 1961.

Fig. 24. *Funny Face*, 1957.

Fig. 25. *Roman Holiday*, Rome, 1953.

Hollywood actress in the 1950s as her elegant bearing and elfin beauty set her apart from the voluptuous bombshells of the day Yet for all of her charm, Audrey suffered a lifetime of heartbreak, two regrettable marriages and several rumored affairs – and only found a devoted companion in her later years [8].

She was once the most publicly adored woman in the world, yet felt a deep lack of love in her private life. Now a new film about Audrey Hepburn (*Audrey*, 2020, Director Helena Coan, see the documentary [6]), the first made with the consent of her family, reveals her extraordinary sadness and pain as she candidly discusses her life [70].

"She's seen as this paragon of perfection and beauty, but the film was about showing the person underneath that. She suffered massively with insecurities about her looks and with men," said Coan [70].

"The best-kept secret about Audrey was that she was sad," says her oldest granddaughter Emma Ferrer, who was born a year after her grandmother [70].

"The emotional high point of the film is when she reveals how much she struggled to find love," said Coan, who studied hundreds of hours of archive footage and material to piece together a lesser-known side of Hepburn's life. "Her second husband was photographed with 200 different women he was having affairs with, he was insanely adulterous, and she suffered at his hands," said Coan, who interviewed a number of friends who knew the couple [70].

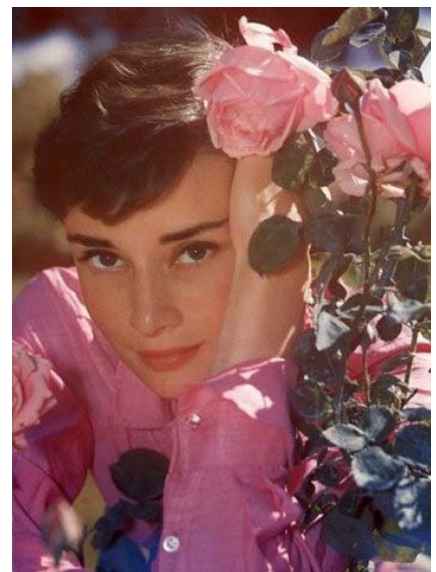
There may have been countless times when Gregory Peck listened to Audrey Hepburn on the other end of the phone talking about the unsatisfactory marriage life, and felt the pain of Audrey Hepburn's love failure in the text of the letter. The surface is calm and the waves are calm, but the heart is already galloping, and all the distress and care are turned into listening, comforting and silent company. There is nothing he can do, and that's all he can do [13].

Has known each other for more than 40 years, Fig. 26. Gr. Peck & A. Hepburn, 1988.

and there is indeed friendship between the two, perhaps as rumored to have love – they are only one step away, but they are close to the horizon [13], Fig. 26.

"I believe in pink. I believe that laughing is the best calorie burner. I believe in kissing, kissing a lot. I believe in being strong when everything seems to be going wrong. I believe that happy girls are the prettiest girls. I believe that tomorrow is another day and I believe in miracles" [78], Fig. 27.

"Rose's covenant". Entering the Hepburn era in Shanghai in 2019 (Fig 28). Open the curtain. The butterfly hall is very attractive. Five thousand Butterflies are made of paper butterflies, and SWAROVSKI, the world's Fig. 27. Audrey and roses. leading Seiko cutting crystal product manufacturer, is also among them. Two thousand The butterfly adorned the SWAROVSKI element, bringing glory and glory to Audrey

Hepburn, the angel who crossed the era. Each butterfly is inlaid with six hundred a lot of SWAROVSKI elements, sparkling and smart, are also magnificent [44], Fig. 29.

The Museum of art has become a dream space, leading audiences back to the gorgeous, dreamy age from multiple angles such as film, music, photography, literature, art, pop culture and fashion life [44].

Fig. 28. The Museum of art in Shanghai (China), 2019.

Fig. 29. Dancing butterflies of SWAROVSKI

Among the many beautiful legends of the angels, there is a story about about butterfly brooches.

After the "Roman Holiday" became famous, the feelings of heroes and heroines in the film also kept fans interested. Unfortunately, the couple did not come together in real life. But at Hepburn's wedding, Gregory Peck A *butterfly brooch* with a blue gem was given to Hepburn, and it was this brooch that accompanied the Angel until the end of his life [44], Fig. 30.

Fig. 30. Famous Audrey Hepburn's Butterfly Brooch.

The brooch is also elegant and pretty, which can right match this elegant lady! It is not the cheap brooches; it is a treasure that is handed down from older generations of his family. Hepburn cherishes it very much and regarded it as a treasure as well. After she died, Peck bought the brooch back. When he fondled the brooch with his or her shriveled hand, he felt he was touching Hepburn's heart beating [7].

The mutual appreciation between Peck and Hepburn stretched over pure heterosexual admiration, in addition to which he also saw a lot in her as an actress. He asked to put Hepburn's name with his above the title, saying, "...if I don't, I am going to make a fool out of myself because this girl is going to win the Oscar on her very first performance" [31], Fig. 8, 10, 36.

This movie (*Roman Holiday*, 1953) is so successful that people mistakenly think that Peck and Hepburn divorced and canceled their marriage for each other [10]. This is too much thinking.... (Fig. 31, 32).

"Everyone on the *Roman Holiday* set was in love with her," Peck, a lifelong friend, remembered long after. "She was as funny as she was beautiful. She was a magical combination of high chic and high spirits" [4].

Fig. 31. *Roman Holiday*, 1953.

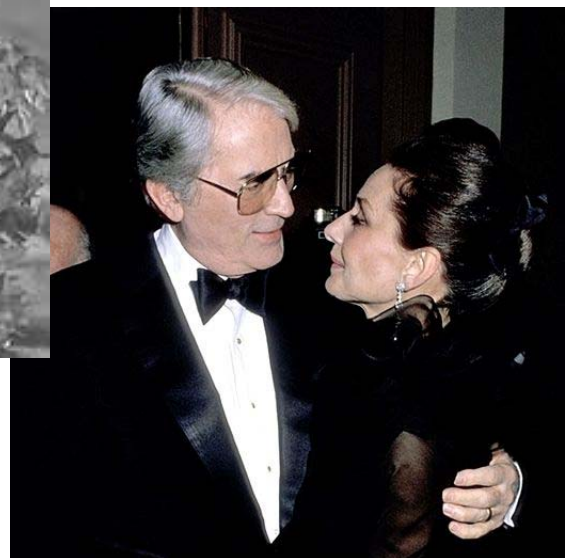

Fig. 32. Peck and Hepburn, 1989.

Maybe the two of them really had love each other in the name of the characters in the filming, but the beginning is the end. No

matter how much love between the two characters, the two protagonists, the characters and the protagonist, in that September, the two protagonists will inevitably pull out all the unrealistic emotions and return to their own as the filming work ends. Go in life [13].

Can only put all the love between men and women in that movie, hidden deep in the work of the summer when "*Roman Holiday*" was filmed, and sublime this friendship into friendship in life, and love each other in the name of friendship.

From the moment of acquaintance, a young man, a married man and a child; a marriage, a divorce and a remarriage. In the time-staggered life changes, Gregory Peck's love for Audrey Hepburn has always been in love and only in courtesy, and Audrey Hepburn's marriage and family do not allow her to have any wrong thoughts

(Fig. 33). The trajectories of two people's lives can only be parallel and gaze at each other far away, and they cannot cross or go hand in hand [13], Fig. 33, 35.

**Fig. 34. The rose
Roman Holiday.**

Fig. 35. *Roman Holiday*, 1953.

Fig. 33. *Roman Holiday*, 1953 "...go hand in hand".

The Academy's Board of Governors voted to confer Jean Hersholt Humanitarian Award: 1993 Oscars award on January 12, 1993. Ms. Hepburn passed away on January 20th, and the award was accepted on her behalf by her son, Sean Hepburn Ferrer. Presented by Gregory Peck at the 65th Annual Academy Awards (see video [9]), Fig. 37.

Fig. 36. Audrey Hepburn in *Roman Holiday*, 1953. Fig. 37. Sean Hepburn Ferrer. Presented by Gregory Peck, 1993.

Peck was listed among the world's best-looking man, as well as the best-dressed. And he was reputed to be a ladies' man, both on screen and off. His name was sometimes linked with some of the world's most beautiful women (whom he happened to have co-starred with), such as Sophia Loren, Audrey Hepburn (Fig. 36),

Ava Gardner, Ingrid Bergman and Lauren Bacall. But, gentleman that he was, he never talked about it. When an interviewer once tried to grill him about his supposed affair with Ingrid Bergman, his co-star in Alfred Hitchcock's *Spellbound*, Peck quietly closed the subject with, "Now we get into an area where I can't answer" [2].

The relationship between Audrey Hepburn and Gregory Peck is indeed very deep. They became attached to each other because of the drama. But what kind of feeling is between the two? How much weight does Audrey Hepburn have in Gregory Peck's heart? [13].

Love is an indispensable part of a woman, which is applied to Audrey Hepburn too, who is the most well-known woman of elegant and decent manner... there is a touched and particular relationship with Gregory Peck, who was the one in her fate but unfortunately never came to an end of marriage. These two were connected because of the classic *Roman Holiday*, and turned out to be the most ideal screen couple, which actually were not in reality [1], Fig. 31, 32, 33.

We know, that red roses have been synonymous with passion and romantic love. Remember poem by English Romantic poet Percy Bysshe Shelley (he lived in Rome in Piazza di Spagna at the bottom of the Spanish Steps (Fig. 38):

Music, when soft voices die,
Vibrates in the memory;
Odours, when sweet violets sicken,
Live within the sense they quicken.

Rose leaves, when the rose is dead,
Are heaped for the beloved's bed;
And so thy thoughts, when thou art gone,
Love itself shall slumber on [65].

Fig. 38. Percy Bysshe Shelley (1792–1822). Fig. 39. 'Roman Holiday' Rose. A button eye.

'Roman Holiday' Rose is a Floribunda rose (Fig. 39) which produces clusters of double, fragrant orange flowers that turn to blood red with a yellow base. Foliage is dark green. In general, roses are a large group of flowering shrubs, most with showy flowers that are single-petalled to fully double petalled. Leaves are typically medium to dark green, glossy, and ovate, with finely toothed edges. Vary in size from 1/2 inch to 6 inches, five petals to more than 30, and in nearly every color. Often the flowers

are very fragrant. Most varieties grow on long canes that sometimes climb. Unfortunately, this favorite plant is quite susceptible to a variety of diseases and pests, many of which can be controlled with good cultural practices [40].

'Roman Holiday' Rose is a U.S. introduction from 1966 (Fig. 39, 41, 42). An All-American Rose Selection in 1967. The red body wrapped in yellow and orange make this rose bloom very cheerful in appearance [59].

Bred by Robert V. Lindquist (Fig. 40), of Hemet, California is vice-president and director of research of a 1,000-acre rose ranch which annually ships out 1 1/2 million rosebushes. Annually he develops new hybrid strains... Bob's great grandfather and grandfather were nurserymen in Finland, and his father, now 84, was a nurseryman in Sweden and England before settling in California as partner of Charles W. Howard in the large rose-growing firm, Howards of Hemet... After graduation from the University of Southern California, he joined the family firm, where he shares management duties with Charles Howard's sons, Paul and Charles Jr. [74].

'Roman Holiday' Rose was selected: **Seed:** Pinkie (Fig. 43) × Independence (Fig. 44).

Pollen: Circus (floribunda, bred by Herbert C. Swim, USA, 1955) (Fig. 45) [32].

Fig. 40. Robert V. Lindquist with his daughter.

Fig. 41. Roman Holiday. Flower bud.

Fig. 42. Roman Holiday. Flower.

Fig. 43. Pinkie.

44. Independence.

45. Circus (1955).

Thus, below is given Biological Characteristics of the rose "Roman Holiday".

Biological Characteristics of the rose "Roman Holiday"

Class: Floribunda.

Alternative cultivar names: Roman Holiday, 'LINro'.

Family: Rosaceae.

Plant Category: shrubs.

Plant Characteristics: high maintenance.

Foliage Characteristics: medium leaves.

Flower Characteristics: double, fragrant, showy.

Flower Color: red blend, orange, yellow undertones, ages to red.

Extra Color Info: red, with yellow reverse (Bi-Color: red and yellow) (Fig. 46, 49, 50).

Bloom size: Medium: 2–3".

Petal count: double: 16–25 petals.

Flowers: Showy Fragrant

Bloomtime Range: Mid Spring to Mid Fall.

Uses: Cut Flower (Fig. 49, 50).

Hybridizer & year: Robert V. Lindquist, 1966.

Awards: AARS: 1967.

Rebloom: Flushes.

Fragrance: Strong.

Life cycle: Perennial.

Light Range: Sun to Full Sun.

Soil pH Preferences:

Moderately acid (5.6–6.0).

Slightly acid (6.–6.5).

Neutral (6.6–7.3).

Slightly alkaline (7.4–7.8).

USDA Hardiness Zone: 4 to 9.

Soil Range: Sandy Loam to Some Clay.

Water Range: Normal to Moist.

Leaves: Deciduous

Wildlife Attractant: Bees.

Propagation: Other methods: Cuttings: Stem; Cuttings: Tip.

Miscellaneous: With thorns/spines/prickles/teeth.

Conditions : Full Sun. [32; 40; 46; 59; 63].

United States: Patent No: PP 2,725 on 7 Mar 1967 [32].

Seed: Pinkie × Independence [32].

Pollen: Circus (floribunda, bred by Herbert C. Swim, USA, 1955).

Fig. 46. The rose flower bud.

Fig. 47. Gregory Peck and Audrey Hepburn in *Roman Holiday*, 1953.

Fig. 48. Gregory Peck and Audrey Hepburn, November 30, 1988, New York.

Fig. 49. The rose "Roman Holiday".
Bouquet.

Fig. 50. The Secret of two lovers in the rose "Roman Holiday".

With *Roman Holiday*, which earned her the 1953 best-actress Oscar, Audrey Hepburn became also a living icon for the Eternal City. Luca Dotti recalls his mother's three-decade love affair with the Italian capital [16].

Hepburn felt at ease in the Eternal City, and for their part the Romans thought of her – this beguiling girl who'd zoomed through their streets on a Vespa (see the video [62]) – as a kind of ambassador [30], Fig. 51.

Fig. 51. *Roman Holiday*, 1953. On a Vespa.

Fig. 52. Gregory Peck & Audrey Hepburn in 1988 Oscar Award Ceremony (see the video [24]).

Audrey Hepburn at the 47th annual Golden Globes in 1990 where she won the special Cecile B. DeMille award. Audrey is pictured with her 'Breakfast At Tiffany's' co-star George Peppard on the right and Gregory Peck (Fig. 53).

Fig. 53. The 47th annual Golden Globes in 1990.

Fig. 54. Audrey Hepburn and Gregory Peck, 1991 April.

Fim Society of Lincoln Center Honors Audrey Hepburn, 1991 April (Fig. 54)
Audrey Hepburn, Avery Fisher, Ralph Lauren, Betty Wilder, and Gregory Peck
(Photo by Ron Galella)

Some words about *A Tribute to Gregory Peck* in 1989 (see video [27]). This video from 1989 is an Emotional Tribute to a true Gentleman [27]. Wonderful to see so many friends appreciate a Legend. Gregory Peck was a real gentleman...stunning looks, but just a really really good man... and Audrey Hepburns speech was perfection. *Roman Holiday* is one of our favourite films...

It was the 17th Annual American Film Institute Life Achievement Award a salute to Gregory Peck. British actress Audrey Hepburn (1929–1993), wearing a black evening gown with a floral motif attends the American Film Institute (AFI) ceremony honouring Gregory Peck (Fig. 55, 56, 57, 60), held at Beverly Hilton Hotel in Beverly Hills, California, 9th March 1989.

And look around... it's all class. What an wonderful initiation by Audrey Hepburn. Everything seems like it was Gold standard then. Don't get us wrong. We love movies of our present generation. But somehow, we feel, we kind of lost the simplicity of story telling and acting in middle of all these modern screen.

Fig. 55. Audrey Hepburn, on March 9, 1989

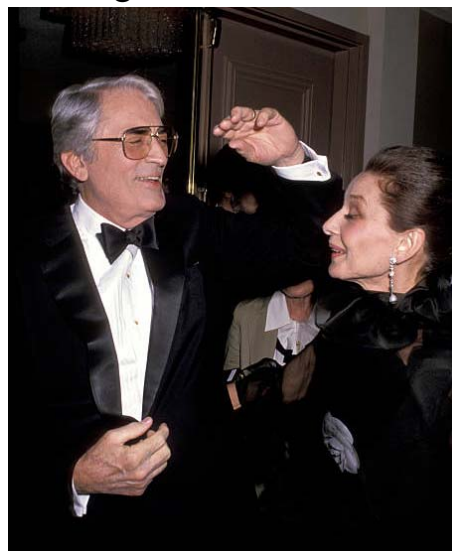

Fig. 56–57. Gregory Peck and Audrey Hepburn (1989) during American Film Institute Honors Gregory Peck (Photo by Ron Galella)

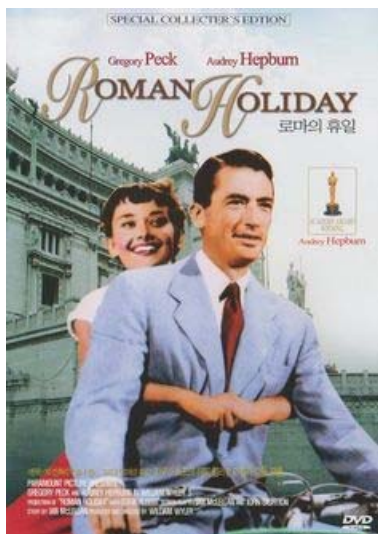

Fig. 58. *Roman Holiday*, 1953. Peck & Hepburn.

Fig. 59. The rose *Roman Holiday*, 1966.

Fig. 60. Peck & Audrey Hepburn, Beverly Hills, California, 1989.

Speculation has it that the impeccable couple from *Roman Holiday* did in fact fell for each other in real life, but the decency of both terminated their love from sprouting. In 1952, the 36 years old Gregory Peck was established and married, while the 23 years old Audrey Hepburn was just debuting. A few years leading to his divorce, she was no longer available. Then on forward, they kept missing each other-she single he married, he single she married, so that eventually tragedy ruled in giving them the luck to encounter, but not the fate to wed [31], Fig. 61, 62.

Fig. 61. ... the luck to encounter (1952).

She was a distant relative of the English royalty and a perfect fit for Princess Ann. Noble at heart and stunning beyond words, she exhibited extraordinary elegance in the press scene closing *Roman Holiday*, effortlessly swapping across languages as she met and greeted an international pool of journalists. Perfection hit perfection as the film mixed a chemistry whose spark would endure long past the eternally remembered summer day in romantic Rome [31] (Fig. 25, 31, 34, 35), see video [79].

Fig. 62. In Rome, 1953.

Character always comes first with Wyler, and his assured, nuanced direction wonderfully highlights the unaffected, winning personalities of Peck and especially Hepburn. The chemistry between the two is magical, and Peck graciously yields the spotlight to Audrey in virtually all their scenes together. His low-key work is easy to ignore when compared to Hepburn's brilliance, but Peck remains a magnetic presence, and the film wouldn't be nearly as good without his participation [37].

By the time of *Roman Holiday*, Peck was already distressed about Greta Kukkonen, but the unhappy couple struggled to file divorce in consideration of their

three young children (Fig. 16). When Peck finally decided to carry on with the dilemma, Hepburn had begun to see British businessman James Hanson [31] (Fig. 17).

Peck indirectly enabled Hepburn's 14 years marriage to American actor Mel Ferrer as the couple developed feelings at his cocktail party (Fig. 18, 19). However, the contractual bond with Ferrer seemed damned throughout as they only yielded one son, the rest of Hepburn's five pregnancies resulting in miscarriages [31].

Fig. 63. Audrey Hepburn, 1992.

Though Hepburn had experienced a series of infidelity and divorces, returning to the legend of the brooch the unchanged love was the butterfly brooch, which walked her through all pains and joys until her death. We couldn't easily recognize it is all about love or simple friendship, but we can realize something when 77 years' old Peck came to see her off, lowered his head, slightly kissed her coffin and gently said out her innermost feeling "You are the Only Love in my life."

Ten years later, he repurchased in her memory, the butterfly brooch he gave to Audrey as a wedding present at the Sotheby New York auction house held a charity bazaar to auction her previous private commodities. Peck came just for the butterfly brooch, which he got and kept as a memory of Hepburn (Fig. 30). As he closed his eyes to farewell the world 49 days later, he held the brooch with a smile on his face. At last, the couple reunited in Heaven [1; 31].

We have studied many sources, but have not found confirmation of this legend. As a fact, we will give below the official description of the funeral procession with photographs where Gregory Peck was not at the funeral [10; 13].

Funeral services for Audrey Hepburn were held at the village church of Tolochenaz, Switzerland, on January 24, 1993. Maurice Eindiguer, the same pastor who wed Hepburn and Mel Ferrer and baptised her son Sean in 1960, presided over her funeral while Prince Sadrudin Aga Khan, of UNICEF, delivered a eulogy. Many family members and friends attended the funeral, including her sons, partner Robert Wolders, brother Ian Quarles van Ufford, ex-husbands Andrea Dotti and Mel Ferrer, Hubert de Givenchy, executives of UNICEF, and fellow actors Alain Delon and Roger Moore. Flower arrangements were sent to the funeral by Gregory Peck, Elizabeth Taylor, and the Dutch royal family. The same day as her funeral, Hepburn was interred at the Tolochenaz Cemetery, a small cemetery that sits atop a hill overlooking the village [20].

Fig. 64. The roses Roman Holiday.

Just a year before her death, but indeed Audrey Hepburn was still able to pay tribute to his first leading man in the movie that propelled her to superstardom. Wonderful people. Great artists. Audrey's tribute to Gregory Peck at the Kennedy Honors (see video [26]).

We found a very beautiful and emotional video of Gregory Peck talking about his long time friend Audrey Hepburn. After Audrey Hepburn's death (20.01.1993) Gregory Peck read her favorite poem by Rabindranath Tagore (the video [23], (Fig. 65):

Unending Love

by Rabindranath Tagore

I seem to have loved you in numberless forms, numberless times...
In life after life, in age after age, forever.
My spellbound heart has made and remade the necklace of songs,
That you take as a gift, wear round your neck in your many forms,
In life after life, in age after age, forever.

Whenever I hear old chronicles of love, it's age old pain,
It's ancient tale of being apart or together.
As I stare on and on into the past, in the end you emerge,
Clad in the light of a pole-star, piercing the darkness of time.
You become an image of what is remembered forever.

You and I have floated here on the stream that brings from the fount.
At the heart of time, love of one for another.
We have played along side millions of lovers,
Shared in the same shy sweetness of meeting, the distressful tears of farewell,
Old love but in shapes that renew and renew forever.

Today it is heaped at your feet, it has found its end in you
The love of all man's days both past and forever:
Universal joy, universal sorrow, universal life.
The memories of all loves merging with this one love of ours –
And the songs of every poet past and forever [3].

Fig. 67. The Rose Roman Holiday.

Rabindranath Tagore (1861–1941) is considered the greatest writer in modern Indian literature. A Bengali poet, novelist, educator, Nobel Laureate for Literature (1913). Tagore was awarded a knighthood in 1915, but he surrendered it in 1919 in protest against the Massacre at Amritsar, where British troops killed around 400 Indian demonstrators. Tagore gained a reputation in the West as a mystic originally and that has perhaps mislead many Western readers to ignore his role as a reformer and critic of colonialism [3], (see a documentary on Tagore [56]).

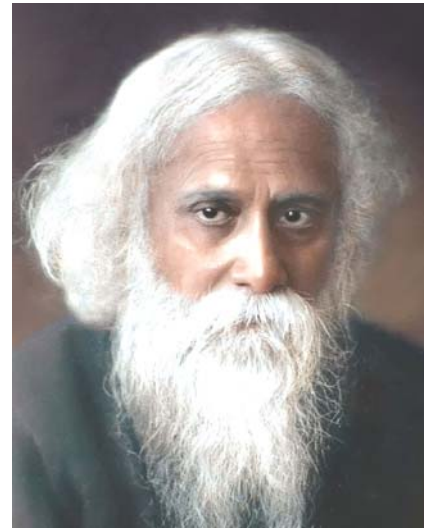

Fig. 65. Rabindranath Tagore.

Fig. 66. Audrey and Gregory, 1953.

And below the **video [23]**, there are some opinions of fans' these stars listening to what Gregory Peck said:

- We think the most difficult thing Gregory Peck ever had to do in front of a camera is to say what he just said here upon Audrey Hepburn's passing, without crying.

- What a sad and beautiful moment.

- Gregory Peck's eyes clearly fill with tears as he recites the poem.

- Such a wonderful and beautiful poem... Unending Love.

- He truly loved her. And she loved him. They will always do. We are sure they're together in heaven.

- They truly in love. Truly. It's puity, they weren't together. We truly wish they will be together forever after this life.

- The true love is the love you never speak out.

- ... they were true soulmates. Two beautiful angels are now in heaven. May they rest in peace.

- He could have been a great couple with Audrey... And imagine their children..We think that both,didn't get what they really deserved in marriage [23].

Fig. 68. *Roman Holiday*, 1953.

Fig. 71. Gregory Peck Kennedy Center Honors Tribute, 1992.

"Dearest Greg, to your generosity, I owe my career, for your courage and integrity, you have my deepest respect. for your friendship, your goodness, and your humor, you have all my love."

Audrey Hepburn

Fig. 69. Audrey Hepburn, 1989.

Fig. 70. The R. *Roman Holiday*.

There are grander films, to be sure, that deal with more critical issues of humanity. But the emotional trauma conveyed by Audrey and Greg, with palatable yet quiet dignity, as the two lovers part ways in *Roman Holiday*, makes the ending one of the most heartbreaking ever filmed.

Fig. 72. Audrey Hepburn's brooch.

And here isn't a director in the world, though some would come close, who could capture the minute inflections of that final scene in *Roman Holiday* (see the video [77]). This is truly one of the great movie frolics of all time. Thanks to all of them for having left this masterpiece for us to view forever.

We think that Gregory Peck and Audrey Hepburn should have got together in real life and got married. They were soulmates. Two beautiful angels are now together in heaven. May they rest in peace...

"Music, when soft voices die,

Vibrates in the memory" (Shelley), and to conclude a song "Unending Love" by Charles Aznavour and Mireille Mathieu (see the video [81]).

References

1. A Piece of Butterfly Brooch Walks Through Hepburn's Whole Life. *Lance Jewel*. Friday, February 19, 2016. URI : <http://lancejewelry.blogspot.com/2016/02/a-piece-of-butterfly-brooch-walks.html>
2. Alikhan Anvar. Gregory Peck is proof that nice guys actually do win. URI : <https://scroll.in/reel/809747/gregory-peck-is-proof-that-nice-guys-actually-do-win>
3. All poetry. URI : <https://allpoetry.com/Unending-Love>
4. Antenna: How Audrey Hepburn stole our hearts. URI : <https://www.christies.com/features/Antenna-Behind-the-scenes-of-Audrey-Hepburns-life-8491-1.aspx>
5. Audrey. URI : <https://www.youtube.com/watch?v=qPKouaqx07E&t=49s>
6. *Audrey, documentary*, 2020, Director Helena Coan, Great Britain. URI : <https://rezka.ag/films/documentary/37030-odri-2020.html>
7. Audrey Hepburn- a Star Never Fall Down. URI : <https://www.butterflyfinejewelry.com/audrey-hepburn-a-star-never-fall-down.html>
8. Audrey Hepburn Had a Long Search for Love: 'All She Wanted Was To Be Married to a Decent Guy'. URL: <https://www.closerweekly.com/posts/audrey-hepburn-dreamed-about-being-married-and-having-kids/>
9. Audrey Hepburn's Jean Hersholt Humanitarian Award: 1993 Oscars. URI : <https://www.youtube.com/watch?v=9JREMCiZpgc>
10. Audrey Hepburn: The emotional road is bumpy, without Parker's butterfly brooch, without Givenchy's love. *iNews*. Home/Entertainment. 2022-02-13
URI : <https://inf.news/en/entertainment/3ac340ad941c1f0fc419f51422f8d87f.html>
11. Audrey Hepburn Wedding Dress Photos, Ceremonies, & Dress Replicas. URI : <http://www.everythingaudrey.com/audrey-hepburn-wedding-dress/>
12. Audrey Hepburn Wins Best Actress: 1954 Oscars. URI : <https://www.youtube.com/watch?v=p-vR7D21wqI>
13. Bar Luju. Audrey Hepburns love and marriage: at the end of the tunnel, there is always a bright light. *Chinese TV series rankings*. Published at 2021-02-07 00:44:40. URI : <https://lujuba.cc/en/474948.html>
14. Dicker Chris. *Audrey Hepburn Biography: The Charming Life of Audrey and How She Coped with Fame, Love Affairs and More?* Kindle Edition. 2017. 45 p.

15. Dokubo Titi. Gregory Peck Reportedly Had an Affair With Ingrid Bergman During His First Marriage. URI : <https://news.amomama.com/280492-gregory-peck-reportedly-had-affair-with.html>
16. Dotti Luca. Audrey in Rome. Publisher: Harper Design; Reprint edition, 2013. 192 p.
17. Fesyna A., Pet'ko L., Turchynova G. Spanish Steps in Rome and movie *Roman Holiday* (1953) : *Theoretical and scientific bases of development of scientific thought*: Abstracts of the Vth International Scientific and Practical Conference (Rome, February 16–19, 2021). Italy, Rome : BookwireTM. 2021. Pp. 152–161. URL <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/33239>
18. Fishgall Gary. Gregory Peck: A Biography. New York: Scribner, 2002.
URI :https://books.google.com.ua/books?id=NJId3XPaeR0C&lpg=PP1&dq=gregory+peck+biography&pg=PA175%23v%3Donepage&q=&redir_esc=y#v=onepage&q=gregory%20peck%20biography&f=false
19. Frank F. Tragic Details About Audrey Hepburn. Nicki Swift. March 23, 2021 URI : <https://www.nickiswift.com/362895/tragic-details-about-audrey-hepburn/>
20. Funeral services for Audrey Hepburn were held at the village church of... URI : <https://www.facebook.com/HollywoodPageOfDeath/photos/funeral-services-for-audrey-hepburn-were-held-at-the-village-church-of-tolochena/895947063860244/> verlooking the village
21. Get Rid of Spider Mites. URI : <https://www.youtube.com/watch?v=mI5zowOac6I>
22. Gregory Peck. URI : https://en.wikipedia.org/wiki/Gregory_Peck
23. Gregory Peck about Audrey Hepburn (legendado em pt). URI : <https://www.youtube.com/watch?v=iJs88kP2ipg>
24. Gregory Peck & Audrey Hepburn in 1988 Oscar Award Ceremony. URI: <https://www.youtube.com/watch?v=MMSEz7HQYDc>
25. Gregory Peck Filmography – Tribute (Filmografia). URI : <https://www.youtube.com/watch?v=O5N-N-yZD2U>
26. Gregory Peck Kennedy Center Honors Tribute 1992 – Audrey Hepburn. URI : https://www.youtube.com/watch?v=UGx_S2gGKs4&t=611s
27. Gregory Peck Tribute 1989: Audrey Hepburn, Anthony Quinn, Jennifer Jones, Liza Minnelli, Jane Fonda. URI : <https://www.youtube.com/watch?v=B6UN2BSGWPg>
28. Gregory Peck Wins Best Actor: 1963 Oscars. URI : <https://www.youtube.com/watch?v=46rabPWIKyY>
29. Griep Stan V. Getting Rid Of Spider Mites On Roses. URI : <https://www.gardeningknowhow.com/ornamental/flowers/roses/rose-spider-mites.htm>
30. Jacobs Laura. Audrey's Dolce Vita. URI : <https://www.vanityfair.com/hollywood/2013/05/audrey-hepburn-farm-girl-style>
31. He Sabrina. A Roman Holiday Till Eternity. *IR INSIDER*. September 15, 2017. URI : <https://www.irinsider.org/music-culture-1/2017/9/25/a-roman-holiday-till-eternity>
32. Help Me Find. Roses, Clematis and Peonies. URI : <https://www.helpmefind.com/gardening/l.php?l=2.5247>
33. Herasymchuk Y., Pet'ko L. English Romantic Poets John Keats and Percy Bysshe Shelley in Rome and the Legendary Movie "Roman Holiday" // *Topical issues of practice and science*: abstracts of the XXVIth International scientific-practical conference (London, 18–21 May 2021). England, London : BookwireTM. 2021. 835 p. Pp. 138–149.
URI : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/34070>
34. Herasymchuk Y., Pet'ko L., Turchynova G. The Spanish Square in Rome and movie *Roman Holiday*. *Multidisciplinary research* : abstracts of the XIVth International scientific-practical conference (Bilbao, 21–24 December 2020). Spain. Bilbao : International Science Group, 2020. Pp. 113–123. URI : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/32566>
35. Kirilchuk N., Pet'ko L. The Style Icon And The Rose "Audrey Hepburn". *Prospects and achievements in applied and basic sciences*: Abstracts of the IVth International Scientific and Practical Conference (Budapest, February 9–12, 2021). Hungary. Budapest : BookwireTM. 2021. Pp. 57–72.

URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/33212>

36. Klymenko N., Pet'ko L. The image of British actress Audrey Hepburn in a rose named after "most beautiful woman of all time". *Topical Issues of Science and Practice* : abstracts of VII Scientific and Practical Conference (London, 02–06 November 2020). Great Britain, London : International Science Group, 2020. Pp. 42–51. URI : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/31911>

37. Kraus David. *Roman Holiday* (Paramount Presents). *Review*. September 8th, 2020. URI : <https://bluray.highdefdigest.com/86381/romanholidayparamountpresents.html>

38. Kruhlova A., Pet'ko L. "Oh, Tiber, Father Tiber!" and movie *Roman Holiday* (1953) : Abstracts of the Vth International Scientific and Practical Conference «Theoretical and scientific bases of development of scientific thought» (Rome, February 16–19, 2021). Italy, Rome : BookwireTM. 2021. Pp. 162–171.

URL <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/33253>

39. Kruhlova A., Pet'ko L. "Roman Holiday" (1953) filming locations in Rome: Tiber River // *Trends in the development of modern scientific*. Abstracts of XXXI International Scientific and Practical Conference (Vancouver, June 22–25, 2021). Canada, Vancouver. 2021. Pp. 102–116. URI : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/34665>

40. Leeth Frederick. Rosa (*Roman Holiday* Rose). *Backyard Gardener*. September 21, 2016. URI : <https://www.backyardgardener.com/plantname/rosa-roman-holiday-rose/>

41. Machak V., Pet'ko L. The Pantheon. Rose Petals and the Film "Roman Holiday" // *Science and practice, problems and innovations*: Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference (Ottawa, 25–27 February), Canada, Ottawa : BookwireTM. 2021, pp. 53–68. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/33285>

42. Melnychuk A., Pet'ko L. Palazzo Brancaccio in the film "Roman Holiday" (1953) // *Interaction of society and science: problems and prospects* : abstracts of the XXX International Science Conference (London, June 15–18, 2021). England, London : BookwireTM. 2021. Pp. 126–139. URI : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/34579>

43. Miller Julie. Audrey Hepburn Reveals Heartbreak and Discusses Secret Wedding in Never-Before-Seen Letters. URI : <https://www.vanityfair.com/style/2016/06/audrey-hepburn-love-letters>

44. More Than 600 Thousand SWAROVSKI Elements Create Thousands Of Butterflies In Shanghai Chi K11. URI : <http://www.sjfzxm.com/global/en/559088.html>

45. Normann Neil. Hepburn's wedding heartache. URI : <https://www.express.co.uk/expressyourself/145181/Hepburn-s-wedding-heartache>

46. Official Gazette of the United States Patent Office, Tom 836, March 7, 1965, pp. 25. URI : https://books.google.com.ua/books?id=uRBZVG8VDqwC&pg=PA25&lpg=PA25&dq=Rober+t+V.+Lindquist,+1966&source=bl&ots=Z1rljYASq0&sig=ACfU3U2Mb6hbp-2ObBcEnZcC9gKyxmz6xA&hl=ru&sa=X&ved=2ahUKEwjFyvXB8_ruAhVEzIUKHbAIA54Q6AEwDHoECBQQAaw#v=onepage&q=Robert%20V.%20Lindquist%2C%201966&f=false

47. Paulson Dina. *Roman Holiday* Is the Most Unromantic Romantic Movie. *Collider*. Dec 29, 2021. URI : <https://collider.com/roman-holiday-movie-unromantic-romance/>

48. Pet'ko L. V. Development of students' cognitive activity in foreign language teaching by using analogy method // *Actual problems of globalization: Collection of scientific articles*. Midas S.A., Thessaloniki, Greece, 2016. P. 232–237.

49. Pet'ko Lyudmila. Developing students' creativity in conditions of university / Lyudmila Pet'ko // *Research: tendencies and prospects: Collection of scientific articles*. – Editorial Arane, S.A. de C.V., Mexico City, Mexico, 2017. – P. 272–276. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/14303>

50. Pet'ko L. V. Formation of professionally oriented foreign language teaching environment in conditions of university and upbringing of moral and ethical values (on illustration of the phenomenon «honesty» and «lie»). *Intellectual Archive*. 2016. Volume 5. No. 1 (January). – Toronto : Shiny Word Corp., Canada. PP. 98–111.

51. Pet'ko L. V. Teaching of students' professionally oriented foreign language writing in the formation of professionally oriented foreign language learning environment // Economics, management, law: innovation strategy: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. Henan Science and Technology Press, Zhengzhou, China. 2016. P. 360–363.
52. Pet'ko Lyudmila. Multicultural upbringing of students and the formation of professionally oriented foreign language teaching environment // Perspectives of research and development: Collection of scientific articles. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2017. P. 164–170.
53. Pet'ko Lyudmila. The development of student youth aesthetic culture on professional direction / Lyudmila Pet'ko // Topical issues of contemporary science: Collection of scientific articles. C.E.I.M., Valencia, Venezuela, 2017. P. 188–192. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/15093>
54. Porokhnitska A., Pet'ko L. The "Jeanne Moreau" rose in honor of icon of French cinema. *Multidisciplinary research* : abstracts of the XIVth International scientific-practical conference (Bilbao, 21–24 December 2020). Spain. Bilbao : International Science Group, 2020, Pp. 30–36. URI : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/32541>
55. Porokhnitska A., Pet'ko L., Turchynova G. Oscars best actress winner Julie Andrews and a beautiful rose named after her. *Actual problems of modern science and practice* : the XXXII International Science Conference (Boston, June 29–July 02, 2021). USA. Boston : BookwireTM. 2021. Pp. 39–53. URI : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/34669>
56. Rabindranath Tagore (Documentary by Satyajit Ray, 1961). URI : <https://www.youtube.com/watch?v=rJCsDgXmEa0>
57. Remembering *Roman Holiday* (Legendado – BR). URI : <https://www.youtube.com/watch?v=EmjD9ic5asw>
58. *Roman Holiday*: movie. 1953 (USA). Starring: Gregory Peck, Audrey Hepburn. Director: William Wyler. URI : <https://www.dailymotion.com/video/x3rp5md> (*in English*)
59. *Roman Holiday*. URI : <https://www.areverenceforroses.com/Roman-Holiday-roses-p/roman-holiday.htm>
60. *Roman Holiday*: A Princessa e o Plebeu (1953). URI : <https://www.youtube.com/watch?v=iFIWPlwzb5M>
61. *Roman holiday*. Film locations then and now. URI : <https://www.youtube.com/watch?v=6YIs8xaKCOA>
62. *Roman Holiday* (9/10) Movie CLIP – **Vespa Ride** (1953) HD. URI : https://www.youtube.com/watch?v=ExVWQ_I-ell&t=5s
63. Rose (Rosa 'Roman Holiday'). URL : <https://garden.org/plants/view/554027/Rose-Rosa-Roman-Holiday/>
64. Scott Walter. Take a Roman Holiday! 12 Facts You Didn't Know About the Classic 1953 Movie Starring Audrey Hepburn. *Parade*. September 15, 2020. URI : <https://parade.com/1085786/walterscott/roman-holiday/>
65. Shelley Percy Bysshe. Music, When Soft Voices Die. URI : <https://www.poemhunter.com/poem/music-when-soft-voices-die/>
66. Shevchenko V., Pet'ko L. *William Shakespeare* rose named after 'British Man of the Millennium'. *Fundamentalni ta prykladni naukovi doslidzhennia: aktualni pytannia, dosiahnennia ta innovatsii*: materialy I mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii (m. Berdiansk, 27 bereznia 2020 r.). Berdiansk. 2020. Pp. 37–44. URI: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/28070>
67. Snider Eric D. 12 Royal Facts About Roman Holiday. *Mental Floss*. Feb 8, 2016. URI : <https://www.mentalfloss.com/article/75062/12-royal-facts-about-roman-holiday>
68. Spoto Donald. *Enchantment: The Life of Audrey Hepburn*. Random House. 2007.
69. The Film Sufi. "Roman Holiday" (1953). URI : <http://www.filmsufi.com/2014/06/roman-holiday-william-wyler-1953.html>
70. 'The best-kept secret about Audrey Hepburn is that she was so sad'. *Support the*

Guardian. Sunday 15, November 2020.

URI : <https://www.theguardian.com/culture/2020/nov/15/the-best-kept-secret-about-audrey-hepburn-is-that-she-was-so-sad>

71. The most beautiful couple of the cinema: Audrey Hepburn and Gregory Peck. URI : <https://www.youtube.com/watch?v=olpEsLb37Pw>

72. The Tragic Death of Gregory Peck & His Son. URI : https://www.youtube.com/watch?v=ZMB2_jogZfk

73. Turchynova G., Pet'ko L., Grigoruk V. The Colosseum in the film «Roman Holiday» (1953). *Intellectual Archive*. Toronto: Shiny Word.Corp. (Canada). 2021. Vol. 10. No. 3. (July/September). Pp. 93–106.

URI : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/35109>

74. Unusual Rotarians. *The Rotarian*. June. 1964. Pp. 25–27.

URI : [https://books.google.ch/books?id=3jMEAAAAMBAJ&pg=PA25&dq="charles+howard"+hemet&hl=de&ei=cEw-Tt_9NNHs](https://books.google.ch/books?id=3jMEAAAAMBAJ&pg=PA25&dq=)

[gaj_6XUBA&sa=X&oi=book_#v=onepage&q="charles%20howard"%20hemet&f=false](https://books.google.ch/books?id=3jMEAAAAMBAJ&pg=PA25&dq=)

75. Vynohradova N., Pet'ko L. 'Roman Holiday' filming locations in Rome: Trinità dei Monti : Abstracts of the Vth International Scientific and Practical Conference «Theoretical and scientific bases of development of scientific thought» (Rome, February 16–19, 2021). Italy, Rome : BookwireTM. 2021. Pp. 172–185.

URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/33252>

76. Yudytskyi B., Pet'ko L. Roman Forum and "Roman Holiday", a movie that made the History of Cinema. *Current issues of science and education: abstracts of XIV International Scientific and Practical Conference* (Rome, March 23–26, 2021). Italy, Rome : BookwireTM. 2021, pp. 56–70. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/33556>

77. Roman Holiday 1953 Ending (Colorized by DeOldify). URI : https://www.youtube.com/watch?v=mSdoYJnsC_I

78. 40 of Audrey Hepburn's Best Quotes on Love, Life, Beauty and More! URI : <https://parade.com/977293/alexandra-hurtado/audrey-hepburn-quotes/>

79. *Roman Holiday*, 1953 [1/13]. Gregory Peck & Audrey Hepburn. URI : <https://www.youtube.com/watch?v=edOIkL1zhbU>

80. 1954 Audrey Hepburn & Mel Ferrer, Wedding, religious ceremony Burgenstock <https://www.youtube.com/watch?v=BIDjK35H-I0>

81. Charles Aznavour et Mireille Mathieu – Une vie d'amour (1981). URI : <https://www.youtube.com/watch?v=NHL->

Cultural and Leisure Activity as a Factor of Preservation of Ukrainian Identity

Svitlana Kushniruk

*Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Dragomanov National Pedagogical University (Ukraine Kyiv)*

Vanda Vyshkivska

*Ph.D., Associate Professor
Dragomanov National Pedagogical University (Ukraine Kyiv)*

Aleksandra Voinalovych

*Ph.D., Associate Professor
Dragomanov National Pedagogical University (Ukraine Kyiv)*

Abstract

The article proves that cultural and leisure activities as one of the important components of the functioning of society, has a great power of semantic and emotional impact on the individual. The great variety of its forms, means and methods allows conveying to people the ideas of spiritual wealth of society. The content of cultural and leisure activities is due to the needs of society in improving the social relations, the need to preserve Ukrainian identity in the context of globalization, the need to develop diverse abilities of people through the productive organization of their leisure time.

It was found that cultural and leisure activities, which in their content and structure involves a variety of entertainment and recreational activities, creates conditions for identifying and satisfying the freedom to choose personal leisure needs and interests, is a process of cultural creation (creation, dissemination and increase of cultural values), which should stimulate the development of creative individuality.

It has been proved that in order to preserve the Ukrainian cultural identity, it is necessary to improve the cultural and leisure sphere, because it is in it that folk customs, holidays, folklore, traditions, and rites are most reproduced.

Keywords: cultural and leisure, globalization, social phenomenon, national identity, Ukrainian cultural identity, personality education, moral values

Трансформації всіх сторін життя суспільства призвели до зміни соціокультурної ситуації у сфері організації культурного дозвілля. Уявлення про культуру як спосіб і продукт діяльності людини актуалізують її як сутнісну ознаку людини і суспільства. У рамках цього підходу людська культура – це рівень організації життєдіяльності людей, виражений у продуктах матеріального та духовного виробництва, а також у характері оволодіння прийомами та процедурами всіх видів

діяльності людини. Людина стає особистістю в процесі інкультурації та соціалізації, опановуючи культуру і набуваючи соціальних якостей.

На початку третього тисячоліття людина опинилася у процесі інтеграції безлічі соціальних та культурних світів, контури яких дедалі більше «розмиваються» у зв'язку з глобалізацією культурного простору. Тому учені наголошують на значущості сформованості ідентичності як діалектичного процесу інтеграції та диференціації, що сприяє зближенню культур, розширенню комунікативного простору, духовному розвитку особистості, отриманню нових знань, розвитку технологій.

Водночас виникає і чимало деструктивних тенденцій, які зачіпають не тільки соціальні відносини, а й внутрішній світ людини, що може призвести до її дезорганізації та дезорієнтації. Тому велике значення в цих умовах набуває національно-культурна ідентичність, яка формується на підставі «співвідношення з відомими зразками та цінностями, які приймаються як «свої», або відкидаються як «чужі». Проблема ідентичності сьогодні особливо актуальна, оскільки «уявлення людини про себе, про своє місце у світі та про «інших» формують моделі індивідуальної та групової поведінки.

Основним дискурсом як науки, так і повсякденного життя вважає проблему ідентичності В. Пилиппович. Науковець зазначає, що проблема ідентичності в процесі глобалізації включає визначення свого місця в транснаціональному економічному просторі, культурну ідентичність, а також персональну ідентичність [9]. Глобалізація є найсильнішим випробуванням для національної та культурної ідентичності, основним засобом подолання якого виступають діалог та спадкоємність культур.

Як складне багатовимірне і багатофункціональне явище, ідентичність включає всю сукупність взаємовідносин і зв'язків особистості в навколишньому середовищі, тим самим опиняючись всередині соціокультурної дійсності і поєднуючи в собі поняття: особа, культура і суспільство. Звідси виокремлюється два види розвитку національної культури: по-перше, як неповторної, унікальної за формою і за змістом, а по-друге, як частини світової культури, яка виявляє себе в ній. Таким чином, кожна культура йде своїм шляхом до вдосконалення загальноприйнятих людських цінностей. Це дозволяє говорити про культурну ідентичність, суть якої полягає в усвідомленому визнанні особистістю відповідних культурних норм та зразків поведінки, ціннісних орієнтацій та

мови, розуміння свого «Я» з позицій тих культурних характеристик, які прийняті в даному суспільстві, в ототожненні себе з культурними зразками конкретного товариства.

Реалізація завдання збереження культурної ідентичності неможлива без ефективного використання вільного часу, що є продуктивним способом зближення інтересів різних особистостей, соціальних груп [16].

Відтак, культура дозвілля - важлива сфера людського життя, регульована системою соціальних інститутів та культурних установ. Організоване, з соціально-значущою метою дозвілля виступає педагогічною та соціальною підтримкою підростаючої особистості, сприяє формуванню у неї активного, свідомо-творчого ставлення до навколишнього світу, а також є засобом задоволення різноманітних потреб. Адже дозвілля будується на організованому спілкуванні, несе у собі глибокий соціальний (часто педагогічний) зміст, виконує культурно-освітнє, розвивальне призначення, а також дозволяє розкрити естетичний, духовно-моральний та фізичний потенціал особистості.

В основі організації дозвілля – предметно-духовна діяльність, різноманітними видами якої заповнюється дозвілля. Тому так важливо, аби майбутні фахівці вміли організувати для дитини таке культурно-дозвільне середовище, яке стане для неї органічною частиною її життя і дозволить повніше реалізувати себе та свої інтереси [4; 14].

Теоретико-практичним аспектам культурно-дозвільної діяльності присвячена велика кількість наукових досліджень. Так, у роботах І.Белецької знайшли відображення соціально-філософські проблеми організації сфери дозвілля молоді [3]. Над конкретизацією змісту культурно-дозвільної діяльності, пошуком форм і методів її організації працювали А. С. Воловик, В. І. Воловик, В. М. Григор'єв, І. Н. Єрошенков та ін.

Метою статті є з'ясування ролі культурно-дозвільної діяльності у збереженні української культурної ідентичності в умовах глобалізованого суспільства.

Поняття «культурно-дозвільна діяльність» утвердилося у науковому обігу з початку 80-х рр. XX ст. Його поява стала логічним наслідком теоретичного осмислення проблеми дозвілля, визначення його сутності як одного з видів людської діяльності.

Як засвідчує аналіз наукової літератури, поняття «дозвілля» тісно пов'язане з поняттям «культури вільного часу» чи «культури дозвілля».

Так, А.Д. Жарков визначає культуру дозвілля як багатовимірне соціальне явище, як систему зі створення, збереження, поширення та споживання духовних цінностей, норм, знань, а також значень та символів.

Як час духовного розвитку особистості, який надає їй можливість вільного вибору суспільно значущих ролей (через спеціально організовану діяльність), потрактовують «культуру дозвілля» Г. С. Костюк, В. О. Сухомлинський.

На думку Г.А. Аванесової, культура дозвілля – це збалансована за різними видами рекреаційної та розважальної активності і сповнена соціально значущого змісту організація вільного часу [1].

М.О. Аріарський, своєю чергою, розглядає культуру дозвілля як:

- складну якість особистості, що характеризується сукупністю прояву самостійності мислення та діяльності, функціональної та інтелектуальної активності, творчих прагнень у контексті реалізації прогресивного процесу відпочинку та подальшого саморозвитку, продуктивного впливу на оточуючих;
- інтегральну якість особистості, що відображає потребу та вміння конструктивно використовувати свій вільний час, що реалізується в активному відпочинку, задоволенні та постійному піднесенні духовних потреб за допомогою репродуктивної та творчої діяльності з освоєння культурної спадщини людства, створення культурних цінностей та розвитку своїх сутнісних сил [2].

У трактуванні В. Я. Суртаєва, культурно-дозвіллева діяльність є одним із найважливіших засобів реалізації сутнісних сил людини та оптимізації соціально-культурного середовища, яке її оточує. У такій діяльності, як правило, інтегруються процеси перетворення, пізнання та оцінки навколишнього світу [12].

Водночас ряд українських науковців (І. Бех, А. Богуш, Л. Кондрашова, В. Кузь, О. Сухомлинська, Т. Сущенко та ін.) зауважують, що дитяче дозвілля, яке здійснюється в умовах неформального спілкування, виявляє свою сутність як об'єкт педагогічних зусиль сім'ї, школи, спеціальних позашкільних закладів (клуби, музеї, бібліотеки тощо).

Таким чином, культура дозвілля - це здатність особистості до вироблення якісного нового, власного підходу, задумів та рішень щодо організації свого вільного часу. Як

результат педагогічного впливу та самовиховання, культура дозвілля є складовою інтелектуальних, емоційних та вольових факторів, які одночасно діють на організатора вільного часу та об'єкта його впливу, який послідовно перетворюється на суб'єкт соціально-культурної творчості.

Найбільш цілісним є вивчення феномену культурно-дозвілдової діяльності з позицій структурно-функціонального підходу, оскільки він ґрунтується на дослідженні соціальних феноменів як структурованих соціальних систем. За логікою структурно - функціонального підходу культурно-дозвілдова діяльність постає як окрема система, покликана виконувати у суспільстві цілий спектр специфічних завдань, зокрема стимулювання духовного розвитку особистості.

І.В.Петрова зауважує, що, беручи до уваги виключну значущість дозвілля для розвитку особистості, європейські країни проголосили ХХ століття «цивілізацією дозвілля» та визначили пріоритетні напрями розвитку дозвілдової сфери. В першу чергу, мова йшла про розширення мережі закладів, які долучені до питання організації дозвілдової сфери та удосконалення змісту дозвілля, що зумовлює його ефективність для процесу формування соціальної активності суб'єктів [8]. При чому у більшості країн Європи дозвілдова діяльність почала розвиватися через громадські добровільні об'єднання, що, своєю чергою, посприяло утвердженню демократичних ідей у досліджуваному виді діяльності. ХХІ століття продовжило започатковану ініціативу.

Культурно-дозвілдова діяльність має і свою специфічну структуру.

А.Д. Жарков у структурі дозвілля виділяє суспільно регульовану (колективна творчість, навчання, заняття фізкультурою та спортом, культурне споживання, розваги та відпочинок) та особистісно регульовану (індивідуальна творчість, самоосвіта, індивідуальне культурне споживання, товариські, дружні зустрічі, різні види розваг, пасивний відпочинок, заняття у неформальних об'єднаннях) частини [5].

На думку Ю.А. Стрельцова, до структурних елементів дозвілля можна віднести: споживання культурних цінностей, самоосвіту, культурно-творчі заняття, ігрову діяльність, дозвілля спілкування, пасивний відпочинок [11].

У структурі дозвілля Тріюдін В.Є. пропонує виділити такі види: розважальне, інтелектуальне, оздоровче та естетичне [13].

Охарактеризуємо кожен із зазначених видів детальніше.

Розважальний вид дозвілля – це традиційний спосіб проведення дозвілля. Розвагою можна назвати такі форми діяльності, які приносять задоволення, дають змогу відволіктися від роботи, повеселитися (конкурсні та ігрові програми, шоу, культурно-масові заходи, дискотеки, нічні клуби). Вміти організувати колективний відпочинок – означає включити кожную людину у спільну діяльність, поєднати її особисті інтереси з інтересами інших людей. Ефективність такого виду дозвілля значною мірою залежатиме від інтересів людей, їхнього вміння відпочивати, знімати психологічне напруження.

Під інтелектуальним дозвіллям мається на увазі збагачення особистості різними джерелами інформації, до яких належить наукова і художня література, преса, кіно, радіо, телебачення, Інтернет. Означений вид дозвільної діяльності відіграє важливу роль у розвитку культури, оскільки формує творчий спосіб мислення, сприяє вільному вибору професії, заснованому на особистісних і суспільних інтересах.

Спортивно – оздоровче дозвілля – це одна з форм активного відпочинку, зміст якої представлено різноманітними видами фізичних вправ (гімнастикою, рухливими та спортивними іграми), що виконуються у поєднанні з елементами театральності, хореографії, співу, жартівливих вікторин та атракціонів [10].

Зауважимо і про те, що сьогодні важко переоцінити і роль художньо - естетичного виду дозвілля у житті людини і суспільства, адже саме таке дозвілля виступає тим фундаментом, на основі якого формуються світоглядні переконання і духовні цінності особистості, визначається стиль життя. Неабиякими можливостями щодо естетичної освіти молоді, враховуючи її інтереси, володіють культурно-дозвільні установи, у тому числі, центри дитячо-юнацької творчості, творчі майстерні, клуби, студії та інші об'єднання, що сприяють вихованню естетичної культури молодого покоління.

Стрельцов Ю.А. виділяє і основні соціокультурні функції дозвіллевої діяльності. Перша з них – рекреаційна, що включає регенерацію як відновлення затрачених фізичних сил і релаксацію, спрямовані на зняття психічної втоми. Наступна – розважальна - сприймається як особливий вид дозвільних занять, покликаних дати людині можливість повеселитися, поліпшити настрій, зняти психологічне напруження. Виокремлює учений і функцію вдосконалення. А також говорить про функцію вільного

часу, безпосередньо пов'язану з його «необов'язковістю»: дозвілля покликане створити у індивіда відчуття свободи від примусу фізіології, соціуму, культури, дати можливість свободи вибору у прояві особистісних якостей та потреб (нехай і у певних рамках, встановлених культурою) [11].

З огляду на означені функції, науковцями пропонуються такі принципи організації культурного дозвілля: - поєднання відпочинку з вихованням та просвітництвом (вікторини, ігрові, конкурсні та пізнавальні програми та ін.); - свобода вибору форм дозвілля (аматорські об'єднання, клуби за інтересами, гуртки, організація екскурсійної діяльності, волонтерської допомоги музеям та галереям, масові свята, вечори відпочинку) та ін.

На сьогодні в Україні тривають досить суперечливі зміни в організації культурно-дозвіллевої діяльності. З одного боку, триває скорочення культурно-дозвіллевої мережі (бібліотек, музеїв, клубів, будинків культури, центрів народної творчості), а з іншого – з'являються інноваційні центри дозвілля, нові форми та методи дозвіллевої діяльності, розвивається віртуальне дозвілля, яке стає більш актуальним серед молоді. Відтак, має бути створене педагогічно комфортне середовище, яке б створювало можливості для самореалізації, переживання індивідуальної ситуації успіху, а взаємини між учасниками освітнього процесу набували характеру взаємного збагачення [6; 15]. Створення творчої, доброзичливої атмосфери передбачає забезпечення оптимального спілкування між викладачами та учнями як єдиного психологічного ключа у вибудовуванні процесу педагогічного спілкування, співтворчості між учасниками освітнього процесу [14].

Таким чином, культурно-дозвіллева діяльність – це складна, багатокомпонентна система, що включає цілі, функції, зміст, технологію і методику організації вільного часу і виступає засобом формування моральних цінностей людини, її культури, кола духовних потреб та інтересів. На разі суттєво змінюється структура соціокультурної дозвіллевої діяльності: вона звільняється від заорганізованості, адміністрування, поверхневості та набуває гуманістичного загальнолюдського змісту, актуалізує індивідуальну своєрідність, національну самобутність, авторське начало в культурній діяльності. Ця ситуація передбачає глибоке переосмислення суспільної значущості

культурно-дозвіллевої діяльності як чинника збереження української ідентичності, підвищення культури кожної особистості зокрема і суспільства у цілому.

Актуальною залишається необхідність розробки теоретико-методологічних, методичних та організаційно-управлінських аспектів організації культурно-дозвіллевої діяльності, яка має по-новому задовольняти соціальні потреби населення, утверджуючи нові, більш високі стандарти життя.

References

1. Avanesova H.A. *Kulturno-dosuhovaia deiatelnost: Teoriya y praktyka orhanyzatsyy: ucheb.dlia vuzov* [Cultural and leisure activities: Theory and practice of organization: textbook for universities] / H.A. Avanesova. M.: Aspekt-Press, 2011. 76 s.
2. Aryarskyi M.A. *Prykladnaia kulturolohiya* [Applied Culturology] / M.A. Aryarskyi: SPb: Eho, 2001. 287 s.
3. Bieletska I. V. *Osoblyvosti molodizhnoho dozvillia na suchasnomu etapi* [Features of youth leisure at the present stage] //Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky, 22(8). 2012. S. 220–229.
4. Vyshkivska V.B. *Subiektyvnist studentiv u navchalnomu protsesi–neobkhidna umova formuvannia profesiinoi kompetentnosti* [Subjectivity of students in the educational process is a necessary condition for the formation of professional competence]// Naukovyi chasopys NPU imeni M.P.Drahomanova. 2008. Vyp.8 (18). C. 2-4.
5. Zharkov A. D. *Kulturno-dosuhovaia deiatelnost kak samostoiatelnaia otrasl pedahohycheskoi nauky* [Cultural and leisure activities as an independent branch of pedagogical science] //Obrazovanye y obshchestvo, 2007. №2 S. 98-104
6. Kushniruk S.A. *Konkurentospromozhnist maibutnikh uchyteliv yak pokaznyk yakosti vuzivskoi pidhotovky* [Competitiveness of future teachers as an indicator of the quality of university training] // Istoryko-pedahohichni studii: Naukovyi chasopys / hol. red. N.M. Demianenko. K.: Vyd-vo NPU imeni M.P.Drahomanova, 2011. Vyp. 5. S.150-155.
7. Oliinyk H. *Teoretychni osnovy formuvannia kulturno-dozvillievoi diialnosti studentskoi molodi* [Theoretical foundations of the formulation of the cultural and complementary spirit of student youth] //Social Work and Education. №3(2). 2017. S.136–145.
8. Petrova I. V. *Kulturno-dozvillievi praktyky naseleennia suchasnoi Ukrainy: tendentsii ta priorityty* [Culturally-adjusted practices of the population of the modern Ukraine: tendencies and priorities] // Kultura i suchasnist. № 1. 2011. C.108–112.
9. Pylyppovych V. *Epokha hlobalyzatsyy y kryzys ydentychnosti. Ystoryia otechestvennoi y myrovoi psykhologhycheskoi mysly: postyhaia proshloe, ponymat nastoiashchee, predvydet budushchee* [The era of globalization and the crisis of identity. The history of domestic and world psychological thought: comprehending the past, understanding

the present, foreseeing the future]. M, 2006. Электронный ресурс:
<http://www.psych.ru/catalog/is2/element.php?ID=1210>.

10. Rosenko S.Y. Velydynskiy V.H. *Sportyvno - ozdorovytelnye usluhy: svoeobrazye v kontekste servysnoi deiatelnosti* [Sports and recreation services: uniqueness in the context of service activities] / S.Y. Rosenko, V.H. Velydynskiy //Uchenyye zapysky unyversyteta ym. P.F. Leshafta. 2014. № 12 (118). S. 181- 186.

11. Streltsov Yu.A. *Kulturolohiya dosuha: ucheb.posobye* [Culturology of leisure: textbook] / Yu.A. Streltsov. M.: MHUKY, 2002. 90 s.

12. Surtaev V.Ia. *Molodezh kak ob'ekt y sub'ekt kulturnoi polityky* [Youth as an object and subject of cultural policy] / V.Ia. Surtaev. SPb.: Yzdanye Sankt-Peterburhskoho hosudarstvennoho unyversyteta kultury y yskusstv, 2008. S.39.

13. Tryodyn V. E. *Klub y svobodnoe vremia* [Club and free time] / V.E. Tryodyn. M.: 1982. 92 s.

14. Vyshkivska V., Kushniruk S.A. Development of Future Teachers` Professional Thinking by Means of Task Approach to Organization of Educational Process // Intellectual Archive. Toronto: Shiny Word.Corp. (Canada). 2020. Vol.9. No. 1. P. 200-210. https://www.doi.org/10.32370/IA_2020_01_17

15. Kushniruk S.A. Formation of readiness for research activity of students in the process of general-pedagogical preparation. Science and practice: Collection of scientific articles. Thorpe Bowker. Melbourne, Australia, 2016. C. 262–267.

16. Kushniruk S.A. Normative and legal frameworks of students' scientific and research activity in pedagogical universities of Ukraine(the 20th – beginning of the 21st century) / S.A. Kushniruk // Perspective directions of scientific researches: Collection of scientific articles. Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2016. P. 302–305.

Methodological Discourse of Polycultural Education as a Conceptual Pedagogical Idea

Vanda Vyshkivska

Ph.D., Associate Professor

Dragomanov National Pedagogical University (Ukraine, Kyiv)

Anastasiia Kinash

Ph.D. in Physics and Mathematics, Associate Professor of the Information Head's assistant Technologies and Innovations Department, Ukrainian-American Concordia University (Ukraine)

Oksana Patlaichuk

Candidate of Philosophy Science, Associate Professor

Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv)

Tamila Kravchenko

Ph.D. in Philology, Assistant Professor

Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy (Ukraine)

Abstract

The article presents the methodological substantiation of the idea of polyculture education. Polyculture education is considered as a kind of purposeful socialization of students, which provides: at the cognitive level – the development of patterns and values of world culture, cultural, historical and social experience of different countries and peoples; on the value-motivational – the formation of socially significant and value-oriented tendencies of students to intercultural communication and exchange, as well as the development of tolerance in relation to the culture of other countries, peoples, social groups; at the activity-behavioral level – an active social interaction with representatives of different cultures while preserving their own cultural identity.

It is proved that polyculture education provides the socio-cultural identification of the individual; mastering the system of concepts and ideas about the multicultural environment; fostering a positive attitude towards a diversified cultural environment; development of social communication skills.

It is substantiated that the modernization of Ukrainian education, taking into account the general trends of world development, should reflect the interests of Ukrainian society and the state related to the formation of Ukrainian civic identity. An integrated innovation system of multicultural education that takes into account state interests, national and ethnocultural peculiarities of the population, conditions of intercultural dialogue and tasks of designing intrastate and interstate harmony can satisfy such a request.

Keywords: *multiculturalism, multicultural education, multicultural upbringing, multicultural educational space, globalization.*

Сьогодні все людство є свідком глобальних трансформацій, активізації процесів, спричинених глобалізацією та інтеграцією. Торкаються ці зміни і сфери освіти. Інноваційні процеси, що відбуваються в системах освіти різних країн світу

(посилюється інтеграція країн, слабшають перешкоди на шляху обміну товарами, послугами, інформацією, знаннями тощо), здійснюються сьогодні в контексті інтернаціоналізації та інтеграції й реалізують ідею відкритості освіти. Науковий прогрес, інформатизація, стрімке накопичення нових знань і розвиток технологій активно змінюють умови життя і праці людей, усталені уявлення про норми поведінки та відносини між соціальними групами і народами. Такі обставини стимулюють науку та освіту до пошуку шляхів і засобів створення моделі освіти, яка була б спрямована на виховання особистості нової формації, покликаної орієнтуватися у викликах сучасної цивілізації, бути соціально та морально відповідальною у вирішенні актуальних завдань розвитку людини, сім'ї, держави та суспільства. Відтак, стратегія освіти майбутнього – поширення наукових фундаментальних знань, зміцнення престижу освіти, формування загального ринку знань та єдиного полікультурного освітнього простору.

Освіта, націлена на ознайомлення з культурними та соціальними цінностями, може і повинна сприяти взаєморозумінню народів та сприяти прогресу у їхньому розвитку. У зв'язку з цим особливої значущості набуває полікультурна освіта, що відображає зв'язок загальнокультурного, етнокультурного та субкультурного факторів у становленні особистості, суспільства, держави та цивілізації в цілому. З урахуванням нових соціокультурних реалій світова педагогічна думка розробляє відповідні напрями розвитку. Як стверджує Б. Л. Вульфсон, загальнолюдські принципи слід сприймати й інтерпретувати так, щоб вони не придушували національну культуру, а, навпаки, множили її багатство і неповторну своєрідність [3]. В.І. Матіс додає, що на сучасному етапі розвитку система освіти на всіх її рівнях стала національною; вона зберігає і транслює рідну культуру, відтворює носія етнічної ментальності в тріаді – культура, історія, мова [9].

Мета статті - методологічне обґрунтування полікультурної освіти як категорії сучасної педагогіки та нової педагогічної парадигми.

Питання полікультурної освіти сьогодні є актуальними для всього світу. Майже кожна країна так чи інакше переживає певні міжетнічні, міжрасові, міжконфесійні, економічні, соціальні, екологічні та інші проблеми, пов'язані з процесами глобалізації, міграції, економічною кризою, тероризмом, конфліктами та війнами.

У нинішніх умовах глобалізації та розвитку інформаційного суспільства взаємодія культур стає органічною та продуктивною, якщо здійснюється на основі одного з пріоритетних принципів розвитку сучасного світу – принципу полікультурності.

Полікультурність як феномен сучасної дійсності виражає найзагальніші властивості та зв'язки явищ сучасного життя, суспільства, освіти і, тим самим, є категорією. Категорія «полікультурність» є «якісною характеристикою сучасного світу, де освіта та культура невіддільні», і важливо, щоб ця категорія була потрібна в різних галузях гуманітарного знання.

Предметом спеціальних досліджень у світовій педагогіці феномен полікультурності став у 60-х роках ХХ століття. Значні результати реалізації ідей полікультурності, кроскультуралізму, моделей забезпечення рівності шансів в освіті отримані дослідниками Німеччини (Р. Гольц, Р. Кек та ін.), Франції (Ф. Лорірі, Ф. Дюбе, Б. Шарло, Є. Ботьє та ін.), Ізраїлю (М. Бойда, Д. Давіс, В. Ходж та ін.), США (С. Ньє-то, К. Бенедикт, Дж. Бенкс та ін.) та інших країн.

Нині зміст поняття «полікультурність» одержує новий імпульс розвитку. Під полікультурністю ми розуміємо здатність людини жити серед різноманітності культур та інтегрувати у своїй свідомості різні культурні смисли. Полікультурність – це якісна характеристика особистості, яка свідчить про її вміння вести конструктивну особисту та професійну життєдіяльність у полікультурному середовищі, здатність поважати та приймати культурні відмінності за умови їхнього гуманістичного змісту.

На нашу думку, полікультурність найбільш яскраво проявляється в освіті. Полікультурна освіта постає як засіб задоволення освітніх, пізнавальних та культурних потреб людини.

Полікультурна освіта у своїй сутності звернена до людської природи, до демократичних цінностей та пріоритетів громадянського суспільства. Полікультурну освіту ми розглядаємо як систему навчання та виховання особистості в контексті традицій та цінностей різноманітних культур, етносів, релігій та як процес підготовки підростаючих поколінь до життєдіяльності в умовах багатокультурного інформаційного суспільства.

Не заперечує таке розуміння сутності полікультурної освіти і Я. Гулецька, зауважуючи, що полікультурна освіта спрямовується на опанування культурно-освітніх цінностей інших культур на основі знання особливостей своєї етнокультурної групи, а також взаємодії всіх культур на принципах взаємопорозуміння, толерантності, діалогу та плюралізму, що є засобом протистояння дискримінації, расизму, шовінізму [6]. О. Котенко, досліджуючи актуальність проблеми полікультурної освіти для України, говорить про те, що така освіта «сприяє формуванню в особистості готовності до активної діяльності в сучасному соціокультурному середовищі, яка зберігає свою ідентичність, прагне до поваги та розуміння інших культурно-етнічних спільнот, уміє жити в мирі, злагоді з представниками різних расових, етнічних, культурних, релігійних груп» [7].

Відтак, полікультурна освіта сприяє: визнанню абсолютних загальнолюдських цінностей; формуванню шанобливого ставлення до людей різних етносів, конфесій, субкультур; забезпечення взаємозв'язку соціальної та культурної адаптації дітей та молоді в полікультурному інформаційному соціумі.

Новий вектор педагогічних досліджень проблем полікультурної освіти в умовах глобалізації передбачає: по-перше – вивчення її у контексті сучасного багатокультурного інформаційного суспільства, світової та регіональної соціокультурної ситуації; по-друге – обґрунтування полікультурної освіти як нової педагогічної парадигми, затребуваної глобалізацією та інформатизацією суспільства, необхідністю самоорганізації та розвитку людини у багатокультурному, сучасному світі; по-третє - виявлення сутності полікультурної освіти як фактора та засоба розвитку особистості в умовах глобалізації та інформатизації [8].

Полікультурна освіта інтегрована у полікультурний освітній простір. Освітній простір є формою єдності людей і складається в результаті їх спільної освітньої діяльності. Освітній простір в Україні вибудовується на основі національних традицій, цивілізаційних ідеалів, національно-культурної ідентифікації підростаючого покоління з урахуванням регіональних особливостей та загальносвітових тенденцій розвитку [2; 7].

Під полікультурним освітнім простором ми розуміємо не лише заклади, спеціально створені та призначені для виховання та навчання підростаючого покоління,

але й інформаційний простір, який, по суті, став віртуальним світом життя сучасної молоді та підлітків.

Полікультурний освітній простір сприяє культурній ідентифікації особистості, успішній її соціалізації та адаптації в сучасному інформаційному світі [12].

До теперішнього часу в науці склалося кілька підходів до розуміння освітнього простору (В.П. Борисенков, Ю.С. Давидов, А.Я. Данилюк, О.М. Джуринський, І.В. Колоколова, Н. Д. Нікандров та ін).

В. П. Борисенков освітній простір розуміє як реальність, в якій кожна людина здатна інтегрувати в своїй свідомості різні культурні сфери, розширювати простір свого становлення. Для цього вона має вміти говорити різними «культурними» мовами, проживати різні культурні моделі життя, поєднувати у своїй свідомості різні типи мислення [1].

Г.В. Міронова вживає і трактує термін «мультикультурний освітній простір» як структуроване педагогічно доцільне середовище, яке інтегрує в собі професійно-особистісний досвід мультикультурної взаємодії (інтеграція педагогічних можливостей різних культур, діалогічні взаємини в педагогічному процесі) [10].

Серед його найбільш значущих ознак можна назвати такі: високий рівень інтеграції; узгоджена діяльність освітніх установ, соціальних інститутів та органів управління освітою; вільний доступ на рівних умовах усіх громадян, які входять до загального освітнього простору, до державних освітніх та культурно-просвітницьких цінностей; академічна та професійна мобільність учнівської молоді, педагогів, науковців; гнучка система змісту освіти, що включає оптимальну кількість інформації про загальнозначущі елементи культури [12].

Полікультурний освітній простір має низку властивостей та характеристик. Серед найважливіших властивостей полікультурного освітнього простору виділяється аксіологічність та високий рівень суб'єктності, адже найвищою цінністю полікультурного освітнього простору є людина, а головний сенс і мета освіти пов'язані з її розвитком, соціально-педагогічною підтримкою, захистом індивідуальності, ненасильницьким культуровідповідним вихованням, створенням умов для творчої самореалізації.

О.О. Шогенов серед властивостей освітнього простору виокремлює: потенціал свободи як можливість реалізації в рамках «принципів та пріоритетів освітньої політики» освіти, що ґрунтується на гармонійному та вільному поєднанні загальнолюдських цінностей, сучасних досягнень глобальної світової культури, національно- та територіально-культурних традицій; багатопрофільність як «надання широкого спектру освітніх послуг, диференційованих за ознаками різних видів змісту (у тому числі технологій освіти)»; адаптивність і мінливість як «високий ступінь освітньої толерантності, швидке реагування на ситуацію, що змінюється» [11]. Названі властивості та характеристики полікультурного освітнього простору відповідають вектору соціокультурного розвитку особистості, суспільства та держави у сучасних умовах.

Відповідно полікультурний освітній простір можна представити як особливу соціально-педагогічну категорію, спрямовану на укріплення зв'язків у системі взаємодії освіти та культури, різних її форм з метою формування у дітей та молоді позитивної «Я – концепції», соціальної активності, впевненості у своїх силах, критичності мислення, готовності взаємодіяти у контексті діалогу культур [13].

Аналіз педагогічної практики показує, що найчастіше використовувані сьогодні шляхи та засоби полікультурного виховання у переважній більшості є малоефективними. Сучасне суспільство потребує проектування нових моделей, інноваційних методик та стратегій виховання, які змогли б забезпечити гармонійний розвиток особистості в умовах інформатизації та глобалізації багатокультурного суспільства [2; 13]. Має сенс вести мову про полікультурний віртуальний простір, який забезпечить вільний доступ до цінностей культури, високі потенційні можливості спілкування «без кордонів». Необхідно вибудовувати новий дитячий, молодіжний інформаційний простір, суб'єктами якого повноцінно виступатимуть: сім'я, ЗМІ, Інтернет, радіо, дитячі бібліотеки, сфера додаткової освіти. Важливо використовувати проектний підхід із залученням засобів мультимедіа, інформаційно-комунікаційних технологій, середовищ та засобів виховання за допомогою віртуальних музеїв різної тематики, відео- конференцій та телемостів, розміщення тематичних банерів, соціальної реклами, тематичних сайтів, присвячених проблемам та завданням полікультурного виховання.

Соціокультурні реалії, становлення нової цивілізації створюють безпрецедентні можливості для розвитку людини, ефективнішого вирішення багатьох її професійних, економічних, соціальних та побутових проблем. Проте використовувати ці можливості зможуть лише ті, хто володітиме високим рівнем загальної культури, необхідними ключовими компетенціями, високими особистісними якостями, умінням орієнтуватися в багатокультурному світі, здатністю навчатися та перенавчатися. Тому на часі: зміна змісту навчальних програм та технологій навчання з метою посилення зв'язку всіх компонентів змісту підготовки (предметних, психолого-педагогічних, інформаційно-технічних) із практичними професійними завданнями педагога, що реалізуються у полікультурному інформаційному середовищі.

Висновок. Полікультурність, полікультурна освіта, полікультурне виховання, полікультурний освітній простір – об'єктивна реальність сучасного світу, яка реалізується за допомогою визнання людської, національної культури фактором розвитку освіти та необхідності її здійснення в контексті діалогу культур. Полікультурна освіта як нова педагогічна парадигма виражає загальні властивості сучасної системи освіти щодо розробки інноваційних теорій, методологій та практик виховання особистості, адаптованої до інформаційного багатокультурного суспільства. Концепція полікультурної освіти створює основу забезпечення у суспільстві (в умовах розгортання процесів глобалізації та інтеграції) соціальної стабільності; служить засобом розробки педагогічних моделей та технологій задоволення освітніх, пізнавальних та культурних потреб людини, допомагає реалізувати кожній людині можливість зрозуміти іншого і світ загалом у прагненні до єдності.

References

1. Borysenkov V. P. *Polykulturnoe obrazovatelnoe prostranstvo Rossyy: ystoryia, teoriya, osnovy proektyrovaniya* [Multicultural educational space of Russia: history, theory, basics of design]/ V. P. Borysenkov, O. V. Hukalenko, A. Ya. Danyliuk. M.: Yzd-vo RHPU, 2004. 576 s.
2. Vyshkivska V.B. *Nova osvitnia paradyhma yak rezultat suchasnykh sotsiokulturnykh transformatsii* [A new educational paradigm as a result of modern socio-cultural transformations] // Mat-ly Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii. Zbirnyk naukovykh prats ΛΟΗΟΣ, 2021. S. 105-107.
3. Vulfson B. L. *Myrovoe obrazovatelnoe prostranstvo na rubezhe vekov: uchebnoe posobyie* [World educational space at the turn of the century: a textbook]. M., 2006. S. 166.

4. Hukalenko O.V. *Polykulturnoe obrazovanye: teoriya y praktyka* [Multicultural education: theory and practice]: monohr. B.: Polyhrafyst, 2003. 326 s.
5. Hukalenko O.V. *Osnovnye podkhody k orhanyzatsyy mesta cheloveka v paradyhme kulturosoobraznoho obrazovanyia* [Basic approaches to the organization of the place of man in the paradigm of cultural education]. M.: RHPU, 2004. 576 s.
6. Huletska Ya.H. *Polikulturna osvita studentskoi molodi v universytetakh SShA* [Multicultural education of student youth in US universities]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.01. Kyiv, 2008. 20 s
7. Kotenko O.V. *Aktualizatsiia problemy polikulturnoi kompetentnosti vchyteliv* [Actualization of the problem of multicultural competence of teachers]/ *Profesiina pidhotovka vchyteliv v umovakh vprovadzhennia kredytno-modulnoi systemy: materialy vseukr. nauk.-metod. konf.* Kyiv, KMPU im. B.D. Hrinchenka, 2007. S. 29–32.
8. Kruhlenko L.V. *Polikulturna osvita: svitova ta vitchyzniana artykuliatsiia problem* [Multicultural education: world and domestic articulation of the problem]/ *Zbirnyk naukovykh prats "Pedahohichni nauky". № 90.* 2020. S. 7 -11
9. Matys T.A. *Yzuchenye psikhologhycheskykh novoobrazovanyi sovместnoi uchebnoi deiatelnosti shkolnykov* [Study of psychological neoplasms of joint educational activities of schoolchildre] // *Formyrovanye uchebnoi deiatelnosti shkolnykov.* M.: Pedahohyika, 1982. 216 s.
10. Myronova H.V. *Orhanyzatsiia multykulturnoho obrazovatelnoho prostranstva pedahohycheskoho kolledzha* [Organization of multicultural educational space of pedagogical college]: avtoref. dyss. na soyskanye uch. stepeny kand. ped. nauk: spets. 13.00.08 «Teoriya y metodyka professyonalnoho obrazovanyia». Volhohrad, 2007. 25 s. S. 10-11
11. Shohenov A.A. *Yntehratsyonnye protsessy kak faktor razvytyia obrazovatelnoho prostranstva polykulturnoho rehyona* [Integration processes as a factor in the development of the educational space of a multicultural region]: avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.01. M., 2007. 48 s.
12. Bevzo G, Vyshkivska V., Titarenko I., Remnova A. Blended learning: features of application in the modern educational system // *Intellectual Archive.* Toronto: Shiny Word Corp. (Canada). October – December, 2021. P. 124-133.
https://DOI.org/10.32370/IA_2021_12_18
13. Vyshkivska V., Shykyrynska O., Malinka O., Lobachuk I. Theoretical and Methodological Aspects of Using Dialogue for the Purpose of Organizing Productive Interaction of Subjects of the Educational Process"// *Intellectual Archive.* Toronto : Shiny Word Corp. (Canada). October – December, 2020. P. 122-131
https://DOI.org/10.32370/IA_2020_12_15

Theoretical and Methodological Aspects of Using Dialogue for the Purpose of Organizing Productive Interaction of Subjects of the Educational Process

Vanda Vyshkivska

Ph.D., Associate Professor

Dragomanov National Pedagogical University (Ukraine Kyiv)

Oleksandra Shykyrynska

Ph.D., Associate Professor

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine Vinnytsia)

Olena Malinka

Ph.D., Senior Lecturer

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine Vinnytsia)

Inna Lobachuk

Ph.D., Senior Lecturer

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine Vinnytsia)

Summary

The article in the historical and philosophical, psychological and pedagogical aspects considers the current problem of improving pedagogical education - the use of dialogue in the implementation of effective interaction of the subjects of the educational process. It is emphasized that the modern pedagogical system is faced with objective processes of democratization in society, with the requirements of cultural development in terms of the scientific and technological progress, and is characterized by changing disciplinary and compulsory regulatory dominant of education to the dominant of cultural activity and creativity. Dialogue is analyzed as a form and method of organizing of the educational process that is based on the values of content and values of goal which are manifested in the problematic character, perception and mutual understanding at the interpersonal level. It is noted that the joint participation of the subjects of dialogue reveals its humanistic essence and gives multicolor, emotionality, spirituality to the relationship, gives the joy of their discovery of each other.

Emphasis is placed on the psychological and pedagogical essence of discussion (a kind of dialogue that takes place in a mode of competent equality and involves the clash of the participants' opinions in the course of strictly regulated negotiation of the problem) as the most cognitively effective form of dialogue.

Key words: dialogue, educational dialogue, pedagogical interaction, participants in the educational process, subjects of the educational process, discussion

Актуальність дослідження і постановка проблеми. Сучасний період розвитку освіти характеризується докорінним перетворенням самої її парадигми - від авторитарної до гуманістичної, яка ставить у центр уваги особистість учня, активно включеного в процес вибору змісту, форми і методів свого навчання.

Згідно принципів гуманістичної психології (А. Маслоу, К. Роджерс та ін.) такий новий підхід до навчання передбачає, що: - сучасна освіта виходить із загальнолюдських цінностей та з їх узгодження з конкретними цінностями різних етнокультурних спільнот; - метою освіти визначено процес самореалізації особистості, для якої характерною є гуманістична спрямованість її цінностей; - розвиток особистості відбувається цілісно, в єдності розуму і почуттів, душі і тіла; - усі права людини, в тому числі і її право на вільний вибір змісту, форм освіти, захищені; - освіта здійснюється за допомогою власної діяльності учня;

- групова робота в школі поєднується з індивідуальною роботою, причому особлива увага приділяється розвитку індивідуального стилю діяльності особистості;

- освіта як діяльність особистості ґрунтується на внутрішній мотивації учня, а також на повноцінному спілкуванні вчителя і учнів, причому участь школярів у рівноправному діалозі поважається і заохочується;

- найуспішніше навчання здійснюється в обстановці турботи, уваги, співпраці, а не формального керівництва [7].

Відтак, важливим завданням викладача є включення учня в якості активного учасника в групову взаємодію на основі творчого діалогу в системі "вчитель - учень", "учні - учні". По суті, мова йде про проблемно-діалогічний підхід до навчання.

Мета статті – проаналізувати феномен діалогу, його внутрішню сутність і розмаїття зовнішніх проявів як одну з умов реалізації проблемно-методологічної стратегії діяльності учня (студента) за умови його активної участі у процесі навчання, як форму і метод організації ефективної взаємодії суб'єктів освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу. У тлумачних словниках кінця ХХ ст. термін "діалог" визначався досить просто. Так, в Енциклопедичному словнику (1985 р.) діалог характеризувався як одна з форм усного мовлення (поряд з монологом), тобто як розмова двох або кількох осіб. Малися на увазі життєвий і діловий діалог, а також його відображення в художній літературі, а іноді - у філософській (наприклад, діалоги

Платона). У психологічному словнику 1985 р. (під ред. А. В. Петровського та М. Г. Ярошевського) діалог визначався як почерговий обмін репліками двох і більше людей (в широкому сенсі реплікою вважається не тільки мовне висловлювання, але і відповідь у вигляді жесту і навіть мовчання).

Однак останнім часом поняття діалогу стало набувати все більш широких концептуальних меж. Дослідження, проведені в галузі філософії, культурології, психології, педагогіки та інших наук (М. М. Бахтін, В. С. Біблер, М. Бубер, М. С. Каган, І.А.Колеснікова та ін.), призвели до розуміння того, що діалогічність є центральною характеристикою гуманітарно-орієнтованої взаємодії між людьми (індивідами, групами, спільнотами), вона - універсальний спосіб існування культури і людини в культурі, внутрішній механізм розвитку людського мислення. Зокрема, у концепції В.С. Біблера діалог проникає в саме серце сучасної шкільної освіти, яка визначається як «школа діалогу культур» [2].

Предметом ґрунтовного наукового аналізу діалог став зовсім нещодавно, що можна обґрунтувати усвідомленням того факту, що подолання глобальної кризи людства в навчанні, економіці, політиці і т.ін. можливе не шляхом конфронтації, а шляхом діалогу, зусиллями взаємного розуміння і довіри між викладачем і студентом, людьми, народами, країнами, конфесіями, партіями.

На Міжнародній конференції в 1992 році відомий фізик Д. Бом розкрив значення діалогу в наш час. Він стверджує, що подолання розбіжностей можливо тільки в разі «поділу сенсу», що сприяє створенню такої культури, яка могла б стати планетарною. Для цього необхідно створити умови для початку діалогу. Люди різних субкультур могли б зібратися і почати пошук спільних смислів, можливо, навіть нових, які все могли б прийняти. При цьому діалог слід почати з тими, хто є достатньо відкритим, - не можна говорити з тими, хто цього не хоче. А також науковець наголосив, що нам потрібен діалог у прямому значенні цього слова, згідно з яким “сенса́нс тече крізь і серед людей на відміну від обміну, де кожен намагається виграти, утвердивши свій погляд”. А отже, діалог означає створення чогось нового, коли виграють усі [3].

В освіті ж інтерес до діалогічної взаємодії став помітно зростати в міру переходу школи від колишньої авторитарної парадигми до парадигми гуманістичної, в

рамках якої міжсуб'єктний діалог створює найбільш сприятливі умови для вільного самовираження учнів.

Розглянемо це питання більш детально. Як відомо, формування діалогічної природи мислення і мовлення потребує реалізації двох взаємопов'язаних процесів. Дитина опановує своїми першими уявленнями спочатку в зовнішньому розгорнутому спілкуванні з дорослими, яке поступово переходить у спілкування внутрішнє, в розмову людини з самою собою. Це процес інтеріоризації, в результаті якого діалог стає опорою мислення у внутрішньому плані. Мислення, з певної точки зору, і є не що інше, як внутрішній діалог.

Необхідність звернення до психологічного аспекту діалогу обумовлена й тим, що в сфері педагогічної праці процес міжособистісного спілкування є основним засобом, за допомогою якого реалізуються завдання навчання.

К.А. Альбуханова-Славська, розглядаючи діалог як особливий спосіб мислення, вважає, що він розкриває суть діалектичного мислення: за припущенням слідує заперечення, припущення включає безліч альтернатив, кожна з яких зважується, обдумується і перевіряється. А також учена зазначає, що діалог становить вирішальний інтелектуальний центр саморегуляції особистості, саме в діалозі людина відображає ставлення до подій [1].

А.А. Бодальов і Г.А. Ковальов також акцентують увагу на факті діалогічності змісту психічної організації людини і обґрунтовують стратегію взаємодії, яка є найбільш доцільною для реалізації інтерсуб'єктного підходу. Також зауважують, що психологічною умовою реалізації такої стратегії визначається діалог [8].

У цілому, психологи пропонують кілька площин інтерпретації цього поняття:

- первинна, родова форма людського спілкування, яка визначає здоровий психічний розвиток особистості;
- провідна детермінанта цього розвитку, що забезпечує функціонування механізму інтеріоризації;
- принцип і метод вивчення людини;
- вищий рівень організації відносин між людьми;
- творчий процес.

Таким чином, з точки зору психології, діалог є складним, поліфункціональним, соціально-психофізіологічним феноменом, що пронизує весь життєвий простір людини як на рівні психофізичних, так і на рівні соціальних відносин.

Будь-який діалог спрямований на вирішення певної проблеми, причому проблеми досить складної, неоднозначної, багатогранної. Діалог - це первинна і найбільш фундаментальна форма в генезі міжособистісного спілкування, в процесі якого людина вступає в безпосередній контакт з іншими людьми, обмінюється з ними думками з того чи іншого питання, намагається з'ясувати те, що їй незрозуміло, підтверджує або спростовує наявні у неї точки зору.

І.А. Кузьмичова також зауважує, що діалог «спирається на особисту активність людини в комунікативних процесах, яка забезпечується тим, що вона включається в процес вирішення проблем, зміст яких для неї є справді глибоко особистісним» [8].

Природно, що основою діалогу є комунікація як умова обміну інформацією, яка пов'язана не стільки з наявністю питань, відповідей на питання, реплік, скільки з певним рівнем взаєморозуміння і цілеспрямованого бажання взаємодіяти. Саме діалого-комунікація - це вміння інформувати і отримувати інформацію, бажання розуміти і бути зрозумілим, прагнення бути відкритим і бути успішним. Кожен учасник діалогу представлений як самостійна, активна, вільна особистість, як партнер суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Діалог передбачає наявність несуміжних смислових позицій, відмінність точок зору. При цьому аргументація кожного з учасників ґрунтується на комунікативно-ціннісному аспекті взаємодії як основі вираження ставлення до подій.

І.І. Риданова вважає, що навчальний діалог в освітньому процесі грає специфічну роль і «є механізмом реалізації проблемного навчання, допомагає уникнути формального засвоєння знань» [9].

Специфічними є також форми і види навчального діалогу. У сучасній педагогічній науці розглядаються різні форми діалогу, однією з яких є лекція, де діалог лектора і слухачів - організоване і соціально орієнтоване спілкування для формування потрібних уявлень, думок, переконань з деяких питань, у той час як лекція в традиційному уявленні за своєю структурою і функціями близька до доповіді, звіту, повідомленням і т.ін.

Широкого використовується також діалог у формі опитування. До нього належать: соціологічне опитування громадської думки, усне опитування студентів на семінарах, учнів на уроках і т.ін. Дана форма діалогу дає можливість отримати інформацію про об'єктивні чи суб'єктивні факти зі слів опитуваного.

У виразній формі діалогічність проявляється в бесіді, суперечці, дискусії, диспуті, дебатах, полеміці. У бесіді її учасники при однаковому погляді на обговорюваний предмет, обмінюючись думками в діалозі, розвивають і доповнюють своє розуміння цього предмета.

Найбільш поширеною і «сильною» в пізнавальному контексті є така форма діалогу, як дискусія.

Дискусія - це чітке зіставлення точок зору щодо актуальних питань з метою знаходження шляхів їх вирішення та встановлення загальної згоди.

М.М. Діаніна вважає, що відмінною рисою дискусії є те, що вона «являє собою спільну пізнавальну діяльність, яка виникає за умови наявності об'єктивного предметно-логічного конфлікту, що характеризується розбіжністю поглядів учасників на предмет обговорення». При цьому під конфліктом автор розуміє «не конфлікт особистостей, що виражається в їхній конфліктній поведінці, а конфлікт ідей». Інакше кажучи, суттєвою ознакою дискусії є зіткнення в ній протилежних думок і полемічний характер рішення висунутої проблеми. Без зіткнення думок дискусія просто не виникає.

Культура дискусії передбачає дотримання кожним учасником певних норм і правил щодо яких має бути встановлено загальну згоду. Зокрема:

- вільний обмін думками: кожен індивід є рівноправним учасником спільного рішення проблеми; він має право на висловлювання власних думок про можливі варіанти вирішення; висування гіпотез та ідей; в процесі програвання варіантів вирішення кожному надається право на помилки, а на перших етапах пошуку зазвичай вводиться заборона на критику;

- повага до думки кожного учасника: думка, висловлена учасником, не може залишитися поза увагою; вона повинна бути "почута" і використана в ході обговорень (а в іншому випадку виникає "діалог глухих"); важливо зрозуміти його, знайти плюси і мінуси, прийняти хоча б в якості тимчасового припущення і "програти" можливі наслідки;

- терпимість до критики: кожен учасник групового рішення уникає спокуси вважати, що істинним є тільки його власне розуміння справи; важливо сприймати критичні висловлювання як більш точні варіанти вирішення; важливо заохочувати критику щодо своєї точки зору, а також відкрито визнавати вади у власній думці (природно, мова йде про критику по суті справи).

У нашому розумінні діалог виступає і одним із основних принципів викладання, який означає, що діалог поширюється на більшість конкретних навчальних дій і застосовується всіма учасниками навчання. Навчальні дії можуть бути спрямовані як на підготовку діалогу в аудиторії, так і проведення власне діалогу і використання його в різних вправах. У діяльність, спрямовану на підготовку діалогу в аудиторії, ми включаємо: діагностику студентів в групі; накопичення фактичних матеріалів; пошук протиріч в дійсності, думках, ідеях; формулювання думок, ідей, теорій; усвідомлення існування індивідуального досвіду учнів і вчителя; актуалізацію знань і використання знань і досвіду, отриманих з інших областей; активізацію позашкільних знань; мотивацію і підготовку до діалогу в різних формах (провокаційні питання або завдання, проблемні питання); вибір відповідних методів навчання, які дозволяють вступати в діалог і т. ін.

Висновки. Таким чином, використання діалогу з метою організації ефективної педагогічної взаємодії є досить продуктивним, оскільки він сприяє високому ступеню мотивації, максимальної індивідуалізації навчання та передбачає широкі можливості для творчості, самореалізації суб'єктів освітнього процесу.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням особливостей застосування діалогу з учнями різних вікових груп та різних напрямів навчання.

References

1. Abulkhanova-Slavskaia K.A. *Lychnostnyi aspekt problemy obshcheniya* [Personal aspect of the problem of communication] / K.A. Abulkhano-va-Slavskaia // Problema obshcheniya v psikhologhyy / pod red. B.F. Lomova. M.: Nauka, 1981. 335 s.
2. Bybler B.C. *Dyaloh kultur (fylosofyia, psykholohyia, pedahohyka)* [Dialogue of cultures (philosophy, psychology, pedagogy)] / B.C. Bybler // Pervoe sentiabria, 1998. S. 36.
3. Bom D. *Nauka y dukhovnost, neobkhodymost yzmeneniya v kulture* [Science and spirituality, the need for change in culture] / D. Bom // Chelovek. 1993. № 1. S. 7-17.
4. Buber M. *Ya y ty* [Me and you] / M. Buber. M.: Vysshaia shkola, 1993. 198 s.

5. Vyshkivska V.B. *Subiektivist studentiv u navchalnomu protsesi–neobkhidna umova formuvannia profesiinoi kompetentnosti*. [The subjectivity of students in the initial process is necessary for the mental formation of professional competence.] *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P.Drahomanova*. 2008. Vyp.8 (18). С. 2-4.
6. Vyshkivska V., Shykyrynska O. *Orhanizatsiia protsesu navchannia v novii ukrainskii shkoli: teoretyko-praktychnyi aspekt* [Organization of the process of education in the new Ukrainian school: theoretical and practical aspect] // *Molod i rynok*, 2019. № 11 (178) . S. 115-119
7. Kuliutkyn Yu.N., Bezdukhov V.P. *Tsennostnye oryentyry u kohnytyvnye struktury v deiatelnosti uchytelia*. [Value orientations and cognitive structures in the teacher's activity] Samara: SamHPU, 2002. 400 s.
8. *Obshchenye y dialoh v praktyke obucheniya y vospytaniya y psykholohycheskoi konsultatsyy* [Communication and dialogue in the practice of education and upbringing and psychological counseling]: sb. nauch. tr. M.: APN SSSR, 1987. 164 s.
9. Rydanova Y.Y. *Osnovy pedahohyky obshcheniia* [Fundamentals of pedagogy of communication] / Y.Y. Rydanova. Mynsk: Belarusskaia nauka, 1998. 320 s.
10. Shykyrynska O. V., Vyshkivska V. B. *Google-clasroom yak zasib formuvannia IKT-kompetentnosti maibutnoho vchytelia pochatkovoii shkoly* [Google-clasroom as a way of shaping the ICT competence of a future teacher of the post-school school] // *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho*. Serii: pedahohika i psykholohiia. 2020. Vypusk 61. s. 75-78.

Translation of authors' names, titles, abstract and references in the authors' language

УДК 37.013

Вишківська В., Шикиринська О., Малінка О., Лобачук І. Теоретико-методологічні аспекти використання діалогу з метою організації продуктивної взаємодії суб'єктів освітнього процесу

У статті в історико-філософському, психологічному та педагогічному аспектах розглядається актуальна проблема вдосконалення педагогічної освіти - використання діалогу в здійсненні ефективної взаємодії суб'єктів освітнього процесу. Наголошується, що сучасна педагогічна система стикається з об'єктивними процесами демократизації в суспільстві, з вимогами розвитку культури в умовах науково-технічного прогресу і характеризується зміною дисциплінарно-примусової нормативної домінанти освіти на домінанту культурної діяльності та творчості. Аналізується діалог як форма і метод організації навчання, основу якого складають

цінності змісту та цінності цілі, які проявляються в проблемності, сприйнятті і взаєморозумінні на міжособистісному рівні. Зауважено, що співучасть суб'єктів діалогу виявляє його гуманістичну сутність і надає багатобарвності, емоційності, духовності взаєминам, дарує радість відкриття людини людиною.

Акцентовано увагу на психолого-педагогічній сутності дискусії (різновид діалогу, який протікає в режимі компетентної рівності і передбачає боротьбу думок учасників у ході суворо регламентованого обговорення проблеми) як найбільш ефективній у пізнавальному плані формі діалогу.

Ключові слова: діалог, навчальний діалог, педагогічна взаємодія, учасники освітнього процесу, суб'єкти навчання, дискусія

Література

1. Абульханова-Славская К.А. Личностный аспект проблемы общения / К.А. Абульханова-Славская // Проблема общения в психологии / под ред. Б.Ф. Ломова. М.: Наука, 1981. 335 с.
2. Библер В.С. Диалог культур (философия, психология, педагогика) / В.С. Библер // Первое сентября, 1998. С. 36.
3. Бом Д. Наука и духовность, необходимость изменения в культуре / Д. Бом // Человек. 1993. № 1. С. 7-17.
4. Бубер М. Я и ты / М. Бубер. М.: Высшая школа, 1993. 198 с.
5. Вишківська В.Б. Суб'єктність студентів у навчальному процесі—необхідна умова формування професійної компетентності. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова*. 2008. Вип.8 (18). С. 2-4.
6. Вишківська В., Шикиринська О. Організація процесу навчання в новій українській школі: теоретико-практичний аспект // Молодь і ринок, 2019. № 11 (178). С. 115-119
7. Кулюткин Ю.Н., Бездухов В.П. Ценностные ориентиры и когнитивные структуры в деятельности учителя. Самара: СамГПУ, 2002. 400 с.
8. Общение и диалог в практике обучения и воспитания и психологической консультации: сб. науч. тр. М.: АПН СССР, 1987. 164 с.
9. Рыданова И.И. Основы педагогики общения / И.И. Рыданова. Минск: Беларуская наука, 1998. 320 с.
10. О. В. Шикиринська, В. Б. Вишківська. Google-classroom як засіб формування ІКТ-компетентності майбутнього вчителя початкової школи // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. 2020. Випуск 61. с. 75-78.

Conceptual Fundamentals of Building an Innovative Model of Professional Training of a Teacher of Physical Culture

Olena Voichun

*PhD in Pedagogical Sciences, Senior Lecturer,
V.O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv (Ukraine, Mykolaiv)*

Volodymyr Pylnenkyi

*PhD in Physical Education and Sports, Senior Lecturer
V.O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv (Ukraine, Mykolaiv)*

Oleg Slavityak

*PhD in Physical Education and Sports, Associate Professor,
V.O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv (Ukraine, Mykolaiv)*

Nataliia Kovalova

*Lecturer, V.O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv (Ukraine,
Mykolaiv)*

Abstract

The article considers education as the main factor and indispensable condition of socio-economic progress, the most important value and main capital of modern society, the priority and driving force of which is a person capable of search, independent, creative thinking, learning, socio-professional activities and creativity. The need for a radical change in attitude to physical culture is emphasized, its great importance is emphasized as a universal and personal value that encourages people to take care of their health, to engage in self-education in this field throughout life. Accordingly, the need to improve the training of highly qualified personnel in the field of physical culture and sports is emphasized. The teacher must be able to educate the next generation to be creative and independent. Therefore, the development of new approaches to the content and organization of the educational process, which provide and stimulate the personal activity of the student, is crucial in the system of training specialists with higher physical education. The orientation of professional pedagogical education on the individual and creative development of the personality of a physical education teacher is considered as a means of improvement, and as a strategic direction of professional training of teachers on the basis of personality-oriented approach. Introduction of humanistic models designed to implement a personal approach related to the transfer of emphasis from the process of learning (teaching) to the process of individualized learning. In this regard, before the training of future teachers of physical culture is the task of transition to personality-oriented education, the priority of personal development, its ability to self-improvement, self-realization.

Key words: physical education, pedagogy, physical culture, professional activity, concept, scientific independence, education, health.

На сьогодні у суспільстві досить загрозливою є тенденція щодо погіршення стану здоров'я та фізичної підготовленості населення. Це пов'язано не лише з проблемами економіки, екології, умовами праці та побуту, але й з недооцінкою у суспільстві ролі фізичної культури, що позначилося на залишковому принципі її фінансування, гострому дефіциті матеріальної бази, кваліфікованих фахівців, слабкій пропаганді здорового способу життя. І це при тому, що фізична культура покликана зіграти особливу роль у складному та багатофакторному процесі формування індивідуальності людини.

Сфера фізичної культури та спорту виконує у суспільстві безліч функцій та охоплює всі вікові групи населення. Її поліфункціональний характер проявляється в тому, що фізична культура та спорт інтегрують розвиток фізичних, естетичних та моральних якостей особистості, організацію суспільно-корисної діяльності, дозволяючи населенню, профілактику захворювань, фізичну та психоемоційну рекреацію та реабілітацію тощо.

Важливо також зауважити, що фізична культура створює фундамент здоров'я для розвитку усіх інших складових (напрямів) культури людини, забезпечує внутрішні гарантії продуктивності навчально-пізнавальної діяльності та спілкування у складній соціально-економічній та екологічній ситуації, сприяє накопиченню первинного досвіду адаптації майбутнього працівника до умов ринкових відносин та ринку праці. Така адаптація стає об'єктивною необхідністю, оскільки ринок пов'язаний з психічною та фізичною напруженістю, з ризиком, з конкуренцією, з відповідальністю, з мобільністю та високим професіоналізмом, зі здатністю до конструювання адекватної системи міжособистісних відносин та поведінки.

Конкретизація розуміння сутності людини стає особливо значущою для нової методології освіти, оскільки інтереси особистості в освіті пріоритетні, а самоосвіта набуває явно особистісної орієнтації. У цьому аспекті методологічно виправданою є побудова педагогічних систем фізичного виховання з розумінням людини як суб'єкта:

- 1) предметно-пізнавальної активності;
- 2) соціальної активності;
- 3) екзистенційної активності;
- 4) фізичної активності.

Окреслена система цілком відповідає методологічній представленості освіти у синтезі чотирьох її базових функцій (економічної, соціальної, культурної, валеологічної) та у динаміці трьох базових процесів (навчання, виховання, розвитку).

Сказане дозволяє стверджувати, що результатом фізичної освіти є фізична культура (у культурологічному сенсі), яка у прямій відповідності з гуманістичною парадигмою освіти може бути визначена як діяльність індивіда з позитивного самоперетворення, під час якого вирішуються завдання фізичного, психологічного, інтелектуального і морального плану.

Для нас методологічно значущим у визначенні фізичної культури (концепція В.К. Бальсевича) є два аспекти: перший – вказівка на ключову ознаку фізичної культури як результат фізичної освіти – на діяльність індивіда з позитивного самоперетворення; другий - вказівка на ключову ознаку результату цієї діяльності - на систему спродукованих нею (діяльністю) цінностей [2].

Необхідність вдосконалення (осучаснення) існуючої системи підготовки вчителя фізичної культури викликана погіршенням здоров'я школярів та студентів, складнішими освітніми завданнями, що стоять перед учителями у сучасній школі, підвищеними вимогами, пов'язаними з труднощами навчання та виховання молоді, залучення їх до здорового способу життя. Розробка зазначеної проблеми лежить у площині вирішення більш загальної проблеми – пошуку шляхів переосмислення освітнього процесу у школі та удосконалення змісту професійної підготовки вчителів, фізичної культури зокрема.

У світлі сказаного предмет «Фізична культура» у загальноосвітній школі сприймається як єдність двох складових частин – орієнтації дітей та підлітків у сфері фізичної культури (навчання учнів прийомам мобілізації та релаксації, тілесного та духовного самовдосконалення) та творчої діяльності.

Перша складова покликана створити у дітей цілісне уявлення про фізичну культуру і культуру здоров'я як елементи загальної культури. Друга - спрямовує процес фізичного виховання на творче засвоєння способів діяльності, а також на вміння застосовувати їх при вирішенні оздоровчих, виховних та освітніх завдань.

Очевидно, що зміни у системі загальної середньої освіти ведуть до розробки нової концепції підготовки вчителів фізичного виховання зокрема і вдосконалення системи професійної підготовки педагога в цілому.

Над цією проблемою довгий час працюють представники різних галузей наукового знання: філософи (А.Г. Афанасьєв, Б.С. Гершунський та ін.), психологи (П.Я. Гальперін, В.В. Давидов та ін.); теоретики загальної педагогічної науки (В.В. Арнаутів, Ю.К. Бабанський та ін.), які розробляють теоретико-методологічні засади успішної освітньої діяльності.

Педагогічна діяльність як процес професійно зорієнтованих відносин стала предметом осмислення в роботах психологів А.А. Бодальова, Я.Л. Коломинського, В.М. Кондратьєва, А.В. Мудрика.

В.А. Сластьонін, О.Л. Жук, В.А. Капранова та ін. вивчали історичні, теоретичні та організаційно-управлінські основи педагогічної освіти. І.І. Казимирська, Н.В. Кузьміна, В.В. Серіков та ін. – загальнопедагогічні проблеми професійної підготовки вчителів; П.Я. Гальперін, В.В. Давидов та ін. – формування та розвиток практичного мислення вчителя.

Актуальні питання професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту стали предметом досліджень Г.М. Арзютова, О.М. Вацеби, Е.С. Вільчковського, О.Ц. Демінського, В.І. Завацького, Б.М. Шияна, Ю.М. Шкретій та ін.

Сьогодні вже очевидно, що педагогічна праця – справа, перш за все, творча. Дослідницький, пошуковий характер притаманний і повсякденній педагогічній роботі вчителя фізкультури. Так, Б. Шиян наголошує, що готовність вчителя фізичної культури третього тисячоліття до професійної діяльності повинна базуватися на повноті та рівні його знань, а також на широті та гнучкості мислення [9]. Уважний вчитель, який має фундаментальні знання в галузі фізичної освіти, може багато зробити для попередження захворювань у дітей, особливо у тісному союзі з медичними працівниками. Відтак, гострою у сучасних умовах є потреба удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання, зумовлена докорінними соціально-економічними перетвореннями у суспільстві, трансформацією цілей та завдань виховання.

Актуальною стає орієнтація професійної підготовки на формування та подальший розвиток навичок та компетенцій інноваційного характеру, підкреслюється важливість отримання досвіду виявлення та формулювання проблем, їх вирішення шляхом обробки великих обсягів різноманітної інформації та отримання нового знання у міжособистісному спілкуванні. Виникає потреба в фахівцях, здатних, як зауважує Вишківська В.Б., налагоджувати продуктивні відносини з іншими людьми, самостійно ставити цілі, приймати відповідальні рішення щодо їх досягнення, виявляти ініціативу і гнучкість під час обговорення суперечливих питань, тобто в особистості, здатній широко та креативно мислити, самостійно розвиватися [4].

Самостійність є найбільш суттєвою ознакою людини як особистості та суб'єкта діяльності. Людина як особистість «завжди самостійно прокладає свій унікальний індивідуальний шлях» [1], визначає шлях свого життя, своє місце в ньому, свою справу, цікаву і важливу для всіх, у тому числі і для неї самої. Бути самостійним – значить робити щось за своїм наміром без зовнішнього спонукання [3;5]. В.Буряк наголошує, що самостійна робота передбачає формування у студентів інтелектуальних умінь й особистісних якостей, елементів розумової культури [3].

У цьому сенсі самостійність може бути зрозуміла і як властивість особистості, і як здатність, і як показник активності людини, і як критерій її зрілості у тій чи іншій галузі соціальної практики.

Водночас у масовій практиці підготовки фахівців все ще застосовуються авторитарні форми впливу як прояв репресивної моделі управління «зверху – вниз». Не спостерігається бажаного рівня самостійності студентів, тому і в школі самостійна робота учнів становить близько 10% від загального навчального часу, і у ЗВО майже 80% практичних занять переважає монолог викладача, 2/3 навчального часу займає активність педагога.

Таким чином, і шкільні вчителі, і викладачі ЗВО виступають як ретранслятори та контролери знань, що призводить до переважання репродуктивних методів навчальної роботи їхніх учнів та перешкоджає розвитку самостійного наукового мислення.

У нових умовах потрібні педагоги, здатні ефективно взаємодіяти з суб'єктами освітнього процесу, спираючись на знання їхнього суб'єктивного досвіду, індивідуально-типологічних особливостей та спеціальні здібності. Істотні перетворення

життя нашого суспільства немислимі без підготовки компетентних, мислячих фахівців (зокрема з фізичного виховання), які вільно володіють необхідним обсягом теоретичних відомостей і є здатними творчо використовувати їх у своїй професійній діяльності [6; 7].

Для цього потрібна розробка нових підходів за рахунок фундаменталізації та гуманітаризації навчання, посилення особистісно орієнтованої функції освіти, впровадження різноманітних інноваційних форм та методів навчання. А це, своєю чергою, вимагає від викладачів здатності конструювати комунікативний простір реалізації навчальних, розвивальних та виховних функцій з урахуванням соціокультурних, психолого-педагогічних, спортивно-масових факторів та готовності суб'єктів навчання до ефективної взаємодії під час освітнього процесу. Такий підхід до організації навчальної взаємодії здатний пробудити у студентів - майбутніх учителів фізичної культури потребу у самостійному науковому мисленні.

Відтак, виникає багато питань, пов'язаних з особливостями змісту та організації освітнього процесу у ЗВО та управління ним. Значущим є також питання професійної характеристики майбутніх учителів та подолання суперечності між високою потребою системи освіти в педагогічних кадрах та масовим відтоком вчителів зі шкіл, що спостерігається нині.

Безумовно, ми розуміємо ступінь впливу на плинність педагогічних кадрів об'єктивних факторів та матеріальних труднощів, але вважаємо, що у професійній підготовці недостатньо враховуються внутрішні ресурси, психологічні механізми, які актуалізують роль професійного самовираження.

Під інноваційною концепцією підготовки вчителя фізичної культури ми розуміємо ідеальний комплекс педагогічних, психологічних та методичних умов, які забезпечують у випускників формування адекватного професії індивідуального стилю педагогічної діяльності, наявність позитивної мотивації до саморозвитку та самовдосконалення у галузі обраної спеціальності. На наш погляд, досягати високих результатів у професійній підготовці вчителів фізичної культури можливо, якщо при розробці її тактики і стратегії: 1) виявляти суб'єктивний досвід кожного студента, здійснювати контроль за способами навчальної діяльності, організовувати співпрацю викладача та учня, враховувати "зону найближчого розвитку студентів і спиратися на

неї в ході професійної підготовки (відповідно до ідей Б.Б. Коссова, І.С. Якиманської). Коригувати при цьому педагогічний вплив на студентів з урахуванням динаміки їхньої успішності у набутті знань, навичок, умінь у галузі фізичної культури, а також способів творчого самовираження; 2) враховувати у професійній підготовці вимоги до вчителя фізичної культури, знайомити їх з професіограмою, досвідом педагогів-новаторів; 3) створювати позитивну професійну мотивацію за рахунок значного збільшення у освітньому процесі питомої ваги активних методів організації творчої діяльності студентів та інноваційних технологій навчання (різних форм тренінгу: професійного, індивідуального та групового, тренування, а також дискусій, рольових ігор, моделювання тощо); 4) кожне заняття будувати з урахуванням програмного змісту; методів, прийомів та форм навчання; обліку та аналізу результатів; 5) поєднувати індивідуальну та колективну (групову) діяльність студентів, всіляко заохочувати співпрацю та самостійність у виконанні навчальної діяльності за допомогою включення в роботу спонтанних груп у нетрадиційних формах колективно-групового навчання; 6) максимально використовувати резервні можливості у розвитку творчих потенцій та стійких інтересів особистості студента, забезпечуючи перехід виховання у самовиховання; 7) здійснювати своєчасну діагностику результатів формування індивідуального стилю навчальної діяльності, розширення суб'єктивного досвіду та професійної компетентності.

Особливо актуальними при цьому стають технології особистісно-орієнтованої освіти, які здатні: 1) допомогти студентам у виборі типу професійної поведінки, що відповідає як його особистим потребам та можливостям, так і потребам школи у вирішенні завдань фізичного виховання учнів, зміцненні їхнього здоров'я, загартовування організму, корекції фізичних недоліків, розвитку фізичних навичок (сили, витривалості) та великої та дрібної моторики, що сприяють оптимізації навчальної діяльності школярів; 2) надати привабливі зразки, окреслити напрями особистісного зростання, способів та стилів спілкування, ефективних навичок вирішення проблем, що активізують розробку програми саморозвитку та самовдосконалення; 3) розвинути у студентів педагогічні здібності (педагогічний такт, спостережливість, мотиваційну сферу особистості, емпатію та рефлексію до дітей, спрямованість на зміцнення їхнього здоров'я, сприяння нормальному фізичному

розвитку організму шляхом проведення оздоровчих, лікувальних, профілактичних заходів; вміння впливати на індивідуальність дитини; 4) створити нові професійні стереотипи поведінки, нові способи взаємодії з учнями як суб'єктами освітнього процесу; 5) навчити молодих людей самостійно справлятися із життєвими труднощами [10].

Вище викладені ідеї дають підстави розуміти концепцію особистісно орієнтованої освіти як синтез усіх прогресивних ідей гуманістичної педагогіки, що обумовлюють пріоритетність особистісно розвивальної освіти, трансформацію її в детермінанту професійної підготовки майбутніх спеціалістів з фізичної культури.

У контексті досліджуваної нами проблеми важливо наголосити, що фізичну культуру необхідно розглядати не лише з погляду фізичного виховання та оздоровлення і як одну зі сторін культурної, господарської та військової підготовки молоді, але і як один із методів виховання, оскільки фізична культура розвиває волю, формує колективні навички, наполегливість та інші цільові якості, що характеризують особистість педагога, його професійну спрямованість [8]. Формування психолого-педагогічної та психофізіологічної культури майбутнього вчителя фізичної культури як частини його професійної культури забезпечується за допомогою сукупності наступних психолого-педагогічних умов: становлення особистісно-творчої концепції педагогічної діяльності, формування цілісності педагогічної діяльності; розвиток рефлексивної та суб'єктної позиції студента, орієнтація на особистісно-творчу самореалізацію. Ключова ідея модернізації професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури при цьому полягає в тому, щоб створити умови, що дозволяють студентам в освітньому процесі розвивати професійно значущі якості особистості, а також - створити життєздатну динамічну систему, засновану на інноваційних технологіях науково-педагогічної освіти, яка дозволить досягти високої якості підготовки вчителя нового типу. Формована при цьому педагогічна позиція спеціаліста з фізичної культури та спорту як цілісне інтегративне утворення має являти собою сукупність професійно-значущих якостей, психологічних установок, мотивів та смислів педагогічної діяльності.

Зазначене вище дозволяє виділити низку протиріч, які, з одного боку, знижують ефективність підготовки спеціалістів, а з іншого - виступають рушійною силою процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Серед них найважливішими є протиріччя між: постійно зростаючими вимогами державних стандартів до діяльності педагога та фактичним рівнем готовності випускників до виконання ними своїх професійних функцій; обґрунтованою необхідністю використання в освітньому процесі інноваційних освітніх технологій та недостатньою їх реалізацією у практиці роботи середніх спеціальних навчальних закладів; необхідністю створення організаційно-педагогічних умов для формування готовності майбутнього вчителя до викладання предмета "Фізична культура" та неготовністю системи середньої освіти в повному обсязі забезпечити процес її розвитку.

Отже, в умовах модернізації української освіти зростає роль фізичної культури, яка сприяє духовному та фізичному розвитку людини, формує цінності, що мають загальнокультурне та загальнолюдське значення. Відтак, актуалізується потреба в педагогах, здатних зайняти особистісно-гуманну позицію, організувати освітній процес на засадах сучасних парадигм освіти (які призводить до зміни статусу фізичної культури як гуманітарного навчального предмета) та реалізувати культурологічний аспект змісту освіти, який полягає у розвитку особистості у всіх сферах її діяльності за допомогою освоєння досягнень світової та вітчизняної культури, оволодіння системою знань про природу, суспільство та людину. Це зумовлює необхідність оновлення змісту фізкультурної освіти і цим істотно змінює погляд на якість професійно-особистісних характеристик педагога, вимагаючи переосмислення характеру його професійної діяльності, утверджуючи її ціннісно-сміслову спрямованість, посилюючи гуманістичний контекст.

References

1. Antsyferova L.Y. *K psykholohyy lychnosti kak razvyvaiushcheisia systeme. Psykholohiya formirovaniya y razvityia lychnosti* [To the psychology of personality as a developing system. Psychology of personality formation and development]. M., 1981. 167 p.
2. Balsevych V. K. *Teoriya y tekhnolohiya sportyvno oryentyrovannoho fizycheskoho vospityaniya v massovoi obshcheobrazovatelnoi shkole* [Theory and technology

of sports-oriented physical education in a mass secondary school]. *Fyzycheskaia kultura: vospytanye obrazovanye trenyrovka*. 2005. № 5. P. 50-53.

3. Buriak V.K. *Keruvannia samostiinoiu robotoiu studenta* [Caring for the independent work of a student]. *Vyshcha shkola*. 2001. № 4-5. P. 16-22.

4. Vyshkivska V.B. *Subiektivist studentiv u navchalnomu protsesi–neobkhidna umova formuvannia profesiinoi kompetentnosti* [The subjectivity of students in the initial process is a necessary mental formation of professional competence]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova*. 2008. Vyp. 8 (18). P. 2–4.

5. Dairy N. H. *Hlavnoe usvoyt na uroke* [The main thing to learn in the lesson]. M.: Znanye, 1984. 80 p.

6. Dolbysheva N.H. *Teoretyko-metodychni osnovy formuvannia znan pro fizychnu zdorovia v systemi fizychnoho vykhovannia u starshoklasnykiv* [Theoretical and methodological foundations for the formation of knowledge about physical health in the system of physical education among high school students]: *Avtoref. dys...kand. nauk z fiz. vykhovannia i sportu: 24.00.02 / N.H. Dolbysheva; Nats. un-t fiz. vykhovannia i sportu Ukrainy*. K., 2006. 21 p.

7. Konokh L.P. *Teoretychni ta metodychni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv iz sportyvno-ozdorovchoho turizmu u vyshchyykh navchalnykh zakladakh* [Theoretical and methodical ambush of professional training of future fahivtsiv from sports and health tourism in the main bases]: *avtoref. dys. dokt. ped. nauk: 13.00.04*. K., 2007. 42 p.

8. Shapar A.V., Peretiatko V.V. *Rol y mesto fizycheskoi kultury v obrazovatelnom protsesse* [The role and place of physical culture in the educational process]. *Fyzycheskaia kultura v shkole*. 2005. N-4. P.28.

9. Shyian B.M. *Pidhotovka vchytelia fizychnoi kultury tretoho tysiacholittia* [Training of a teacher of physical culture of the third millennium] // *Kontseptsiiia rozvytku haluzi fizychnoho vykhovannia i sportu v Ukraini: ZB. nauk. prats mizhnar. un-tu «REHI» im. S. Demianchuka / Red. kol. A.S. Demianchuk ta in. Rivne: Prynt Khauz*, 2001. Vyp. 2. P. 371-374.

10. Shpak O., Vyshkivska V., Prymachenko N. *Vykorystannia osobystisno oriientovanykh tekhnolohiy v profesiyniy pidhotovtsi maybutnikh pedahohiv* [A selection of special oriented technologies in the professional training of future teachers]. *Molod i rynok*. 2014. № 5. P. 6-11.

Distance Learning of Physical Education as a Component of the System of Modern Education within the Framework of the "New Ukrainian School" Reform

Olena Voichun,

Senior Lecturer, Department of Physical Culture and Sports,

Candidate of Pedagogical Sciences

V.O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv, Ukraine

Vira Molotynnikova,

Lecturer, Department of Physical Culture and Sports,

V.O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv, Ukraine

Abstract

The article deals with the features of the formation of key competencies of the educational reform "New Ukrainian School" in the process of distance learning of physical culture. The ways of realization of each key competence during the lesson of physical training and other forms of physical education are described. The attention is focused on educational resources, with the help of which it is possible to introduce any competence into the practice of secondary education institutions at the present stage.

Distance learning in the modern sense has been formed relatively recently and, therefore, it focuses on the advanced methodological experience accumulated by various educational institutions of the world space, on the use of the latest and operational pedagogical technologies to meet demands of modern education and social security. Certainly, the definition of 'distance learning' is characterized by a pluralism of definitions, which indicates a wide range of approaches to its interpretation.

Key words: physical culture, physical education, distance learning, New Ukrainian School, competence, innovative education, information and communication technologies.

Постановка проблеми. Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти і науки України, яка зупинить негативні тенденції та перетворить українську школу на важіль соціальної рівності та згуртованості, економічного розвитку і конкурентоспроможності України. Національна політика у сфері реформування загальної середньої освіти визначає напрямки розвитку Нової української школи. Як соціалізована система вона актуалізує процес цілеспрямованого формування ціннісної орієнтації учнів на освіту як життєву цінність.

Реформа змінює цілі та основні завдання початкової і загальної середньої освіти відповідно до сучасних парадигм освіти і світових тенденцій у розвитку систем освіти. Уроки фізичної культури не повною мірою задовольняють потреби дітей в необхідній

кількості локомоцій. Тому вчені активно досліджують шляхи вдосконалення фізичного виховання в навчальних закладах.

У контексті реалізації освітніх реформ неодмінним є створення новітньої форми навчання, яка б відповідала запитам та потребам, що виставляються до інноваційної освіти, і гарантувала б оперативну виконання фундаментальних освітніх програм. Таким побажанням найбільше окликається дистанційне навчання, метою розвитку якого є консолідування прерогатив застосування новочасних технологій дистанційного навчання, основаних на застосуванні Internet-технологій, модерного мультимедійного устаткування та традиційної національної освіти.

Сучасна епідеміологічна ситуація в світі і в нашій країні внесла певні зміни в систему освіти - навчальні заклади змушені перейти на дистанційне навчання.

На сьогоднішній день це найактуальніша тема, для всіх хто пов'язаний з освітньою діяльністю. Практично для всіх вчителів, система дистанційного навчання стала в новинку. Довелося вчитися за новою схемою викладати, шукати нові підходи і зовсім інакше налагоджувати контакт з дітьми.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій, присвячених умовам реалізації Концепції «Нова українська школа» в галузі фізичної культури дає підстави стверджувати, що педагогічна спільнота знаходиться в творчому пошуку (Вітюк В.В. [1], Дрозд О.А. [3], Пеньковець Д. В. [8] та ін.), але нині гуманітарна складова освіти недостатньо висвітлена в працях, чітко не сформульовані основні принципи та закономірності, на яких повинна будуватись науково-методична база педагогічної освіти в сфері фізичної культури. Теоретико-практичні аспекти дистанційного навчання ґрунтовно були проаналізовані в працях і зарубіжних, і вітчизняних вчених, серед них: Бикова В. Ю., Ващенко В. Ю., Колос К. Р., Дядичева В. В., Куклева В. О.,

Мета статті – окреслити особливості формування ключових компетентностей освітньої реформи «Нова українська школа» у процесі дистанційного навчання фізичної культури.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в умовах реформування середньої освіти «Нова українська школа» традиційно залишається стратегічним пріоритетом на державному рівні збереження здоров'я населення. Результат освіти в галузі фізичної

культури досягається поетапним шляхом вирішення освітніх, соціальних, виховних, оздоровчих і розвивальних завдань. Зміст освіти в цій галузі базується на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві, відображає соціальний досвід матеріальних і духовних цінностей, створених людиною в процесі суспільно-історичної практики.

Сучасний процес навчання з фізичного виховання повинен бути направлений на формування ключових компетентностей, описаних у концепції Нової української школи. Розглянемо зміст кожної компетентності, що внесені до Стандарту освіти Нової української школи та можливість їх реалізації у процесі навчання фізичної культури.

Вільне володіння державною мовою: у фізичному вихованні може бути реалізована через уміння правильно використовувати термінологічний апарат з фізичного виховання під час виконання стройових команд, спілкування в різних ситуаціях під час занять фізичною культурою і спортом, розв'язання конфліктних ситуацій, які можуть виникати в ігрових видах спорту, а також під час проведення рухливих ігор та естафет [7; 10].

Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами: у фізичному вихованні формується за допомогою вміння спілкуватися рідною та іноземними мовами про фізичну культуру, її значення для самореалізації людини; писати тексти іноземною мовою про власні спортивні захоплення; шукати інформацію в іноземних джерелах про ефективні оздоровчі програми, спортивні новини [3; 7; 10].

Математична компетентність під час уроку фізичної культури можна сформулювати, використовуючи математичні методи під час занять фізичною культурою, а саме: при проведенні естафет добирати такі завдання, які би давали можливість здійснювати математичні підрахунки, приклади на віднімання, додавання, множення чи ділення. Під час проведення двобічних спортивних ігор вести рахунок при проведенні змагань у різних видах спорту, а також розраховувати зусилля для досягнення мети, аналізуючи швидкість, відстань, траєкторію, тощо [3; 7; 10].

При формуванні *компетентностей у галузі природничих наук, техніки і технологій* варто зробити акцент на проведенні фізкультурно-оздоровчих занять в умовах природного середовища; використанні сил природи в процесі занять із фізичної культури; вмінні організовувати та здійснювати туристичні мандрівки [3; 7; 10].

Екологічна компетентність: основна мета цієї компетентності у фізичному вихованні полягає в тому, щоб під час виконання фізичних вправ в умовах природного середовища школярів знали, розрізняли та уникали біотичних та абіотичних небезпек; дотримувалися правил безпеки під час уроків, змагань та інших форм фізичного виховання [3; 7; 10].

Інноваційність: основна мета впровадження цієї ключової компетентності у фізичному вихованні це вміння застосовувати інноваційно-оздоровчі технології для покращення фізичного стану; розвивати варіанти ідеї та можливості створення нових оздоровчих технологій, досліджувати та експериментувати з інноваційними підходами у фізичному вихованні [7; 10].

Інформаційно-комунікативна компетентність у фізичному вихованні полягає в тому, щоб сформувати в школярів вміння використовувати цифрові пристрої для отримання інформації на спортивну тематику та комунікацію між собою; для навчання техніки рухових навичок, фізичних вправ; оцінювання власного фізичного стану, моніторингу рухової активності [7; 10].

Навчання впродовж життя: реалізація цієї ключової компетентності є надзвичайно важливою у фізичному вихованні школярів, оскільки дає можливість учням розв'язувати проблемні завдання у сфері фізичної культури і спорту; досягати конкретних цілей у фізичному самовдосконаленні; розробляти індивідуальні оздоровчі програми з урахуванням власних можливостей, мотивів та потреб [7].

Громадянські та соціальні компетентності у фізичному вихованні варто реалізовувати через виховання організаторських здібностей школярів. Рекомендуємо формувати здатність учнів до організації гри чи іншого виду командної рухової діяльності; до спілкування в різних ситуаціях на засадах поваги та товариськості; дотримання правил чесної гри: поважати суперника, здобувати перемогу чесним шляхом за рахунок ретельної підготовки, з гідністю приймати поразку, пам'ятати, що головна перемога – це перемога над собою [7; 10].

Культурна компетентність у фізичному вихованні має бути спрямована на вміння виражати свій культурний потенціал через рухову діяльність; на формування та удосконалення культури рухів; дотримання мовленнєвого етикету; усвідомлення

можливостей національного самовираження та самореалізації через фізичну культуру та спорт [7].

Підприємливість та фінансова грамотність: у фізичному вихованні цю ключову компетентність варто розглядати та формувати через призму розвитку організаційних, лідерських якостей, таких як: уміння боротися, здобувати чесну перемогу та з гідністю приймати поразку; контролювати свої емоції; організовувати свій час і мобілізувати ресурси; оцінювати власні можливості в процесі рухової діяльності; реалізовувати різні ролі в ігрових ситуаціях; вміння працювати в команді [7].

Дистанційне навчання - тип навчання, заснований на освітній взаємодії, реалізується за допомогою комп'ютерів, телекомунікаційних технологій та ресурсів мережі Інтернет. Для дистанційного навчання характерні всі властиві навчальному процесу компоненти системи навчання: зміст, цілі, організаційні форми, засоби навчання, система контролю і оцінки результатів, дослідницька і самостійна робота. [5].

Сучасна освіта передбачає дистанційні форми навчання, але необхідно враховувати специфіку предметів, а фізична культура вимагає певного підходу, на відміну від інших навчальних предметів, тут неможливо обмежитися заочним виконанням тестових завдань. В умовах карантину та домашньої самоізоляції, в умовах вимушеного обмеження фізичної активності рухова активність є найбільш актуальною.

Як показує практика, можливість змагатися з великою кількістю однолітків, участь в дистанційних проектах, конкурсах, олімпіадах істотно зміцнює мотиваційну основу навчального процесу, підвищує активність учнів в освоєнні знань, умінь і навичок. Крім того, нові інформаційні технології, пов'язані, перш за все, з використанням комп'ютерів, таких популярних зараз серед підлітків, здатні робити істотний вплив на їх психофізичні і навіть світоглядні якості.

Перевага дистанційних форм освітньої діяльності перед традиційними очними полягає в оперативності, можливості швидкого і ефективного самореалізування, в індивідуалізації процесу навчання, оскільки від самих учнів багато в чому залежить спрямованість, вибір засобів і форм навчання, а також темп освоєння знань, умінь і навичок. Крім цього використання дистанційних форм сприяє подоланню бар'єрів у просторі і часі, підвищує демократичність навчання, роблячи доступною новітню інформацію і консультації висококваліфікованих фахівців незалежно від матеріальної

забезпеченості і місця проживання студентів. В процесі діяльності формується особистий досвід, який становить, можливо, найбільш міцну основу освіти [5].

Фізична культура із застосуванням електронного навчання і дистанційних освітніх технологій кожним вчителем фізкультури здійснюється індивідуально, керуючись методичними рекомендаціями щодо реалізації основних освітніх програм, технічних умов (швидкість доступу в Інтернет, наявність обладнання, відеокамери, оснащеність домашнього робочого місця вчителя і учня, наявність необхідних програм, доступність платформ), а також рекомендацій самої освітньої організації.

Дистанційне навчання в самому розпалі, і багатьом цікаво, як проходять заняття з фізичної культури при такій формі навчання.

Основними інструментами для організації взаємодії педагогів і учнів у дистанційному режимі є персональні комп'ютери, планшети, мобільні телефони з виходом в Інтернет.

У цих умовах педагог:

- створює відповідні освітні програми навчального предмета, доступні для студентів ресурси (тексти, презентації, відеоролики, посилання) і завдання;
- організовує розсилку ресурсів і завдань по електронній пошті або за допомогою месенджерів (Viber, WhatsApp та ін.), встановлює терміни їх виконання;
- оцінює результати виконання завдань, у вигляді текстових або відео звіту; виставляється відмітка;

Цілі використання інформаційних технологій на уроці:

- зробити урок сучасним (з точки зору використання технічних засобів);
- наблизити урок до світосприйняття учня, так як він більше дивиться і слухає, вважає за краще використовувати інформацію, здобуту за допомогою технічних засобів;
- встановити відносини взаєморозуміння;
- використання інформаційних технологій допомагає педагогу підвищувати мотивацію навчання і призводить до цілого ряду позитивних наслідків;
- збуджує жвавий інтерес до предмету;
- розширює загальний кругозір;
- зростає рівень використання наочності на уроці;
- підвищується продуктивність праці вчителя та учня.

Заняття з фізкультури нікуди не пропали, їх не скасували, і завдання з цього предмету не обмежуються. У нашій системі освіти всі навчальні дисципліни рівні і фізкультура - не менш важлива, ніж, наприклад, теорія музики, сольфеджіо, хімія або математика [1].

На сьогоднішній день ми, як викладачі фізичної культури університету використовуємо програму «Zoom» і систему дистанційного навчання на базі Moodle. Використовуємо інформаційно-комунікативні технології у вивченні кожної теми програми з фізичної культури. Метою даних впроваджень є становлення зорового образу досліджуваних рухових дій і закріплення асоціативного мислення.

В ході дистанційного навчання на заняттях з фізичної культури можна виділити кілька етапів освоєння учнями спортивно-комп'ютерних умінь і навичок.

I етап - візуальний - передбачає перегляд техніки рухових дій великих спортсменів, цілісної рухової дії з елементів.

Ці вправи сприяють розвитку абстрактного, образного мислення. Учні отримують можливість скласти цілісні рухові дії з окремих елементів, успішно переносити теоретичні знання, щодо виконання вправ, на практику.

II етап - технічний - передбачає використання відеоапаратури (камер, фотоапаратів) для зйомки рухової дії, а потім її вивчення і обробку подетально [5].

Почавши роботу дистанційно, налагодивши уроки по засобам конференції, замінивши вправи під умови виконання їх в домашніх умовах, приймаючи домашнє завдання, через відео, введення більшої кількості теоретичних завдань з'ясувалося: у процесі дистанційного навчання більшу частину матеріалу учень освоює самостійно. Що привчає до самостійності і дисципліни.

При вивченні нового матеріалу вчитель координує, направляє, організовує навчальний процес і керує ним, а сам матеріал «пояснює» замість нього комп'ютер. За допомогою відеозапису, звуку і тексту студент отримує уявлення про досліджувану рухову дію, вчиться моделювати послідовність рухів, виявляє помилки.

Вчитель за допомогою програми «Zoom» або відеозапису показує, як виконувати ті чи інші вправи, а учні вдома вчать правильно виконувати ці вправи і роблять відео звіт.

Багатьом здається це несерйозним, але це тільки на перший погляд. Наші учні проводять сидячи за комп'ютером по 8-10 годин на день. Одиниці з них роблять зарядку або будь-які інші вправи, що шкодить їх фізичному здоров'ю. А такий підхід до занять фізкультури вдома змушує учнів більше рухатися.

В якості домашнього завдання кожен учень отримує набір елементів рухової дії (загальні розвиваючі вправи, стрибки, присідання і т. п.), з яких він повинен скласти цілі спортивні комплекси на основі пройденого матеріалу.

Формами контролю занять з фізичної культури в дистанційному режимі є відзняте відео з вправами, презентації з вивченого матеріалу, реферати, тестові завдання, а формою самоконтролю виступають оцінки з предмету.

Потрібно нагадати, що пріоритетними вправами є гімнастичні вправи, необхідні для виконання нормативів: нахили вперед, піднімання тулуба з положення лежачи на спині, руки за головою, згинання та розгинання рук в упорі лежачи на підлозі, присідання.

Практика показує, що всі учні виконують домашнє завдання, висилають на вказану адресу викладача, або в Google-клас, Meet, Google Classroom та ін. і він виставляє оцінки [2].

Для ранкової гімнастики рекомендую комплекси суглобової гімнастики, вправ для профілактики плоскостопості та формування правильної постави.

Для фізкультхвилинок і фізкультпауз рекомендую комплекси вправ для м'язів очей, танцювальні вправи.

Для динамічних пауз - ігри малої інтенсивності, комплекс вправ аеробіки, вправи з тенісними м'ячами для розвитку координаційних здібностей, імітаційні вправи для відпрацювання правильної техніки рухових дій.

Теоретичні заняття - подкасти або відеоролики з коротким тестуванням в кінці.

Рекомендований інвентар:

1. Домашнє начиння: рушник, книги, чашка з водою, рюкзак з книгами, стілець, диван, швабра, пляшка з водою (1–5 л), подушка (диванна) і т.п.

2. Спеціалізований інвентар: гумки (джгути), еспандер, скакалка, гантелі, набивний м'яч, гімнастичний килимок, тенісний м'яч, обруч, турнік (для будинку).

Висновки та перспективи досліджень. Провідною метою кожної освітньої реформи, в тому числі нинішньої, є підвищення якості освіти. Відповідно концепції НУШ, метою фізичного виховання є не тільки розвиток фізичних якостей, а й різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованої взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності. Кожну ключову компетентність освітньої реформи «Нова українська школа» можна і необхідно впровадити в практику фізичного виховання школярів як в урочній так і позаурочній формах. Вважаємо, що шкільна дисципліна «Фізична культура» може стати дієвим засобом різнобічного розвитку особистості учня, формування в дитини ключових компетентностей, а освітній процес з фізичного виховання повинен бути побудований таким чином, щоб дитина опинялася у ситуаціях, які сприяють їх формуванню.

Незважаючи на те, що дистанційне навчання тільки закріплюється в сучасній освіті, воно по праву, стає частиною майбутнього сучасної освіти багато в чому допомагаючи учням реалізовувати себе не тільки в спорті, але і в житті.

Як би там не було дистанційне навчання не може замінити, стандартних уроків з фізичної культури. Де учень отримує велике фізичне навантаження, яка несе на собі здоров'язберігаючий фактор, підвищення фізичних якостей і умінь, соціальну сторону уроку і багато іншого. Але як тимчасовий захід - може навчити нас новому і з великим успіхом виховати ті якості, які при звичайному навчальному процесі піддаються гірше. Головне правильно скористатися даною ситуацією!

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розроблені вимог до особистості вчителя фізичної культури як визначального фактору формування загальної культури здобувачів освіти під час дистанційного навчання.

References

1. Vitiuk V.V. Willingness of teachers to change in the context of the implementation of the Concept "New Ukrainian School". *Pedagogical search*. 2017. № 2 (94). С.3-6.
2. Danysko O.V. Educational opportunities of the Google Classroom virtual room. Resource-oriented learning in "3D": accessibility, dialogue, dynamics. 2018. URL: <https://rbl3d.ukraine7.com/t95-topic> (date of appeal: 06.02.2022).

3. Drozd O.A. Implementation of new technologies in physical education lessons, taking into account the requirements of the Concept of the New Ukrainian School. URL: http://oxanadrozd.blogspot.com/p/blog-page_16.html (date of appeal: 06.12.2021).
4. Concept 'New School. The Space of Educational Opportunities'. 40 c. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016> (date of appeal: 06.12.2021).
5. Kukhareno V.M., Bondarenko V.V. (ed.) Emergency distance learning in Ukraine: Monograph. Kharkiv:.. Published by ME "City Printing House", 2020. 409c. URL: https://duan.edu.ua/images/News/UA/Departments/Management/2020/monograph_ekstr_dyst_navch.pdf (date of appeal: 06.02.2022).
6. New Concept of Ukrainian school / L. Hrynevych, O. Elkin, S. Kalashnikova, I. Kobernyk, V. Kovtunets etc./ edited by M. Hryshchenko. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>. (date of appeal: 06.12.2021).
7. New Ukrainian school: basics of the Education Standard. Lviv, 2016. 64 c.
8. Penkovets D. V. Components of professional competence in future physical education teachers. *Bulletin of T.H. Shevchenko Chernihiv National Pedagogical University*. Vol. 125 / T.H. Shevchenko Chernihiv National Pedagogical University; editor-in-chief O. M. Nosko. Chernihiv: T.H. Shevchenko Chernihiv National Pedagogical University 2016. 418 c.
9. Establishment of working groups to develop curricula for the New Ukrainian School: Order of the Ministry of Education and Science from 08/16/2017 № 1182.
10. Physical education at school: curriculum for 1-4 classes of secondary education institutions. K: Litera Ltd 2018. 368 c.

Translation of the References to the Author`s Language

Список використаних джерел

1. Вітюк В.В. Готовність педагогів до змін в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа». *Педагогічний пошук*. 2017. № 2 (94). С.3-6.
2. Даниско О.В. Освітні можливості віртуальної кімнати Google Classroom. Ресурсно - орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка. 2018. URL: <https://rbl3d.ukraine7.com/t95-topic> (дата звернення: 06.02.2022).
3. Дрозд О.А. Впровадження новітніх технологій на уроках фізичної культури з урахуванням вимог Концепції Нової української школи. URL: http://oxanadrozd.blogspot.com/p/blog-page_16.html (дата звернення: 06.12.2021).

4. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей». 40 с. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016> (дата звернення: 06.12.2021).
5. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. (ред.) Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія. Харків: Вид -во КП «Міська друкарня», 2020. 409с. URL: https://duan.edu.ua/images/News/UA/Departments/Management/2020/monograph_ekstr_dyst_navch.pdf (дата звернення: 06.02.2022).
6. Нова Концепція української школи / Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова, І. Коберник, В. Ковтунець та ін./за заг. ред. М. Грищенко. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>. (дата звернення: 06.12.2021).
7. Нова українська школа: основи Стандарту освіти. Львів, 2016. 64 с.
8. Пеньковець Д. В. Компоненти професійної компетенції у майбутніх учителів фізичної культури. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Вип. 125 / Чернігів. нац. пед. ун-т ім.Т. Г. Шевченка; голов. ред. О. М. Носко. Чернігів: ЧНПУ ім. Т.Г. Шевченка, 2016. 418 с.
9. Про створення робочих груп із розроблення навчальних програм для Нової української школи : наказ МОНУ від 16.08.2017 р. № 1182.
10. Фізична культура в школі: навчальна програма для 1–4 класів загальноосвіт. навч. закладів. К : Літера ЛТД, 2018. 368 с.

Features of the Development of Startup in the Context of Globalization

Andriushchenko D. V.

*Graduate School of International Business,
businessman, store chain director*

Abstract

The globalization process has a significant impact on the business sector in general, and on small business in particular. Since it forms a new economic space on a large scale, in these conditions, the development of small business acquires a special specificity. In the article, the author pays special attention to the consideration of the development of small business in Russia in response to the demands caused by the process of globalization and the problems that may arise in this regard. In the course of the study, the specific characteristics of the process of development of small business were considered and formulated and its potential in the context of globalization was determined. It is also concluded that the active development of small business allows the country's economy in these conditions to develop dynamically and more actively enter the world market.

Keywords: globalization; small business; innovative business; market system; world market

Процесс глобализации в мировой экономике оказывает существенное влияние на рыночную систему в России. Если проанализировать результаты этого влияния, можно понять, как в связи с этим развивается сфера бизнеса, в том числе, малое предпринимательство. С глобализацией связан целый ряд специфических вопросов, стоящих перед ним на современном этапе экономического развития. Она подразумевает масштабное развитие предпринимательской сферы, а небольшие предприятия, в свою очередь, в условиях глобализации занимают прочную нишу наряду с крупными компаниями

Глобализация рынка касается не только крупных компаний, малый и средний бизнес также получают возможность расширить свои сферы деятельности на международном уровне. Во многом это связано с поиском оптимальных регионов для размещения производства.

Если в условиях глобализации рассматривать ее потенциал для развития малого предпринимательства, необходимо учитывать, то, что оно в большинстве случаев имеет инновационную природу, поскольку обладает следующими качествами:

- гибкая бизнес-политика;

- мобильная форма и способность к адаптации;
- устойчивая мотивация к инновационной деятельности, сформированная на основе социально-психологических и экономических факторов;
- узкая специализация;
- ограниченное количество сотрудников;
- работа на результат;
- возможность результативного сотрудничества с крупными компаниями в качестве подрядчиков;
- возможность для динамичного развития всей системы предпринимательства;
- высокая производительность труда при небольших издержках производства.

В качестве основных характеристик глобализации можно рассматривать информационную революцию и активный технологический рост. С этим связаны определенные риски, которые могут иметь серьезные последствия для многих определяющих показателей малого бизнеса.

Малое предпринимательство в России полноценно начал функционировать еще с 1990 г. Он начал достаточно активно развиваться и, для сравнения, в 2003 г. в стране уже насчитывалось более 800 тыс. малых предприятий. Малый бизнес имеет огромный потенциал для развития экономики, хотя, он в России до сих пор не реализован в полной мере, а по сравнению с зарубежными странами, процент реализации почти в 5 раз ниже. В условиях глобализации развитие малого предпринимательства способствует:

- увеличению количества рабочих мест;
- введению в оборот новых продуктов и услуг;
- взаимовыгодному сотрудничеству с крупными компаниями;
- удовлетворению нужд потребителей в узкоспециализированных товарах и услугах;
- структурных изменений в экономической сфере;
- увеличению экономического потенциала страны на мировом рынке;
- усложнению и совершенствованию производственных технологий;
- профессионализму и ответственности сотрудников.

Степень значимости малого предпринимательства и специфика его развития имеет свои особенности в экономике разных стран мира. Так, например, в Германии

малые предприятия составляют почти 80% всех предприятий страны, а это 3,5 млн. небольших компаний. При этом в этих компаниях трудоустроено более 70% трудоспособного населения. Следует отметить, что малое предпринимательство в Германии способствовало быстрому росту экономической сферы в середине XX в. и обеспечило стране 50% рабочих мест. На развитие малого бизнеса во многом повлияла кредитная политика государства, связанная с широким перечнем льгот: длительные сроки, фиксированные проценты, низкая процентная ставка, четко составленный договор и график платежей.

Предприятия малого бизнеса в Германии насчитывают около 97 различных видов деятельности, при этом, их четвертая часть работает на экспорт, что позволяет обеспечить примерно 20% от внешней торговли. Инвестиции в малый бизнес составляют более половины от всех финансовых вложений государства. Специфической особенностью малого предпринимательства в Германии является развитие инновационной бизнес сферы, причем с этим напрямую связана государственная политика.

Если рассматривать экономику Японии, то по статистике, своего высокого уровня она достигла за счет интенсивного развития малого предпринимательства. В настоящее время в Японии количество компаний малого бизнеса достигло практически абсолютного максимума – 99%, а это примерно 6,5 млн. предприятий, в которых задействовано 80% всей рабочей силы государства. Этот высокий процент обусловлен тем, что малые предприятия в стране гармонично вливаются в деятельность крупных компаний, что взаимовыгодно и надежно для обеих сторон. Поэтому процент малого бизнеса в чистом виде в Японии очень невысокий. В целом, формирование и развитие малого предпринимательства в существующей «посреднической» форме позволяет экономике государства интенсивно развиваться.

Что касается США, то в государстве функционирует более 7 млн. малых предприятий с небольшим количеством сотрудников. В малый бизнес в стране периодически вовлекается большой процент населения, а это почти каждая третья семья. Одновременно с активной регистрацией малых предприятий не менее активно происходит их ликвидация. Это связано с гибкой и своевременной реакцией руководителей компаний на спрос населения на товары и услуги. В том случае, если

спрос резко падает, предприятие закрывают и открывают новую компанию, работающую в другом, более востребованном направлении.

Экономическая политика России в области малого бизнеса существенно отличается от вышеперечисленных стран. Особенно ярко эти различия проявляются в условиях глобализации. В первую очередь это связано с долей малого предпринимательства в ВВП: если в Германии, Японии и США эта доля составляет примерно 50%, то в нашей стране этот процент значительно ниже – около 15%.

Несмотря на это, малый бизнес в нашей стране, в особенности инновационный, активно развивается. По статистике в России на данный момент функционирует около 900 тыс. малых предприятий, в них работает почти 6,5 млн. чел., помимо этого в стране зарегистрировано 3 млн. индивидуальных предпринимателей.

На сферу малого предпринимательства в мировой экономике приходится не менее 60% изобретений и инновационных идей. Вклад компаний малого бизнеса в национальную российскую экономику примерно в 2 раза больше, чем за рубежом. Исходя из количества предприятий на тысячу населения в России, малый бизнес в нашей стране значительно эффективнее и динамичнее. В то же время, условия глобализации предъявляют к малому предпринимательству свои требования. Исходя из них, его уровень развития в России недостаточно высок для того, чтобы создать необходимое количество рабочих мест, активизировать спрос и предложения на товары и услуги, удовлетворить нужды в социальной сфере. Специфической особенностью малого бизнеса в России является отсутствие отраслевых изменений: непроизводственная сфера в отличие от производственной остается в приоритете, что недостаточно продуктивно для его развития.

Эффективное развитие малого предпринимательства в условиях глобализации находится в зависимости от специфических проблем. В целом, они связаны с несовершенством налоговой политики и финансово-кредитных отношений, монопольной организацией хозяйства. Эти проблемы затрудняют запуск и развитие малого бизнеса. Пути решения этих специфических проблем мы видим:

- в совершенствовании законодательства в области малого и среднего бизнеса;
- в разработке механизмов исполнения законов, исключаящих коррупцию на всех уровнях;

- в дифференциации налогов в зависимости от источников и использования доходов;
- в развитии региональной инфраструктуры с целью предоставления малому бизнесу информационных, маркетинговых, научно-технических и образовательных услуг на льготной основе;
- в формировании тесных связей между малым, средним и крупным предпринимательством на базе франчайзинга, дочерних фирм и т.д.;
- в формировании российского бизнес стиля на основе освоения основ современного менеджмента.

В условиях глобализации малый бизнес в отличие от среднего и крупного имеет ряд преимуществ и целый ряд специфических качеств, способствующих его динамическому развитию. Сфера малого предпринимательства последние годы активно расширяется за счет инновационного бизнеса. Эффективная деятельность малых предприятий и компаний способна удовлетворить спрос потребителей на значительное количество товаров и услуг.

Малый бизнес в России вносит в экономику страны вклад за счет мобильности, реализации новых технологий, внедрения изобретений, расширения сферы услуг, конкуренции в области ценовой политики, в результате которых цены понижаются, а качество товаров и услуг, наоборот, повышаются.

Таким образом, малое предпринимательство имеет широкие перспективы, дающие возможность удовлетворить потребности общества в продуктах и услугах. Очень часто малый бизнес развивается в сфере торговли и услуг, поэтому он всегда сможет найти себе свободную или просто хорошо востребованную нишу в экономике страны. В условиях глобализации развитие малого предпринимательства приобретает определенную специфику и становится одной из главных движущих сил экономики по аналогии с зарубежными странами.

В настоящее время основным фактором успеха является его выход на международный уровень и создание благоприятных условий для внедрения малого бизнеса в процесс глобализации мирового экономического рынка. Исходя из этого, политика в области развития малого бизнеса нуждается в поддержке различных структур – союзов предпринимателей, торгово-промышленных палат, отдельных политиков,

многочисленных российских и международных институтов экономического развития и органов управления.

References

1. Belousov V.I., Belousov A.V., Ivanov S.V. *Innovacionnoe predprinimatel'stvo (biznes): teorija i praktika*. [Innovative entrepreneurship (business): theory and practice.] – Voronezh: Izd. Istoki, 2011. – 320 p.
2. Golikova O.A. *Innovacionnoe predprinimatel'stvo v jepohu globalizacii* [Innovative entrepreneurship in the era of globalization] // *Social'no-jekonomicheskie javlenija i processy*, 2011. – №7. – P. 26-30.
3. *Malyj innovacionnyj biznes: uchebnik dlja VUZov* [Small innovative business: a textbook for universities] / Pod red. V.Ja. Gorfinkelja, T.G. Popadjuk. – M.: INFRA-M, 2013 – 523 p.
4. Ramazanova N.V. *Rol' malogo predprinimatel'stva v uslovijah globalizacii jekonomiki* [The role of small business in the context of the globalization of the economy.] // *Izvestija Rossijskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta im. A.I. Gercena*, 2008. – №1. – P. 428-431.
5. Rogacheva R.I. *Globalizacija: put' li jeto k rostu i procvetaniju?!* [Globalization: is it the way to growth and prosperity?!] // *Menedzhment v Rossii i za rubezhom*, 2006. – №2. – P. 69

Translation of the keywords and references into the author's language

Ключевые слова: глобализация; малое предпринимательство; инновационный бизнес; рыночная система; мировой рынок

1. Белоусов В.И., Белоусов А.В., Иванов С.В. *Инновационное предпринимательство (бизнес): теория и практика*. – Воронеж: Изд. Истоки, 2011. – 320с.
2. Голикова О.А. *Инновационное предпринимательство в эпоху глобализации* // *Социально-экономические явления и процессы*, 2011. – №7. – С. 26-30.
3. *Малый инновационный бизнес: учебник для ВУЗов* / Под ред. В.Я. Горфинкеля, Т.Г. Попадюк. – М.: ИНФРА-М, 2013 – 523 с.
4. Рамазанова Н.В. *Роль малого предпринимательства в условиях глобализации экономики* // *Известия Российского государственного педагогического университета им. А.И. Герцена*, 2008. – №1. – С. 428-431.
5. Рогачева Р.И. *Глобализация: путь ли это к росту и процветанию?!* // *Менеджмент в России и за рубежом*, 2006. – №2. – С. 69

Manuscript Guidelines

1. All submitted papers **must** contain the Title, Name of author(s), Affiliation (if any), Abstract and List of References (Literature) **written in English**. The Abstract must count not less than 100 and not more than 300 words and must be the good representation of your article. Optionally paper may also contain this information duplicated in another language.
2. **Font faces.** Arial, Times, Times New Roman, Courier New and Helvetica.
3. **Language.** You may use any language for your paper text, however English is MUCH preferable.
4. **Title.** Font size - 16, bold. Position - central alignment.
5. **The author's name.** Font size - 14, bold. Position - central alignment.
6. **The affiliation** (your University etc). Font size - 14, regular (not bold). Position - left alignment.
7. **The word "Abstract".** Font size - 12, bold-italics. Position - central alignment.
8. **The text of the abstract.** Font size - 10, regular (not bold).
9. **The word "Keywords"** (if any). Font size - 10, bold. Position - left alignment.
10. **The text of keywords** (if any). Font size - 10, regular (not bold). Position - left alignment.
11. **Text of article.** Font size - 14. Position - left alignment or fully justified. Line spacing - 1.5 lines.
12. **The word "References"** (if any). Font size - 12, bold-italics. Position - central alignment.
13. **The text of References** (if any). Font size - 12, regular (not bold).

In all other cases please use your own good judgment or contact our Editorial Board.

Where to find us

The "IntellectualArchive" is distributed to major libraries across Canada and the US, including **Library of Congress, USA** (<http://lccn.loc.gov/cn2013300046>), **Library and Archives Canada** (http://collectionscanada.gc.ca/our/res.php?url_ver=Z39.88-2004&url_tim=2012-09-05T01%3A46%3A54Z&url_ctx_fmt=info%3Aofi%2Ffmt%3Akev%3Amtx%3Actx&rft_dat=40904933&rft_id=info%3Aid%2Fcollectionscanada.gc.ca%3Aamicus&lang=eng) and others.

The references to articles published in the "IntellectualArchive" are available in the **Google Scholar**, (<http://scholar.google.ca/scholar?q=%22IntellectualArchive%22>), **Arxiv.org** (<http://search.arxiv.org:8081/?query=%22Intellectual%20Archive%22&in=>), **WorldCat.org** (<https://www.worldcat.org/search?q=n2%3A1929-4700&qt=advanced&dblist=638>), **Academia.edu** (http://www.academia.edu/15503799/Light_diffraction_experiments_that_confirm_the_STOE_model_and_reject_all_other_models), **The National Research Council (Italy)** (<http://data.cnr.it/data/cnr/individuo/rivista/ID658222>), **Наукова бібліотека** of the University named after Dragomanov, Ukraine (<http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7974?mode=full>), **Google.com** (<https://www.google.ca/#q=site:IntellectualArchive.com>) thousands of links etc.